

MALIMARCOV Sasa, JUPUNSCHI Vera

Историје и традиције српске мањине

двојезично средство за учење за 6. и 7. разред

Istoria și tradițiile minorității sârbe

auxiliar bilingv pentru clasele a VI-a – a VII-a

CUPRINS

Cuvânt - înainte.....	4
Unitatea de învățare: <i>Slavii, strămoșii sârbilor</i>.....	5
Originea slavilor	5
Migrațiile slavilor	6
Slavii sudici	8
Slavii, strămoșii sârbilor - fișă de evaluare	10
Unitatea de învățare: <i>Aspecte de viață socială, materială și spirituală a slavilor</i>.....	13
Organizarea triburilor slave	13
Principalele ocupării.....	15
Mod de viață	17
Politeismul slavilor	19
Aspecte de viață socială, materială și spirituală a slavilor - fișă de evaluare	21
Unitatea de învățare: <i>Evoluția statului medieval sârb</i>	23
Formațiunile prestatale sârbești. Centralizarea statului medieval sârb Serbia în timpul dinastiei Nemanjić (secolele XII-XIV).....	23
Acțiuni diplomatice și militare în relațiile cu statele vecine (reg. Ungariei, Imp. Bizantin, Imp. Otoman)(secolele XII-XV).....	25
Evoluția statului medieval sârb - fișă de evaluare	26
Unitatea de învățare: <i>Sârbii în Evul Mediu bănățean</i>	28
Familii nobiliare	28
Mișcarea lui Jovan Nenad	29
Răscoala antotomană din Banat (1594).....	30
Sârbii în Evul Mediu bănățean – fișă de evaluare.....	31
Unitatea de învățare: <i>Sârbii, Banatul și Habsburgii</i>.....	33
Marile migrații sârbești din secolele XVII-XVIII	33
Sârbii din Timișoara și Banat în secolul al XVIII-lea.....	35
Sârbii, Banatul și Habsburgii - fișă de evaluare.....	36
Unitatea de învățare: <i>Creștinismul și organizarea bisericescă</i>.....	38
Chiril și Metodie	38
Personalitatea Sf. Sava	40
Patriarhia de la Peć. Patriarhia de la Karlovci	42
Creștinismul și organizarea bisericescă - fișă de evaluare.....	44
Unitatea de învățare: <i>Literatură și artă medievală</i>	46
Alfabetul glagolitic și chirilic	46

Monumentele ale literaturii și artei medievale sârbe	47
Mănăstirile.....	48
Literatură și artă medievală - fișă de evaluare	49
Unitatea de învățare: <i>Viața economică și societatea medievală</i>	51
Ocupații.....	51
Categorii sociale	52
Viața economică și societatea medievală - fișă de evaluare.....	53
Unitatea de învățare: <i>Serbia în secolul națiunilor</i>	55
Răscoala lui Karađorđe	55
Răscoala lui Miloš Obrenović	56
Obținerea autonomiei și a independenței	57
Serbia în secolul națiunilor - fișă de evaluare.....	58
Unitatea de învățare: <i>Mișcarea națională a sârbilor din Imperiul Habsburgic</i>	60
Revoluția sârbă din 1848.....	60
Vojvodina sârbească și Banatul timișean	62
Organizarea politică a sârbilor din Austro-Ungaria	64
Mișcarea națională a sârbilor din Imperiul Habsburgic - fișă de evaluare	66
Unitatea de învățare: <i>Sârbii și cele două războaie mondiale</i>	69
Sârbii în Primul Război Mondial	69
Sârbii în cadrul Regatului României	71
Obținerea autonomiei și a independenței	Error! Bookmark not defined.
Sârbii și cele două războaie mondiale - fișă de evaluare.....	73
Unitatea de învățare: <i>Sârbii din România în a doua jumătate a secolului XX</i>	76
Sârbii și comunismul („titoiștii”, „bărăgăniștii”)	76
Sârbii postdecembriști.....	77
Sârbii din România în a doua jumătate a secolului XX - fișă de evaluare	78
Unitatea de învățare: <i>Personalități și instituții ale culturii sârbești în secolele XIX-XX</i>	80
Dositej Obradović, cel mai mare iluminist sârb	80
Sava Tekelija, mare filantrop sârb din Arad.....	80
Matica Srpska, cea mai importantă instituție de cultură a sârbilor	81
Evoluția învățământului în limba sârbă în Banat	82
Personalități și instituții ale culturii sârbești în secolele XIX-XX - fișă de evaluare	83
Unitatea de învățare: <i>Activitatea cultural-artistică a sârbilor din România</i>	85
Ansambluri folclorice; Asociații culturale	85
Portul popular	86
Publicații	87
Activitatea cultural-artistică a sârbilor din România - fișă de evaluare	88

Unitatea de învățare: <i>Obiceiuri și tradiții de ieri și de azi</i>	90
Sfântul casei	90
Sărbătorile religioase	91
Ruga satului.....	92
Obiceiuri și tradiții de ieri și de azi - fișă de evaluare.....	93

Cuvânt – înainte

Dragi elevi și profesori,

Acest material didactic auxiliar de *Istoria și tradițiile minorității sârbe*, clasele a VI-a și a VII-a, vă este dedicat vouă pentru a vă purta prin istoria poporului sărb, prin intermediul unor fișe de lucru și teste de evaluare care vă vor verifica competențele asimilate în timpul orelor de curs și a studiului individual.

Materialul auxiliar este un instrument de învățare bilingv, redactat atât în limba sărbă, cât și în limba română, este structurat pe unități de învățare ale disciplinei *Istoria și tradițiile minorității sârbe*, clasele a VI-a și a VII-a, și respectă programa școlară aferentă acestei discipline.

Fișele de lucru pentru fiecare conținut din unitățile de învățare, cuprind exerciții variate, activități care îi vor ajuta pe elevi să consolideze și aprofundeze cunoștințele și să-și însușească competențele prevăzute de programa școlară. Elevii vor învăța să identifice și să analizeze diferite surse istorice (texte, hărți, imagini, etc.), să utilizeze coordonatele temporale referitoare la faptele și la procesele istorice, să întrebuițeze adekvat termenii istorici în prezentarea unui proces istoric și să-și exerseze gândirea critică.

Pe lângă fișele de lucru, materialul propune și fișe de evaluare pentru fiecare unitate de învățare, un instrument foarte util elevilor și profesorilor. Fișele de evaluare conțin un spectru larg de tipuri de itemi care verifică competențele elevilor de pe parcursul unei unități de învățare.

Suntem înconjurați de istorie și prin acest material auxiliar dorim să vă dovedim cât de interesant, dinamic, stimulant și distractiv poate fi procesul descoperirii ei.

Autorii

Originea slavilor

Citiți cu atenție textul și analizați harta și răspundeți la cerințe:

„Slavii au fost un popor de origine indo-europeană, care a migrat dinspre răsăritul Europei, originar din zona cuprinsă între râul Nipru (Дњепар), Munții Carpați (Карпаму), râul Oder (Одра) și Marea Baltică (Балтичко море) și a ocupat, în mileniul I, întinse teritorii din sudul și centrul Europei și pentru câteva sute de ani teritorii din Asia Mică. Ei căutați pământuri mai bune pentru agricultură și pășunat. Principalii vecini ai vechilor slavi erau în vest triburile germanice, celții și geto-dacii.”

(Sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Slavi>)

1. Completați granițele naturale ale zonei de origine a slavilor:

a. nord: Marea Baltică

b. vest: _____

c. sud: _____

d. est: _____

2. Menționați două occupații ale slavilor.

a. _____

b. _____

3. Numiți alte două popoare la care se referă textul.

a. _____

b. _____

Mиграțiile slavilor

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Migrațiile în masă apar mai târziu, după prăbușirea statului hun al lui Attila. Cauze mai importante ale migrației erau practicarea unei agriculturi primitive, care necesita cultivarea unor suprafețe mai mari și creșterea relativă a populației.

Când au părăsit zona de origine, slavii nu au ales cu toții o singură direcție de mișcare. Astfel, slavii de sud s-au dus în zona munților Balcani și până în Peloponez, slavii de est s-au dus spre râul Volga și la Marea Caspică, în timp ce slavii de vest s-au dus spre râul Elba și munții Alpi.

Teritoriile balcanice bizantine de pe malul stâng al Dunării de Jos au fost atacate de slavi în secolul al VI-lea. Acesta este și începutul așezării lor permanente între Alpii de Est, Marea Adriatică și Marea Neagră.

Astăzi, vechii slavi sunt o familie de popoare care ocupă aproximativ 35% din teritoriul Europei și o parte a Asiei.

Aceștia sunt împărțiti în: slavii de est (ruși, bieloruși, ucrainenii), slavii de vest (polonezii, cehii, slovacii) și slavii sudici (sârbii, croați, slovenii, macedonenii, bulgarii, muntenegrenii, bosnieci). ”

(Sursa: <https://www.shtreber.com/seobe-slovena>)

1. Menționați două cauze al migrației slavilor:

a. _____

b. _____

2. Precizați, pe baza sursei, următoarele formațiuni geografice:

- două râuri: _____
- doi munți: _____
- două mări: _____

3. Folosindu-vă de informațiile din sursă și de pe internet (hartă Europa) colorați cu:

- **Verde**, statele locuite de slavii de est;
- **Roșu**, statele locuite de slavii de sud;
- **Albastru**, statele locuite de slavii de vest.

Slavii sudici

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Cea mai mare mișcare a slavilor a fost extinderea lor dincolo de Carpați spre cursul inferior al Dunării, în Pannonia și zonele învecinate, iar apoi peste Dunăre până în Peninsula Balcanică. Această expansiune a slavilor spre sud era strâns legată de mișcarea altor popoare. La sfârșitul secolului al IV-lea și în secolul al V-lea, multe triburi slave au fost afectate de invazia hună a Europei și de migrațiile gepizilor și goților.

Pe măsură ce se deplasau spre sud, slavii au ajuns pe teritoriul imperiului Bizantin, care stăpânea la acea vreme și Peninsula Balcanică. La început, slavii au pornit campanii împotriva statului roman ca parte a armatelor altor popoare, dar deja din primul sfert al secolului al VI-lea au început atacuri independente. În incursiunile lor, slavii au trecut Dunărea și au jefuit teritoriile bizantine.

Pe la mijlocul secolului al VI-lea, slavii au început să sosească în Balcani nu numai pentru jaf, ci și pentru a se așeza pe aceste teritorii. Un număr tot mai mare de slavi s-au stabilit în diferite părți ale Balcanilor, mai ales de-a lungul vechilor drumuri romane și s-au stabilit în acele locuri care erau deja dezvoltate și prielnice unei noi vieți.”

(Sursa: <https://sr.wikipedia.org/>)

1. Precizați, pe baza sursei, alte două popoare în afara de slavi.

a. _____

b. _____

2. Menționați statul medieval la care se referă sursa dată.

3. Precizați, pe baza sursei, scopul incursiunilor slavilor din sec. VI, în Peninsula Balcanică.

a. _____

b. _____

4. Pe baza cunoștințelor anterioare, exprimați un punct de vedere referitor la afirmația: „*Slavii s-au stabilit (...), mai ales de-a lungul vechilor drumuri romane.*”

5. Pe baza informațiilor de pe internet, hașurați cu galben, pe harta dată, Peninsula Balcanică și trasați cu albastru fluviul Dunărea.

Slavii, strămoșii sărbilor - fișă de evaluare

Timp de lucru: 45 minute

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Citiți cu atenție textele, analizați harta și răspundeți la cerințe:

46 puncte

A. „Slavii au fost un popor de origine indo-europeană, care a migrat dinspre răsăritul Europei, originar din zona cuprinsă între râul Nipru (Дњепар), Munții Carpați (Карпаму), râul Oder (Одра) și Marea Baltică (Балтичко море) și a ocupat, în mileniul I, întinse teritorii din sudul și centrul Europei și pentru câteva sute de ani teritorii din Asia Mică. Ei căutați pământuri mai bune pentru agricultură și pășunat. Principalii vecini ai vechilor slavi erau în vest triburile germanice, celții și geto-dacii”.
(Sursa: după wikipedia)

B. „Cauze mai importante ale migrației erau practicarea unei agriculturi primitive, care necesita cultivarea unor suprafețe mai mari și creșterea relativă a populației. Când au părăsit zona de origine, slavii nu au ales cu toții o singură direcție de mișcare. Astfel, slavii de sud s-au dus în zona munților Balcani și până în Peloponez, slavii de est s-au dus spre râul Volga și la Marea Caspică, în timp ce slavii de vest s-au dus spre râul Elba și munții Alpi.“
(Sursa: după wikipedia)

(Sursa: <https://geotesla.wordpress.com/tag/seobe-slovena/>)

1. Completați, pe baza textului A și a hărții, granițele naturale ale zonei de origine a slavilor: 16 p.

a. nord: _____

c. sud: _____

b. vest: _____

d. est: _____

2. Menționați o ocupație a vechilor slavi la care se referă atât textul A cât și textul B. 6 p.

3. Precizați două spații istorice la care se referă textul B. 12 p.

4. Precizați, pe baza textului A, alte două popoare în afară de slavi. 12 p.

II. Completați tabelul următor cu câte două popoare slave corespunzătoare grupelor de slavi.

24 puncte

	Slavii de vest	Slavii de sud	Slavii de est
1.			
2.			

III. Precizați, pe baza cunoștințelor și a hărții, trei direcții ale migrației slavilor sudici.

12 puncte

(<https://www.facebook.com/istorijasrba/posts/>)

IV. Precizați două denumiri de comunități ale slavilor sudici.

8 puncte

Organizarea triburilor slave

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Principala unitate socială era comunitatea familială teritorială rurală, condusă de un bătrân. Membrii acesteia erau înrudiți și aveau proprietatea comună asupra pășunilor, pădurilor, râurilor și altele. Mai multe astfel de comunități formau tribul, iar mai multe triburi formau, uniuni de triburi. Acestea erau conduse de cnezi sau jupani, ajutați de Sfatul Bătrânilor.

Societatea vechilor slavi era întemeiată pe principiul egalității în drepturi a tuturor membrilor acesteia, inclusiv a egalității între femei și bărbați. Întreaga comunitate se bucura de drepturi depline, indiferent de avere, statut social. Hotărârile trebuiau luate în unanimitate, adică toți să fie de acord.”

(Sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Slavi>)

1. Menționați, pe baza sursei, principalele forme de organizare social-teritorială la slavi.

a. *comunitatea familială teritorială rurală*

b. _____

c. _____

2. Precizați, pe baza sursei, titlurile purtate de conducătorii slavilor.

b. _____

c. _____

3. Precizați resursele aflate în proprietate comună. Care alte elemente puteau fi în proprietate comună?

a. _____

b. _____

c. _____

d. Altele: _____

- 4.** Pe baza sursei și a cunoștințelor anterioare, exprimați un punct de vedere referitor la afirmația:

„Societatea vechilor slavi era întemeiată pe principiul egalității în drepturi a tuturor membrilor acesteia”

Principalele ocupări

Citiți cu atenție textul, analizați imaginea și răspundeți la cerințe:

„Slavii practicau creșterea animalelor mai mult decât agricultura. Din animale domestice, vechii slavi au crescut vite (bou, taur și bivol, vacă), oi, capre, porci, cai, câini, măgari.

Pentru a obține un sol fertil, au defrișat pădurile, unde frunzele putrezite au creat solul fertil.

Slavii practicau și alte ocupări, în afara de creșterea animalelor și agricultură. Trăind în păduri, slavii se îndeletniceau nu numai cu tăierea simplă a lemnului, ci și cu sculptura și erau meșteri la construirea de bârci, corăbii și poduri. Pescuitul este o altă ocupație importantă în lumea slavilor. Au crescut albine și își produceau băutura preferată din miere, hidromel.

Ei consumau adesea mei, hrișcă, grâu, orz, ovăz, secără, terci de mei pe apă sau lapte, diverse tipuri de legume, lapte și produse lactate, carne, pește, vânat, hidromel. “

(Sursa: T.P. Vukanović, „Etnogeneza Južnih Slovena“,,)

1. Precizați, pe baza sursei, care dintre ocupări era cea mai importantă pentru slavi.

2. Menționați, pe baza sursei și a imaginii, alte două ocupări în afara de creșterea animalelor și agricultură.

3. Precizați, pe baza sursei, trei tipuri de cereale cultivate de slavi

4. Întocmiți, pe baza alimentelor menționate de sursă, un meniu pentru o familie de slavi.

a. Mic dejun:

b. Prânz:

c. Cină:

Mod de viață

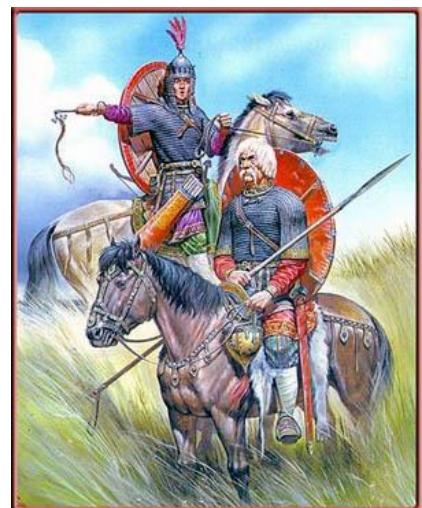
Citiți cu atenție textul, analizați imaginile și răspundeți la cerințe:

„Diverse surse îi descriu pe vechii slavi ca fiind: ospitalieri, războinici, simpli la minte, mândri, iubitori de libertate și încrezători în sine.

Descoperirile arheologice ale așezărilor slave arată că toți au construit locuințe de tipul semibordeielor. Așezările mai mari aveau formă circulară sau dreptunghiulară, protejate de valuri de pământ.

Meșteșugarii produceau vase, unelte, arme și bărci. Vechii slavi au început să facă comerț abia în secolul al VI-lea. Slavii antici cunoșteau bine anatomia. Se presupune că suferau de boli precum ciumă, malaria și dizenteria. Medicamentele pe care le foloseau erau în mare parte de origine animală și vegetală.

În ceea ce privește felul de a purta războaie, erau pricepuți în luptele corp la corp, în păduri și mai puțin în lupte deschise împotriva armatelor organizate. Majoritatea războinicilor foloseau sulițe scurte și scuturi mici, iar cei bogați foloseau scuturi mari și grele. De asemenea, foloseau arcuri și săgeți din lemn, care uneori erau îmbibate cu otravă. “

(Sursa: T.P. Vukanović, „Etnogeneza Južnih Slovena“)

1. Menționați, pe baza sursei, două trăsături de caracter ale vechilor slavi.

2. Descrieți, pe baza imaginii, o locuință a vechilor slavi.

3. Precizați, pe baza sursei și a informațiilor de pe internet, câte două forme de manifestare ale bolilor de care sufereau vechii slavi.

a. _____

b. _____

c. _____

4. Menționați, pe baza sursei și a imaginii, trei elemente de echipament militar ale slavilor.

a. _____

b. _____

c. _____

Politeismul slavilor

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Vechii slavi erau politeiști. Perun, ca zeu al fulgerului și al tunetului, avea un loc special în credințele vechilor slavi, el era zeul suprem. Protectorul vitelor mici, zeul morților și al lupilor, Dajbog, era o zeitate proeminentă, mai ales în rândul sărbilor.

Alte zeități foarte importante au fost: Svarog, zeul cerului și patronul fierarilor, Veles, zeul câmpurilor, păsunilor, pădurilor, culturilor, vitelor și animalelor sălbaticice, Vesna (zeița primăverii), Lada (zeița verii, a iubirii și a frumuseții), Mokoș (zeița fertilității, protectoare a femeilor și a ocupațiilor femeilor), Morana (zeița morții și a iernii), Radgost (zeul gospodăriei, adică protectorul casei, al membrilor gospodăriei), Svetovid (zeul abundenței și al războiului).

În cinstea zeilor lor, vechii slavi au făcut statui ale zeilor lor - idoli cu patru capete sau cu un cap și mai multe fețe. De asemenea, au construit temple, majoritatea din lemn. După acceptarea treptată a creștinismului, în secolul al IX-lea, acele temple au fost arse sau degradate de la sine.

Pe lângă zeități, vechii slavi adorau natura. Ca ființe cu suflet sau demoni, vechii slavi venerau: izvoare și lacuri, dealuri, păduri, copaci, peșteri, deseșuri, păsări, alte animale, Luna, Soarele, stelele și focul.”

(Sursa: după wikipedia)

1. Explicați, pe baza cunoștințelor anterioare, termenul de politeism.

2. Completați tabelul următor, pe baza sursei și a cunoștințelor anterioare, cu informațiile corespunzătoare:

Nr. Crt.	Atribuții zeității	Slavi	Greci	Romani
1.	Zeul suprem	Perun		
2.	Zeitatea războiului			
3.	Zeitatea gospodăriei, familiei, căminului			
4.	Zeitatea frumuseții			
5.	Zeitatea culturilor, câmpurilor, păsunilor			

3. Identificați, pe baza imaginii, trei elemente care se referă la viața religioasă a slavilor.

a. _____

b. _____

c. _____

4. Precizați, pe baza sursei, patru elemente din natură adorate de slavi.

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

Aspecte de viață socială, materială și spirituală a slavilor - fișă de evaluare

Timp de lucru: 45 minute

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Completați enunțurile de mai jos cu termenii corecți din lista dată: *meșteșugurile, pedestrași, unanimitate, monoxile*. **16 puncte**

1. *Slavii construiau bârci dintr-un singur trunchi de copac numite _____.*
2. *Marea majoritate a armatelor slave era constituită de _____.*
3. *O ocupație a vechilor slavi a fost _____.*
4. *Hotărârile în cadrul comunităților de slavi trebuiau luate în _____.*

II. Citiți cu atenție textele și apoi răspundeți la cerințe: **46 puncte**

A. „*Principala unitate socială era comunitatea familială teritorială rurală, condusă de un bătrân. Membrii acesteia erau înrudiți și aveau proprietatea comună asupra pășunilor, pădurilor, râurilor și altele. Mai multe astfel de comunități formau tribul, iar mai multe triburi formau, uniuni de triburi. Acestea erau conduse de cnezi sau jupâni, ajutați de Sfatul Bătrânilor.*”

(Sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Slavi>)

B. „*Slavii practicau creșterea animalelor mai mult decât agricultura. Din animale domestice, vechii slavi au crescut vite (bou, taur și bivol, vacă), oi, capre, porci, cai, câini, măgari. Pescuitul este o altă ocupație importantă în lumea slavilor. Ei consumau adesea mei, hrișcă, grâu, orz, ovăz, secără, terci de mei pe apă sau lapte, diverse tipuri de legume, lapte și produse lactate, carne, pește, vânat, hidromel.*”

(Sursa: T.P. Vukanović, „Etnogeneza Južnih Slovena“)

1. Precizați litera textului care se referă la organizarea social-teritorială a slavilor. 6 p.

2. Precizați, pe baza textului A, titlurile purtate de conducătorii slavilor. 12 p.

3. Precizați, pe baza textului **B**, două ocupații ale vechilor slavi.

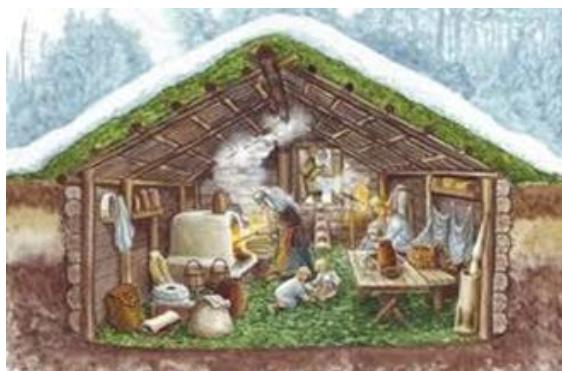
12 p.

4. Menționați, pe baza textului **B**, patru alimente consumate de vechii slavi.

16 p.

III. Analizați imaginea și răspundeți la cerințe:

8 puncte

1. Menționați tipul locuinței _____ 2 p.
2. Precizați materialul folosit la construcția locuinței _____ 2 p.
3. Menționați două elemente prezente în locuință 4 p.

IV. Prezentați, în 5-6 propoziții, *religia vechilor slavi*, având în vedere următoarele: precizarea tipului de religie, menționarea a patru zeități slave, precizarea a două elemente ale naturii în care credeau vechii slavi.

20 puncte

Unitatea de învățare: Evoluția statului medieval sârb

Conținut: Formațiunile prestatale sârbești. Centralizarea statului medieval sârb Serbia în timpul dinastiei Nemanjić (secolele XII-XIV)

Competență specifică: 1.3.

Clasa a VI-a

Formațiunile prestatale sârbești. Centralizarea statului medieval sârb Serbia în timpul dinastiei Nemanjić (secolele XII-XIV)

Citiți cu atenție textul, și completați arborele genealogic al dinastiei Nemanjić:

,*Stefan Nemanjić* i-a succedat tatălui său, *Stefan Nemanja*, deși el era fiul mijlociu, iar *Vukan*, cel mai mare. Fiul cel mic al lui Stefan Nemanja, *Rastko* (călugărul Sava), i-a împăcat pe frați în 1207. *Stefan Nemanjić* devine primul rege.

După moartea primului rege sârb, *Stefan Nemanjić Prvovenčani*, în 1228, pe tronul Serbiei a ajuns fiul său mai mare, *Radoslav*. Radoslav a fost înlocuit de fratele său, regele *Vladislav*. Feudalii sârbi l-au înlocuit pe tron cu fratele lor mai mic, *Uroš I*.

Dragutin, fiul cel mare al lui Uroš I, nu a stat mult la putere, l-a predat fratelui său *Milutin*. După moartea lui Dragutin și Milutin, între fiii lor au izbucnit lupte. Fiul lui Milutin, *Stefan Dečanski*, a câștigat și a devenit rege.

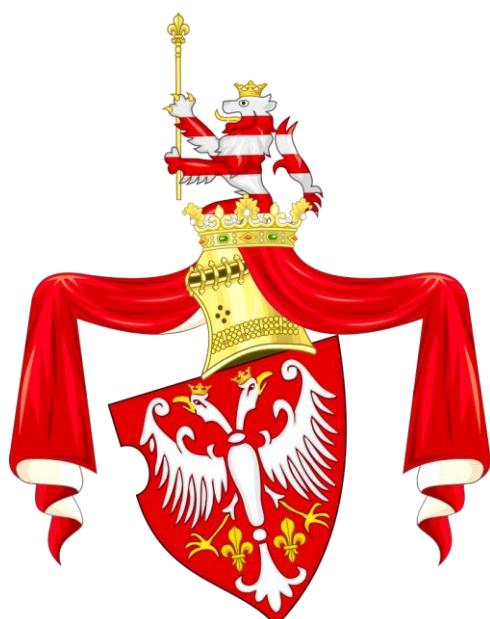
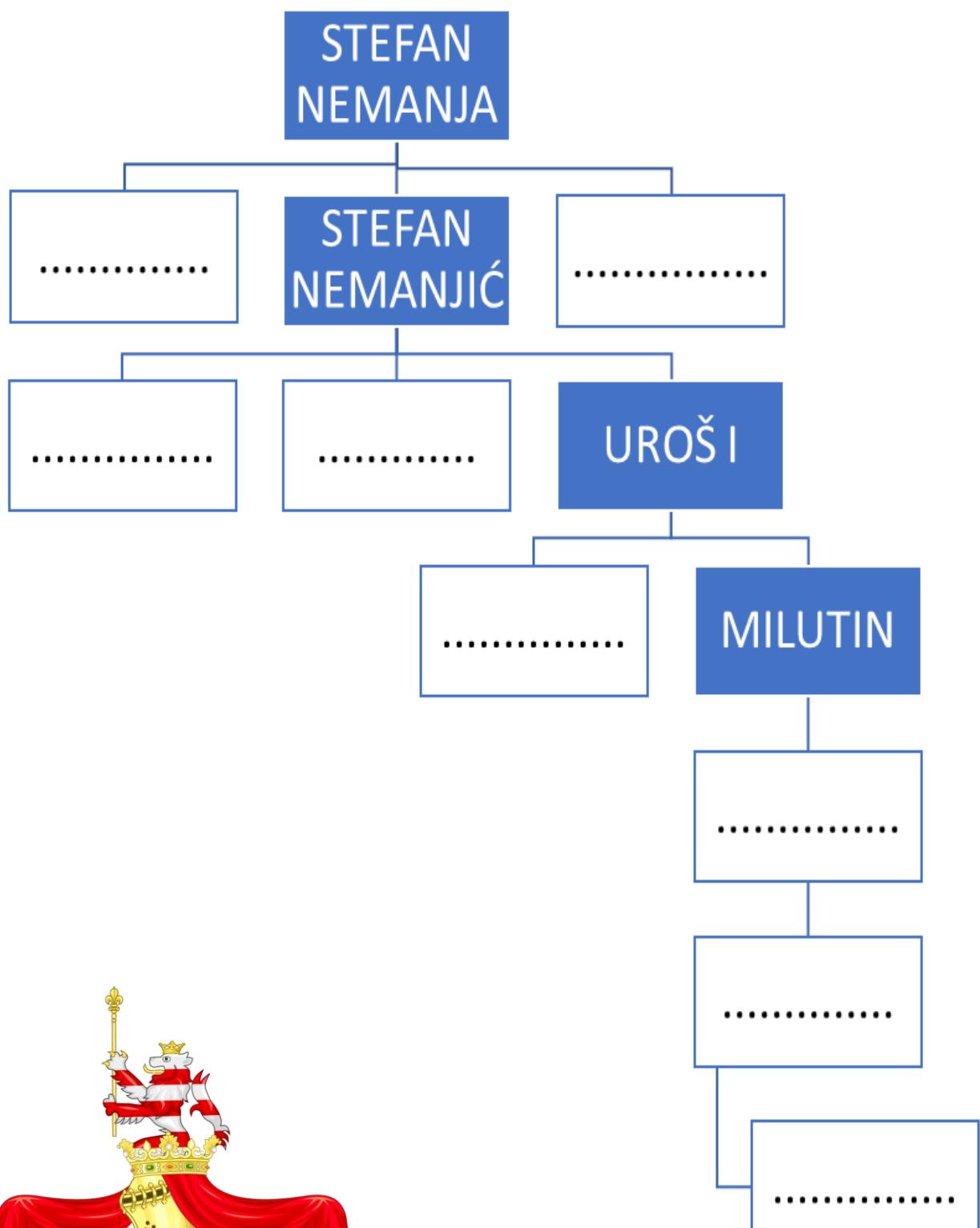
Stefan Dečanski (1321-1331), care a avut sprijinul bisericii și al majorității nobilimii, nu a reușit să cucerească Bulgaria. Acest lucru i-a nemulțumit pe feudalii sârbi și pe fiul său Dušan, care l-au îndepărtat de pe tron. *Stefan Dušan* (1331-1355) a ridicat Serbia la rangul de cea mai mare putere militară a Peninsulei Balcanice și a devenit țar. Tronul a fost moștenit de singurul său fiu, *Stefan Uroš V „Nejaki”* (Cel Slab). ”

(Sursa text: <https://sh.wikipedia.org/wiki/Nemanjići>)

(Sursa imagine:

https://en.wikipedia.org/wiki/Nemanji%C4%87_dynasty#/media/File:Loza_nemanjica.jpg

Blazonul dinastiei Nemanjić

Unitatea de învățare: Evoluția statului medieval sârb

Conținut: Acțiuni diplomatice și militare în relațiile cu statele vecine (reg. Ungariei, Imp. Bizantin, Imp. Otoman)(secolele XII-XV)

Competențe specifice: 1.2.; 1.3.

Clasa a VI-a

Acțiuni diplomatice și militare în relațiile cu statele vecine (reg. Ungariei, Imp. Bizantin, Imp. Otoman)(secolele XII-XV)

Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„Bătălia decisivă a avut loc în ziua de Vidovdan, marți, 28 iunie 1389 după noul calendar, la Kosovo-polje, la nord de Priština, în „statul” cunnatului cneazului sârb Lazăr. Ambii conducători militari au fost uciși în acea zi. Potrivit unei surse turcești, ambele armate au folosit un număr mic de tunuri, dar bătălia principală a fost dusă de cavalerie și arcași. Nu se știe exact în ce parte a bătăliei a fost ucis sultanul otomanilor, Murat I. Se știe sigur că un mic grup de cavaleri sârbi au reușit să pătrundă până la Murat I, iar unul dintre ei, numit Miloš, l-a ucis pe sultan.

(Sursa: https://sh.wikipedia.org/wiki/Bitka_na_Kosovu)

1. Precizați secolul la care se referă textul. _____

2. Menționați bătălia la care se referă textul. _____

3. Precizați numele conducătorului armatei sârbe, respectiv pe conducătorul armatei otomane.

a. _____ b. _____

4. Formulați un punct de vedere referitor la desfășurarea bătăliei.

Evoluția statului medieval sârb - fișă de evaluare

Timp de lucru: 45 minute

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Completați tabelul cu evenimentele corespunzătoare:

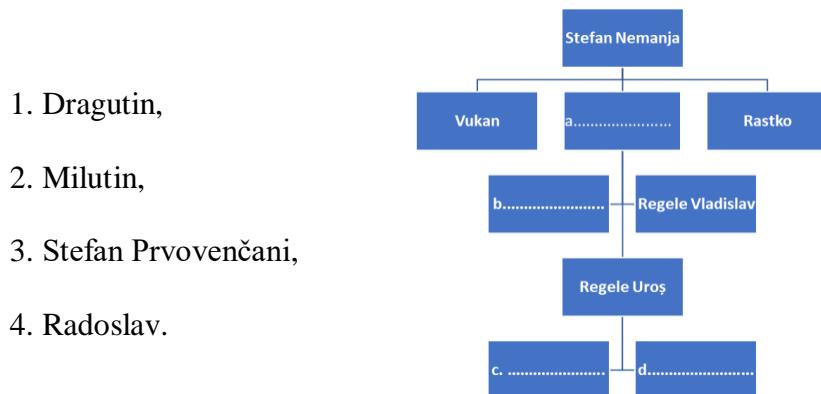
16 puncte

- A. căderea despotatului sârb sub stăpânirea turcă; C. încoronarea lui Ștefan Prvovenčani;
B. proclamarea țaratului lui Dušan; D. bătălia de la Marița.

Anul	1217	1346	1371	1459
Evenimentul				

II. Completați arborele genealogic cu regii corespunzători:

16 puncte

III. Analizați imaginile, citiți izvoarele istorice, apoi răspundeți la cerințe:

42 puncte

1. <https://www.biografija.org/istorija/stefan-nemanja/>

2. <http://tvk3.info/predstavljenia-monumentalna-slika-krunisanje-stefana-prvovencanog/>

3. <https://dinastija-nemanjic.weebly.com/kralj-stefan-prvoven269ani.html>

A. „Arătând către moștenitorul tronului Stefan, [Nemanja] a spus tuturor: „Aveți pe acesta în locul meu! Rădăcina bună care a ieșit din pântecele meu. Îl așez pe tronul statului, dat mie de Hristos”

(Sursa: http://www.crkva.se/srbi/srbi_simon_stefan.htm)

B. „Stefan, prin mila lui Dumnezeu, primul rege al întregului pământ sârbesc, Dioklija și Travunija și Dalmația și Zahumlje... Stefan, prin mila lui Dumnezeu încoronat rege autocrat al tuturor țărilor sârbești și Pomorja.”

(Sursa: https://sr.wikipedia.org/wiki/Стефан_Немањића)

1. Precizați litera sursei la care se referă figura **1.** _____ 6 p.

2. Menționați o personalitate istorică din sursa **A.** _____ 6 p.

3. Precizați numărul imaginii care reprezintă încoronarea lui Stefan Prvovenčani. _____ 6 p.

4. Precizați, pe baza sursei **B**, două țări conduse de Stefan Prvovenčani. _____ 8 p.

5. Explicați termenul „Prvovenčani”. _____ 8 p.

6. Menționați, pe baza hărții **3**, două state vecine cu Serbia. _____ 8 p.

IV. Prezentați, în 5-6 propoziții, Bătălia de la Kosovo, având în vedere următoarele: precizarea datei evenimentului, menționarea a doi conducători militari (un sârb și un turc), precizarea a două evenimente semnificative din timpul bătăliei, menționarea unei consecințe a bătăliei. **16 puncte**

Familiile nobiliare

Citiți cu atenție textele, și răspundeți la cerințe:

A. „*Numeiroși nobili sârbi au început să se mute în sudul Ungariei. După ce au primit titluri și posesiuni feudale, despotul Vuk Grgurević, frații Jakšić, Miloš Belmužević și apoi Đorđe și Jovan Branković l-au slujit pe regele maghiar Matei Corvin. Cu toate acestea, după moartea acestuia, în 1490, s-a pus problema alegerii unui nou rege. Au izbucnit lupte dinastice și sârbii din zona de sud a Ungariei, ca și alți nobili maghiari, își vor schimba des favoriții și se vor găsi adesea în tabere opuse.”*

(Sursa: Snežana Božanić, Srpski velikasi u politickim i vojnim previranjima oko izbora Vladislava II za kralja Ugarske, 2013)

B. „*După anul 1510 și moartea lui Dmitar Jakšić al II-lea, singurii descendenți bărbați ai lui Stefan și Dmitar cel bătrân au fost doar Petar și Marko Jakšić cu fiili lor care, la fel ca rudele apropiate și strămoșii lor, au continuat să locuiască în Nădlac. Există o probabilitate ca Jakšići să părăsească credința ortodoxă în acei ani, în jurul anului 1510, și să se fi convertit la catolicism. În jurul anului 1510, Petar și Marko au împărțit domeniul feudal Nădlac în două părți, fiecare locuind în propria jumătate a orașului.”*

(Sursa: <https://www.kcns.org.rs/agora/srpska-plemicka-porodica-jaksic-u-ugarskoj-u-xv-veku-do-smrti-marka-jaksica/>)

1. Precizați secolele la care se referă cele două texte:

A. Sec. _____; **B.** Sec. _____

2. Menționați, pe baza textului A, numele regelui maghiar și o informație despre acesta

Nume: _____

Informație: _____

3. Precizați spațiul istoric din textul B. _____

4. Menționați familia nobiliară la care se referă atât textul A cât și textul B.

5. Precizați litera textului care susține că sârbii participă la luptele dinastice. _____

6. Precizați religiile menționate în textul B.

- _____

- _____

Mișcarea lui Jovan Nenad

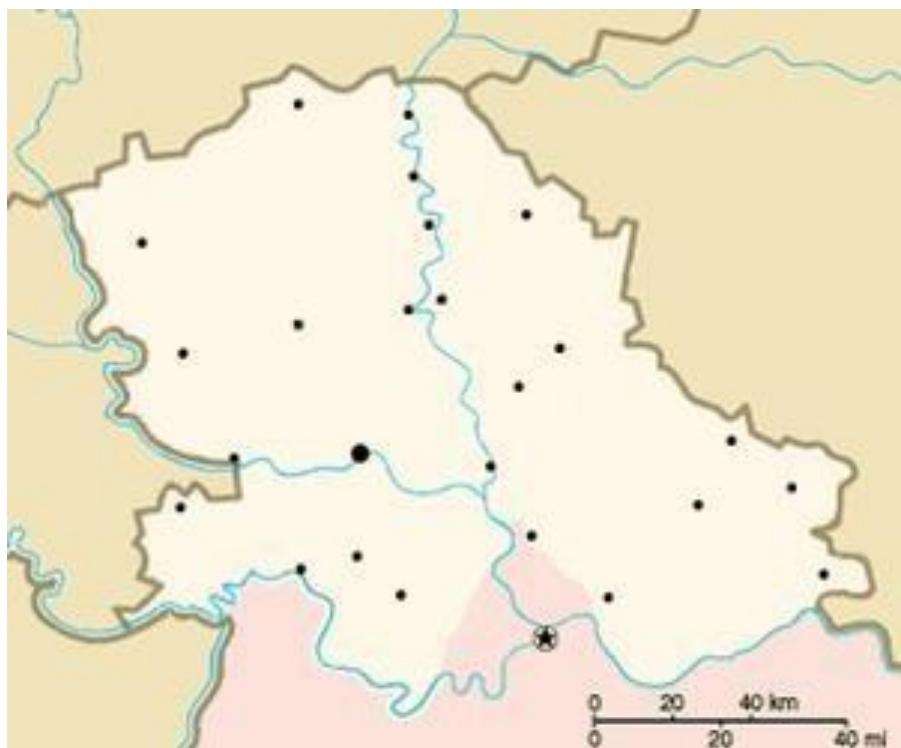
Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„Imediat după bătălia de la Mohacs (1526), Jovan Nenad a apărut între Tisa și Dunăre în fruntea unei cete sârbești, în scurt timp i-a alungat pe turci din Bačka și a stăpânit toată Bačka, precum și părți din Banat și Srem. Astfel, a creat un stat independent efemer, stabilindu-și capitala la Subotica. În culmea puterii sale, Jovan Nenad s-a încoronat țar al sârbilor la Subotica. La începutul anului 1527, când adversarii săi au ocupat Subotica, împăratul Jovan Nenad și-a mutat capitala în orașul Szeged.”

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul. _____
2. Menționați personalitatea istorică la care se referă textul și titulatura pe care a purtat-o.
a. personalitatea: _____; b. titulatura: _____
3. Precizați, pa baza textului, cele două orașe care au jucat rol de capitală.
a. _____; b. _____
4. Colorați harta conform indicațiilor, pe baza informațiilor de pe internet.

Banat - verde, Bačka – portocaliu, Srem - albastru

Răscoala antiotomană din Banat (1594)

Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„În 1594, sârbii din regiunea Banatului (pe atunci parte a Pașalâcului Timișoara) au început o mare răscoală împotriva stăpânirii otomane. Centrul răscoalei a fost în jurul orașului Vršac, iar conducătorul acesteia a fost Teodor Nestorović, episcopul de Vršac. Ceilalți doi conducători ai răscoalei au fost Banul Sava și Velja Mironić. Răsculații au alungat armata otomană din Vršac și împrejurimi și apoi au cucerit Bečkerekul, Bečeju, Titelul și Lipova și au învins mai multe armate turcești mai mici. Răsculații sârbi purtau steaguri cu imaginea Sfântului Sava. Sinan Paşa, care conducea armata turcă, a ordonat arderea rămășițelor Sfântului Sava.”

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul. _____

2. Menționați numele conducătorului răscoalei, respectiv pe conducătorul armatei otomane.

a. _____

b. _____

3. Precizați, pe baza textului, cele cinci orașe cucerite de răsculați.

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

4. Exprimăți un punct de vedere referitor la actul lui Sinan Paşa.

Sârbii în Evul Mediu bănățean – fișă de evaluare

Timp de lucru: 45 minute

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Completați tabelul cu evenimentele corespunzătoare:

16 puncte

- A. cucerirea Serbiei de către turcii otomani; C. mișcarea condusă de Jovan Nenad;
B. răscoala antiotomană a sârbilor din Banat; D. turcii cuceresc Banatul.

Anul	1459	1527	1552	1594
Evenimentul				

II. Notați litera A în dreptul enunțurilor *adevărate* și litera F în dreptul celor *false*. **16 puncte**

Nr. crt.	Enunț	A/F
1.	Despotul Stefan Lazarević a primit domenii feudale în Ungaria și Banat.	
2.	Familia nobiliară Jakšić au avut ca domeniu feudal Nădlacul.	
3.	Jovan Nenad s-a încoronat țar al sârbilor la Lipova.	
4.	Sinan Paşa, care conducea armata turcă, a ordonat arderea rămășițelor Sfântului Sava.	

III. Citiți cu atenție textele și apoi răspundeți la cerințe:

46 puncte

A. „*Numeroși nobili sârbi au început să se mute în sudul Ungariei. După ce au primit titluri și posesiuni feudale, despotul Vuk Grgurević, frații Jakšić, Miloš Belmužević și apoi Đorđe și Jovan Branković l-au slujit pe regele maghiar Matei Corvin. Cu toate acestea, după moartea acestuia, în 1490, s-a pus problema alegerii unui nou rege. Au izbucnit lupte dinastice și sârbii din zona de sud a Ungariei, ca și alți nobili maghiari, își vor schimba des favoriții și se vor găsi adesea în tabere opuse.*”

(Sursa: wikipedia)

B. „Sârbii din regiunea Banatului (pe atunci parte a Pașalâcului Timișoara) au început o mare răscoală împotriva stăpânirii otomane. Centrul răscoalei a fost în jurul orașului Vršac, iar conducătorul acesteia a fost Teodor Nestorović, episcopul de Vršac. Răsculații au alungat armata otomană din Vršac și împrejurimi. Răsculații sârbi purtau steaguri cu imaginea Sfântului Sava.”

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul A. _____ 6p.
2. Menționați, pe baza textului B, conducătorul răscoalei antiotomane. _____ 8p.
3. Precizați litera textului care se referă la migrații ale sârbilor. _____ 6p.
4. Precizați, pe baza textului B, un spațiu istoric. _____ 6p.
5. Precizați, pe baza textului A, regele Ungariei și o infomație despre acesta. 12p.

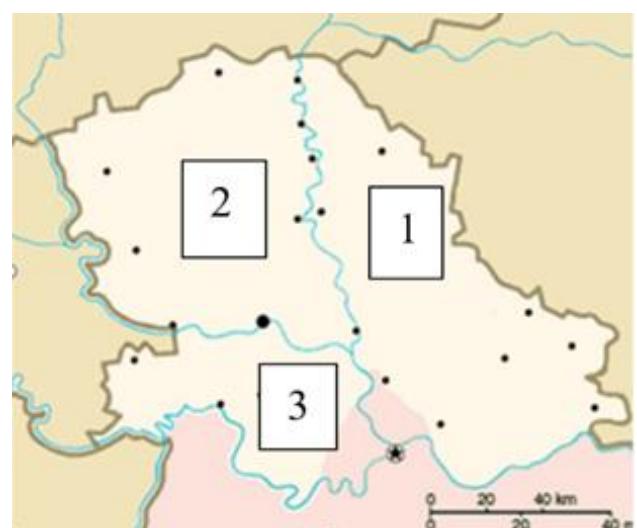
Regele: _____

Infomația: _____

6. Prezentați, pe baza cunoștințelor, consecința faptului că „Răsculații sârbi purtau steaguri cu imaginea Sfântului Sava” 8p.

IV. Analizați harta și precizați denumirile celor trei regiuni marcate pe hartă. 12 puncte

1. _____
2. _____
3. _____

Marile migrații sârbești din secolele XVII-XVIII

Citiți cu atenție textele, și răspundeți la cerințe:

A. „În timpul marelui război austro-turc (1683-1699), armata austriacă se retrăgea din Serbia, iar încă din 1689 împăratul austriac Leopold I i-a invitat pe sârbi să se așeze în părțile pustii ale Ungariei, pe care tocmai le ocupase armata austriacă. În fruntea sârbilor se afla patriarhul de la Peć, Arsenije al III-lea Čarnojević. În iunie 1690, la Belgrad a avut loc o Adunare popular-ecclaziastică. Sârbii au redactat o petiție și au trimis-o împăratului austriac Leopold I. Împăratul le-a trimis o diplomă în care le-a permis să se stabilească până la Buda și Comoran și le-a garantat autonomie bisericească și școlară cu condiția ca ei să fie soldați austrieci. Aproximativ 37.000 de familiile de sârbi s-au mutat în Austria.”

(Sursa: wikipedia)

B. „După un nou război austro-turc din 1737-1739, odată cu pacea de la Belgrad, Turcia a recăștigat teritoriile pierdute și granița a fost din nou stabilită pe Sava și Dunăre. Restabilirea stăpânirii turce provoacă a doua mare migrație a sârbilor. De teama represaliilor turcești, sârbii conduși de patriarhul Arsenije al IV-lea Jovanović au pornit spre Austria în 1740. A doua mare migrație a sârbilor a fost semnificativ mai mică în ceea ce privește numărul emigrantilor și consecințele. Consecința Marilor Migrații a fost distrugerea așezărilor sârbe din centrul Serbiei și din Kosovo și Metohija și relocarea permanentă a populației în Austria, în zona Ungariei și Voivodinei de astăzi.”

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul **A**, respectiv textul **B**.

A. _____

B. _____

2. Menționați conducătorul spiritual al sârbilor la care se referă textul **A**, respectiv textul **B**.

A. _____

B. _____

3. Precizați, pe baza textului **A**, împăratul austriac și o informație despre acesta.

Împăratul: _____

Informația: _____

4. Precizați, pe baza textului **B**, o cauză, respectiv o consecință a marilor migrații ale sârbilor.

Cauză: _____

Consecință: _____

5. Identificați, pe baza textului **B**, o diferență dintre cele două mari migrații ale sârbilor.

Sârbii din Timișoara și Banat în secolul al XVIII-lea

Citiți cu atenție textul, analizați imaginea și răspundeți la cerințe:

„Frajkori sârbi au fost o milie de voluntari formată numai din etnici sârbi, înființată de Imperiul Habsburgic pentru a lupta împotriva Imperiului Otoman în timpul războiului austro-turc (1787-1791). Cei 5.000 de frajkori sârbi au fost înființați pe teritoriul graniței militare a Banatului și au fost formați din refugiați care părăsiseră Imperiul Otoman din cauza conflictelor anterioare. Frajkori trebuiau să lupte pentru eliberarea Serbiei și unificarea acesteia sub dominația habsburgică. Austriecii i-au folosit pe frajkori în două încercări nereușite de a asedia Belgradul, la sfârșitul anului 1787 și la începutul lui 1788.

Revolta din Sangeacul Smederevo și operațiunile miliei au dus la crearea Kočina Krajina, care a existat între 1788 și 1792.“

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul. _____

2. Menționați două mari puteri la care se referă textul

3. Precizați, pe baza textului, un scop al înființării unităților de frajkori.

4. Menționați, pe baza imaginii, armele frajkorilor sârbi.

sursa: wikipedia

5. Scrieți, pe baza informațiilor din manual sau de pe internet, patru informații despre Koča Andjelković.

Sârbii, Banatul și Habsburgii - fișă de evaluare

Timp de lucru: 45 minute

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Completați tabelul cu evenimentele corespunzătoare:

16 puncte

- A. prima mare migrație a sârbilor; C. pacea de la Karlowitz;
B. pacea de la Passarowitz; D. atacul otoman asupra Vienei.

Anul	1683	1699	1718	1740
Evenimentul				

II. Notați litera A în dreptul enunțurilor *adevărate* și litera F în dreptul celor *false*.

16 puncte

Nr. crt.	Enunț	A/F
1.	Frajkori sârbi au fost o milie de voluntari înființată de Imperiul Habsburgic pentru a lupta împotriva Imperiului Otoman.	
2.	În 1790 a izbucnit răscoala condusă de Pera Segedinac.	
3.	Sava Tekelija a fost unul din participanții Soborului de la Timișoara.	
4.	În 1716 în Timișoara pătrunde armata habsburgică sub comanda prințului Eugeniu de Savoya.	

III. Completați spațiile libere cu termenii corespunzători din lista dată:

16 puncte

Jovan Popović Tekelija, Arsenije IV Jovanović, Stefan Stratimirović, Karlowitz, Passarowitz

- Prin pacea de la _____ Imperiul Otoman a cedat Banatul Imperiului Habsburgic.
- A doua mare migrație a sârbilor a fost condusă de patriarhul _____.
- Printre sârbii care au primit titluri nobiliare din partea Imperiului Habsburgic se afla și _____.
- La Soborul de la Timișoara, _____ a fost ales ca mitropolit.

IV. Citiți cu atenție textele și apoi răspundeți la cerințe:**42 puncte**

A. „În timpul marelui război austro-turc (1683-1699), armata austriacă se retrăgea din Serbia, iar încă din 1689 împăratul austriac Leopold I i-a invitat pe sârbi să se așeze în părțile pustii ale Ungariei, ocupate de armata austriacă. În fruntea sârbilor se afla patriarhul de la Peć, Arsenije al III-lea Čarnojević. Împăratul le-a trimis o diplomă în care le-a permis să se stabilească până la Buda și le-a garantat autonomie bisericescă și școlară cu condiția ca ei să fie soldați austrieci. Aproximativ 37.000 de familii de sârbi s-au mutat în Austria.”

(Sursa: wikipedia)

B. „Korun Koča Andđelković a fost liderul voluntarilor sârbi în războiul austro-turc (1788-1791). Odată cu declarația de război a Austriei împotriva Turciei, Koča s-a mutat în Serbia și a incitat poporul sârb la revoltă.

A atacat Požarevac, apoi i-a alungat pe turci din Palanka, a atacat Batočina și a devastat-o. Detașamentul său a crescut curând la 500 de luptători, a incendiat multe case turcești și a ucis mulți turci. Cu toate acestea, nu a putut pătrunde mai adânc în Serbia, deoarece îi lipsea muniția și a trebuit să vegeheze și să blocheze drumul de la Belgrad la Niš, să captureze curieri turci și să împiedice livrarea de alimente și provizii de război la Belgrad.”

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul A. _____ 6p.

2. Menționați, pe baza textului B, conducătorul voluntarilor sârbi. _____ 8p.

3. Precizați litera textului care se referă la migrații ale sârbilor. _____ 6p.

4. Precizați, pe baza textului B, un spațiu istoric. _____ 6p.

5. Precizați, pe baza textului A, împăratul austriac și o infomatie despre acesta. 12p.

Împăratul: _____

Infomăția: _____

6. Menționați, pe baza textului B, o acțiune militară. 8p.

Chiril și Metodie

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„În 862, frații misionari Chiril și Metodiu au început lucrarea istorică care i-a făcut faimoși. În acel an, prințul Rastislav al Moraviei Mari a cerut împăratului bizantin Mihail al III-lea și Patriarhului Fotie să trimită misionari pentru a evangheliza supușii săi slavi. Motivele sale în acest sens au fost probabil mai mult politice decât religioase. Rastislav a devenit rege cu sprijinul conducătorului franc Ludovic Germanul, dar ulterior a căutat să-și afirme independența față de franci. În 863, ei au început să traducă Biblia în limba cunoscută acum ca limba slavă veche și au călătorit în Moravia Mare pentru a o promova. S-au bucurat de un succes considerabil în acest demers. Cu toate acestea, au intrat în conflict cu ecclaziasticii germani care s-au opus eforturilor lor de a crea o liturghie specific slavă.”

(Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Chiril_și_Metodiu)

1. Precizați secolul la care se referă textul: _____

2. Menționați, pe baza textului, numele prințului Moraviei Mari și o informație despre acesta

Nume: _____

Informație: _____

_____.

3. Menționați, pe baza textului, numele celor doi misionari și o acțiune desfășurate de ei.

a. _____

b. _____

Activitatea: _____

_____.

4. Precizați, pe baza informațiilor de pe internet sau din manual, alte două acțiuni desfășurate de cei doi frați.

a. _____

b. _____

Personalitatea Sf. Sava

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Rastko Nemanjić, fiul cel mai mic al marelui jupan Stefan Nemanja (Sf. Simeon), îmbrățișează viața monahală încă de mic, sub numele de Sava, intrând ca monah pe Sfântul Munte Athos. În anul 1207, Sfântul Sava, va aduce în țară moaștele Cuviosului Simeon, pe care le va așeza în Mănăstirea Studenica. Vrednicul Sava va reuși să-și împace frații, aflați în conflict, chiar lângă mormântul tatălui lor. Sfântul Sava va ramâne în Serbia, unde va sluji ca arhimandrit și stareț, în Mănăstirea Studenica. Sfântul Sava se va întoarce în Mănăstirea Hilandar, din Sfântul Munte Athos, iar apoi a trecut prin Niceea, unde se afla și patriarchul ecumenic. În urma întâlnirii, în ziua de 6 decembrie 1219, la Niceea, Sava va fi uns arhiepiscop al Bisericii Ortodoxe Sârbe, care își va dobândi astfel autonomia.”

(Sursa: <https://www.crestinortodox.ro/sfinti/sfantul-sava-nemanja-arhiepiscopul-serbiei-136117.html>)

1. Precizați secolul la care se referă textul: _____

2. Menționați, pe baza textului, importanța întâlnirii lui Sava cu patriarchul ecumenic.

3. Precizați, pe baza informațiilor de pe internet sau din manual, alte două acțiuni desfășurate de Sfântul Sava.

a. _____

b. _____

4. Precizați, pe baza informațiilor de pe internet, semnificația zilei de 27 ianuarie, referitoare la Sf. Sava. Descrieți un eveniment la care ați participat în comunitate desfășurat de ziua Sf. Sava.

Semnificația: _____

Evenimentul: _____

Patriarhia de la Peć. Patriarhia de la Karlovci

Citiți cu atenție textele, și răspundeți la cerințe:

A. „*Stefan Dušan a fost proclamat Împărat (țar) în 1345. Nou-proclamatul țar Stefan Dušan a decis să convoace o adunare (sobor) care a avut loc în aprilie 1346, în capitala sârbă Skopje. La această adunare a participat arhiepiscopul sârb Joanikije II, și mulți alți ierarhi și demnitari ai Bisericii. Adunarea a proclamat ridicarea arhiepiscopiei sârbe autocefale la rangul de patriarhie. Arhiepiscopul de Peć a fost intitulat Patriarhul sârb, și locul său la Mănăstirea Peć a devenit reședința patriarhală.*

Proclamarea Patriarhiei sârbe a fost efectuată fără consimțământul Patriarhiei Constantinopolului. Patriarhul Constantinopolului a emis un act de condamnare și excomunicare a țarului Stefan Dušan și a patriarhului sârb Joanikije în 1350. Acest act a creat o ruptură între bisericile bizantine și cele sârbești.”

(Sursa: https://upwikiro.top/wiki/Serbian_Patriarchate_of_Peć)

B. „*După moartea patriarhului Arsenije al III-lea, reprezentanții sârbilor din Imperiul Habsburgic l-au îndrumat pe episcopul Isaija Đaković către împărat să-i ceară permisiunea de a convoca o adunare bisericăescă-popor pentru 1 mai 1707 la Mănăstirea Krušedol. În ceea ce privește relația dintre viitoarea administrație eclesiastică și patriarhia din Peć, sârbii s-au împărțit în două grupuri: în timp ce grupul adunat în jurul episcopului de Ineu - Arad Isaija Đaković a fost pentru alegerea unui nou patriarh pentru sârbii din monarhia habsburgică, celălalt grup adunat în jurul mitropolitului Štefan de Srem era pentru organizarea unei mitropolii autonome sub jurisdicția Patriarhiei de Peć. În rândul sârbilor a predominat punctul de vedere al mitropolitului Štefan.*“

(Sursa: Wikipedia)

1. Precizați secolele la care se referă textele:

A _____

B _____

2. Menționați câte un reprezentant al bisericii sârbești la care se referă textul **A**, respectiv textul **B**.

A _____

B _____

3. Menționați, pe baza textului **A**, poziția Patriarhului de la Constantinopol față de proclamarea Patriarhiei sârbe.

4. Precizați, pe baza textului **B**, cele două viziuni privind organizarea bisericească a sârbilor și relația cu Patriarhia de la Peć.

a. _____

b. _____

Creștinismul și organizarea bisericească - fișă de evaluare

Timp de lucru: 45 minute

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Completați tabelul cu evenimentele corespunzătoare:

16 puncte

- A. numirea primului patriarh sârb; C. desființarea patriarhiei de la Peć;
B. reînființarea patriarhiei de la Peć; D. obținerea autocefaliei bisericii ortodoxe sârbe.

Anul	1219	1346	1557	1766
Evenimentul				

II. Notați litera A în dreptul enunțurilor adevărate și litera F în dreptul celor false. 16 puncte

Nr. crt.	Enunț	A/F
1.	Primul arhiepiscop sârb a fost Sava Nemanjić.	
2.	Regele Stefan Nemanjić numește primul patriarh al a sârbilor.	
3.	Marele vizir Mehmet paşa Sokolović a permis reînființarea patriarhiei de la Peć.	
4.	Sediul patriarhilor sârbi, după mare migrație a fost la Sentandreja.	

III. Completați spațiile libere cu termenii corespunzători din lista dată:

16 puncte

Krušedol, Chiril, Joanikije, Peć

1. Creștinarea slavilor sudici au realizat-o frații misionari _____ și Metodije.
2. Primul patriarh al sârbilor a fost _____.
3. Sediul primei patriarhii a sârbilor a fost la _____.
4. Din 1708 sediul patriarhilor sârbi se afla la _____.

IV. Citiți cu atenție textele și apoi răspundeți la cerințe:**42 puncte**

A. „*Prințul Rastislav al Moraviei Mari a cerut împăratului bizantin Mihail al III-lea și Patriarhului Fotie să trimită misionari pentru a creștina supușii săi slavi. Motivele sale în acest sens au fost probabil mai mult politice decât religioase. Rastislav a devenit rege cu sprijinul conducătorului franc Ludovic, dar ulterior a căutat să-și afirme independența față de fraci. În 863, frații misionari au început să traducă Biblia în limba cunoscută acum ca limba slavă veche și au călătorit în Moravia Mare pentru a o promova. S-au bucurat de un succes considerabil în acest demers.*“ (Sursa: wikipedia)

B. „*Rastko Nemanjić, fiul cel mai mic al marelui jupan Stefan Nemanja (Sf. Simeon), îmbrățișează viața monahală încă de mic, sub numele de Sava, intrând ca monah pe Sfântul Munte Athos. În anul 1207, Sfântul Sava, va aduce în țară moaștele Cuviosului Simeon, pe care le va așeza în Mănăstirea Studenica. Vrednicul Sava va reuși să-și împace frații, aflați în conflict, chiar lângă mormântul tatălui lor. Sfântul Sava va ramâne în Serbia, unde va sluji ca arhimandrit și stareț, în Mănăstirea Studenica.*“ (Sursa: <https://www.crestinortodox.ro/sfinti/sfantul-sava-nemanja-arhiepiscopul-serbiei-136117.html>)

1. Precizați secolele la care se referă textele

6p.

A. _____ **B.** _____**2. Menționați, pe baza textului A, numele prințului Moraviei Mari și o informație despre acesta.** 8p.**Nume:** _____**Informație:** _____
_____**3. Menționați, pe baza textului B, numele prințului sârb și o informație despre acesta.**

8p.

Nume: _____**Informație:** _____
_____**4. Precizați litera textului care se referă la creștinarea slavilor.**

4p.

5. Menționați, pe baza textului B, un spațiu istoric.

6p.

6. Precizați alte două acțiuni desfășurate de Sfântul Sava.

8p.

a. _____**b.** _____

Alfabetul glagolic și chirilic

1. Transcrieți următorul text folosind alfabetul glagolic:

„Alfabetul glagolic este cel mai vechi alfabet cunoscut folosit pentru a reprezenta limbi slave în scris. Alfabetul se bazează mult pe alfabetul grec, dar se pot observa și influențele orientale.”
(Sursa:https://ro.wikipedia.org/wiki/Alfabetul_glagolic)

А	Б	В	Г	Д	Е	Ж	З	Ѳ	И	И
и	г'	к	л	м	н	о	п	р	с	т
Ѡ	Ѡ	Ҥ	Ѽ	Ѽ	Ѽ	Ѽ	Ѽ	Ѽ	Ѽ	Ѽ
у	ф	х	о	ш	ц	ч	щ	ъ	ы	ь
Ӑ	Ӗ	Ӗ	Ӗ	Ӗ	Ӗ	Ӗ	Ӗ	Ӗ	Ӗ	Ӗ
я	ю	е ^н	о ^н	ие ^н	ио ^н	ф	и			

2. Descrieți participarea dumneavoastră la unul dintre evenimentele desfășurate în comunitate cu ocazia Zilei limbii sârbe (21 noiembrie).

Monumentele ale literaturii și artei medievale sârbe

Citiți cu atenție textele, analizați imaginea și răspundeți la cerințe:

„Evanghelia lui

Miroslav este un manuscris. Este unul dintre cele mai semnificative monumente chirilice ale literaturii sârbilor și și ale slavilor sudici, adică ale scrierii sârbo-slavone. Prin alcătuirea ei, Evanghelia lui Miroslav este o carte liturgică în care textele sunt aranjate după ordinea citirii din timpul

anului bisericesc. A fost scrisă pentru Miroslav, fratele marelui jupan Stefan Nemanja, duce de Hum, probabil între anii 1180-1191. Miniaturile, inițialele și steguletele Evangheliei lui Miroslav se numără printre cele mai frumoase decorațiuni de carte medievală sârbească.”

(Sursa: Wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul

2. Menționați titlul și tipul cărții la care se referă textul

Titlul: _____

Tipul: _____

3. Transcrieți textul pe o foaie A4, folosind *miniaturi, inițiale și stegulete*.

Mănăstirile

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Stilul arhitectural sârbo-bizantin în arhitectura sârbă în timpul Evului Mediu acoperă perioada de timp din secolul al XIII-lea până la sfârșitul secolului al XIV-lea și regiunile Metohija, Kosovo și nordul Macedoniei. Stilul în sine este numit bizantin datorită faptul că clădirile bizantine au fost luate ca model. Particularitatea de bază a acestui stil este baza sub forma unei cruci înscrise cu unul sau cinci cuburi, în timp ce de obicei există un cor pe partea de vest. Decorarea exterioară a clădirilor bisericii a fost realizată în stil bizantin, care se manifestă prin folosirea pietrelor gri sau gălbui și a cărămizilor roșii, care de obicei sunt dispuse în aşa fel încât să creeze modele decorative pe fațadă. Bisericile sunt decorate cu fresce după modelul celor bizantine.“

(Sursa: Wikipedia)

1. Precizați spațiile istorice la care se referă textul:

2. Menționați, pe baza textului, stilul arhitectonic și explicați denumirea sa.

Stilul: _____

Explicația: _____

3. Precizați, pe baza informațiilor de pe internet sau din lecție, două mănăstiri sârbești care aparțin stilului arhitectural la care se referă textul.

a) _____

b) _____

4. Identificați, pe baza informațiilor de pe internet sau din lecție, alte două stiluri ale arhitecturii sârbești medievale, precizând perioada și câte două mănăstiri care le aparțin, respectiv ctitorii acestora

Stilul arhitectonic	Perioada/ Secolele	Mănăstiri / Biserici	Ctitori

Literatură și artă medievală - fișă de evaluare

Timp de lucru: 45 minute

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Corelați mănăstirile din coloana A cu ctitorii din coloana B. 16 puncte

A	B
1. Mănăstirea Hilandar	a) Djordje Branković
2. Mănăstirea Dečani	b) Sava Nemanjić
3. Mănăstirea Manasija	c) Stefan Lazarević
4. Mănăstirea Krušedol	d) Stefan Dečanski

II. Notați litera **A** în dreptul enunțurilor *adevărate* și litera **F** în dreptul celor *false*. 16 puncte

Nr. crt.	Enunț	A/F
1.	Primul alfabet al slavilor sudici a fost cel chirilic.	
2.	Cel mai cunoscut monument al literaturii sârbe medievale este <i>Evanghelia lui Miroslav</i> .	
3.	Frescele erau picturi realizate pe lemn.	
4.	Inițialele reprezintă literele ornamentale de la începutul paginii.	

III. Citiți cu atenție textul, analizați imaginea și apoi răspundeți la cerințe: 30 puncte

„Prin alcătuirea ei, *Evanghelia lui Miroslav* este o carte liturgică în care textele sunt aranjate după ordinea citirii din timpul anului bisericesc. A fost scrisă pentru Miroslav, fratele marelui jupan Stefan Nemanja, duce de Hum, probabil între anii 1180-1191. Miniaturile, inițialele și stegulețele *Evangheliei lui Miroslav* se numără printre cele mai frumoase decorațiuni de carte medievală sârbească.”

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul. _____ 6p.

2. Menționați, pe baza textului, denumirea cărții și o informație despre acesta. 8p.

Denumire: _____

Informație: _____

3. Precizați, pe baza imaginii, cele două inițiale din paginile cărții. _____, _____ 8p.

4. Precizați o altă creație a literaturii medievale sârbești. 8p.

IV. Analizați harta și răspundeți la cerințe:

28 puncte

(Sursa: <http://otdihvserbii.ru/fruskogorskie-monastyri/>)

1. Precizați două mănăstiri de pe Fruška gora. 8p.

a) _____

b) _____

2. Menționați fluviul care limitează la nord Fruška gora. 4p.

3. Explicați de ce Fruška gora este denumită și ”Muntele sfânt, Athosul sârbilor”. 8p.

4. Precizați două mănăstiri sârbești de pe teritoriul actual al României. 8p.

a) _____

b) _____

Ocupații

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Agricultura abia răspunde nevoilor familiilor. Din secolul al XIII-lea, odată cu creșterea populației, pădurile au fost defrișate din ce în ce mai mult, pentru a obține teren arabil. Marea dezvoltare a mineritului în Evul Mediu târziu a avut și un impact asupra defrișărilor mai mari: lemnul a fost folosit pentru topirea minereului. De-a lungul timpului, unelele agricole erau din ce în ce mai bune, folosirea plugurilor de fier mai frecventă, fertilizarea mai extinsă, la fel ca defrișarea terenurilor.

Meșteșugul olăritului a fost foarte dezvoltat în Serbia medievală, iar unele mănăstiri aveau proprii lor olari. Oamenii de rând foloseau vase din: lemn, metal, piatră și mai ales din lut.

Creșterea animalelor medievale a fost principala ramură economică. Aproape toată populația dependentă era angajată în ea. Crescătorii profesioniști de animale erau cunoscuți ca „porcari”, „oieri”, „câprari”, „văcari” și îngrijeau de obicei animalele altora contra cost. Aveau o oaie cu un miel, pentru o sută de oi ținute. Au trebuit să compenseze ceea ce a fost pierdut.”

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați două ocupății la care se referă textul.

a. _____

b. _____

2. Menționați, pe baza textului, două motive ale defrișării pădurilor:

a. _____

b. _____

3. Precizați, pe baza textului, denumirile pe care le aveau crescătorii de animale și menționați un beneficiu al creșterii animalelor:

Denumiri: _____, _____, _____, _____

Beneficiu: _____

4. Precizați, pe baza informațiilor de pe internet sau din manual, alte două ocupății din Serbia medievală.

a. _____

b. _____

Categorii sociale

Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„Nobilimea a luat naștere în primul rând din războinicii domnitorului. Inițial, membrii săi locuiau la curtea domnitorului, iar apoi s-au stabilit pe moșiile pe care le-au primit de la acesta.. Constituirea nobilimii în ținuturile sărbești a avut loc treptat, de-a lungul mai multor secole. Asemenea cavalerilor din Europa de Vest, nobiliii sărbi au luptat ca și călăreți.

Serviciul militar personal față de domnitor era principala obligație a fiecărui nobil, din cauza căreia se bucura de mari privilegii în societatea medievală. De asemenea, îndatoririle nobilului includeau organizarea transportului pentru domnitorul care pleacă în călătorie, precum și supravegherea construcțiilor.

Marea nobilime era puțin numeroasă, formată din cei mai mari proprietari de pământ și cei mai înalți demnitari de stat care s-au remarcat prin puterea lor economică, reputația socială și influența politică. Mica nobilime constituia majoritatea clasei privilegiate.”

(Sursa: wikipedia)

1. Menționați, pe baza textului, originea nobilimii:

2. Precizați, pe baza textului, două obligații pe care le aveau nobili față de domnitor:

a. _____

b. _____

3. Menționați, pe baza textului, cele două categorii de nobili și câte o informație despre acestea.

a. _____

Informația: _____

b. _____

Informația: _____

4. Precizați, pe baza informațiilor de pe internet sau din manual, alte două categorii sociale din Serbia medievală.

a. _____

b. _____

Viața economică și societatea medievală - fișă de evaluare

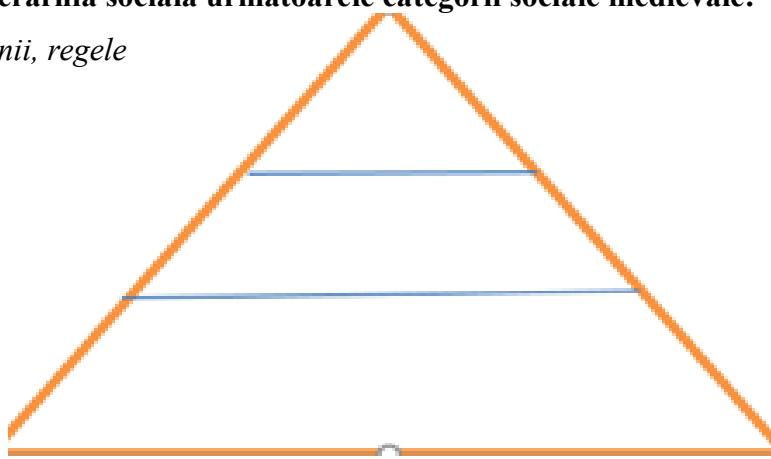
Timp de lucru: 45 minute

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Introduceți în ierarhia socială următoarele categorii sociale medievale:

12 puncte

nobilimea, țărani, regele

II. Corelați personalitățile istorice din coloana A cu titlurile purtate din coloana B. 16 puncte

A	B	
1. Stefan Nemanja	a)	țar
2. Stefan Nemanjić	b)	mare jupan
3. Stefan Dušan	c)	despot
4. Stefan Lazarević	d)	rege

III. Notați litera A în dreptul enunțurilor *adevărate* și litera F în dreptul celor *false*. 16 puncte

Nr. crt.	Enunț	A/F
1.	Principala ocupație în Serbia medievală era agricultura.	
2.	În fruntea ierarhiei bisericești se afla episcopul.	
3.	Populația sărbă din pașalâcul de Belgrad avea mai multe tipuri de obligații față de otomani.	
4.	Haiducii erau conduși de un pașă.	

IV. Citiți cu atenție textul, analizați imaginea și apoi răspundeți la cerințe:**46 puncte**

„Tributul în sânge trebuiau să dea sârbii, bulgarii, albanezii și mai târziu grecii și ungurii. Ienicerii erau instruiți în spiritul unei discipline stricte, cu muncă fizică grea și în condiții practic monahale, în școli, unde trăiau în celibat și trebuiau să se convertească la islam. Ienicerii aparțineau sultanului. Spre deosebire de musulmanii liberi, li s-a interzis să poarte barbă, cu excepția mustaței.”

(Sursa: sr.wikipedia.org)

- 1.** Precizați două popoare care trebuiau să dea *tributul în sânge*.

8p

- 2.** Explicați semnificația termenului *tributul în sânge*.

6p.

- 3.** Menționați, pe baza textului, o informație despre educația ienicerilor.

8p.

- 4.** Precizați, pe baza textului și a imaginii, o trăsătură fizică a ienicerilor și două elemente de îmbrăcăminte ale acestora.

12p.

Trăsătura fizică: _____

Elemente de îmbrăcăminte: _____ ; _____

- 5.** Prezentați două aspecte referitoare la activitatea haiducilor.

12p.

a. _____

b. _____

Răscoala lui Karađorđe

Citiți cu atenție textul, analizați imaginea, și răspundeți la cerințe:

„În 1804, rebelii turci au asasinat câțiva lideri ai sârbilor, tăindu-le capetele, ceea ce a provocat răscoala sârbilor împotriva acestora. La adunarea de la Orašac, Karađorđe Petrović a fost ales ca lider al răscoalei. Sultanul, în 1805, îi ordonă nou lui pașă de Belgrad, Hafiz Paşa, să înăbușe răscoala. Cu toate acestea, sârbii l-au întâmpinat pe pașă și l-au învins în bătălia de la Ivankovac. În 1806, răsculații au învins armatele turcești la Mišar și Deligrad. În 1809, sârbii au eliberat întregul pașalâc și unele părți din Bosnia și Sangeacul Novipazar”.

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul. _____

2. Precizați, pe baza textului, pretextul izbucnirii răscoalei sârbilor.

3. Precizați, pe baza textului, o personalitate istorică și o informație de spre acesta.

Personalitatea istorică: _____

Informația: _____

4. Menționați, pe baza textului, două victorii ale răsculaților.

a. _____

b. _____

5. Explicați, pe baza cunoștințelor sau a informațiilor de pe internet, apariția monumentului Ćele-kula:

(<https://9gag.com/gag/a6OBM6e>)

Răscoala lui Miloš Obrenović

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„În Pașalâcul de Belgrad a fost instalat Suleiman Paşa. Începutul autorității sale a fost marcat de teroare, introducerea tributului pentru repararea orașelor și a drumurilor, colectarea aspră de taxe și alte obligații feudale. Această situație a determinat reapariția haiducilor, care au menținut starea de război în țară.

Prin preotul Mateja, liderii sârbilor au trimis cereri de ajutor Austriei, Rusiei și altor puteri europene care au participat la Congresul de la Viena.

A doua răscoală a sârbilor a început spontan. Conducătorii locali ai sârbilor au început să omoare turci care colectau taxele. De Florii, pe 23 aprilie 1815, câțiva lideri sârbi s-au adunat la Takovo. Aceștia i-au cerut lui Miloš Obrenović, cea mai importantă personalitate a sârbilor din Pașalâcul de Belgrad, să fie conducătorul răscoalei, lucru pe care l-a acceptat cu ezitare”.

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul. _____

2. Menționați, pe baza textului, evenimentul internațional și două puteri care participă la acesta.

Evenimentul: _____

a. _____ **b.** _____

3. Precizați, pe baza textului, conducătorul celei de-a doua răscoale a sârbilor și o informație despre acesta.

Conducătorul răscoalei: _____

Informația: _____

4. Formulați, pe baza textului, un punct de vedere referitor la măsurile adoptate de turci în Pașalâcul de Belgrad, susținându-l cu o informație din text.

Punctul de vedere _____

Informația _____

Obținerea autonomiei și a independenței

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Hatișeriful din 1830 detaliază relațiile dintre Serbia și Poartă. Serbia rămâne parte integrantă a Imperiului.

Turcii care aveau proprietăți în Serbia (pământ, case, grădini, podgorii) au la dispoziție un an să le vândă sârbilor la un preț corect. Era lăsat la latitudinea principelui să stabilească impozitele.

Înalta Poartă nu se va amesteca în administrația internă a Serbiei. Sârbilor li s-a acordat dreptul de a-și manifesta religia, aveau libertatea de a alege mitropoliții și episcopii care să fie investiți de Patriarhul Constantinopolului.

Miloš Obrenović a fost confirmat drept principe sârb cu drepturi ereditare. Administrația internă este încredințată Principelui și Sfatului. Principele avea putere legislativă și împarte puterea executivă cu Sfatul. Membrii Sfatului sunt aleși de principe și funcția lor este pe viață. Turcii nu s-au amestecat în justiție. Principele a dobândit dreptul de a păstra un detașament de soldați pentru a menține ordinea în țară. În plus, sârbii au dreptul de a deschide oficii poștale, spitale, școli, tipografii etc.”

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul. _____

2. Menționați documentul la care se referă textul.

3. Menționați, pe baza textului, o informație care se referă la viața economică și una care se referă la organizarea religioasă.

a. _____

b. _____

4. Formulați, pe baza textului, un punct de vedere referitor la autoritățile statului, susținându-l cu două informații din text.

Punctul de vedere _____

Informația _____

Informația _____

Serbia în secolul națiunilor - fișă de evaluare

Timp de lucru: 45 minute

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Completați tabelul cu evenimentele corespunzătoare:

16 puncte

- A. prima Constituție a Serbiei; C. Adunarea de la Takovo;
B. Adunarea de la Orašac; D. Pacea de la București.

Anul	1804	1812	1815	1835
Evenimentul				

II. Alcătuți enunțuri simple, dar corecte din punct de vedere istoric cu următorii termeni.

12 puncte

Ćele-kula _____

Dositej Obradović _____

Hatişerif _____

IV. Citiți cu atenție textele și apoi răspundeți la cerințe:

38 puncte

A. „În 1804, rebelii turci au asasinat câțiva lideri ai sărbilor, tăindu-le capetele, ceea ce a provocat răscoala sărbilor împotriva acestora. La adunarea de la Orašac, Karađorđe Petrović a fost ales ca lider al răscoalei În 1806, răsculații au învins armatele turcești la Mišar și Deligrad.”

(Sursa: wikipedia)

B. „Începutul autorității lui Suleiman Paşa a fost marcat de teroare, introducerea tributului pentru repararea orașelor și a drumurilor, colectarea aspră de taxe și alte obligații feudale. Această situație a determinat reapariția haiducilor, care au menținut starea de război în țară.

Prin preotul Mateja, liderii sărbilor au trimis cereri de ajutor Austriei, Rusiei și altor puteri europene care au participat la Congresul de la Viena.”

(Sursa: wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul A. _____

4p.

2. Menționați, pe baza textului **B**, evenimentul internațional și două mari puteri care participă la acesta. 12p.

Evenimentul: _____

a. _____ b. _____

3. Precizați litera textului care se referă la Prima Răscoală a Sârbilor. 6p.

4. Precizați, pe baza textului **A**, pretextul izbucnirii răscoalei sârbilor. 6p.

5. Formulați, pe baza textului **B**, un punct de vedere referitor la măsurile adoptate de Suleiman Pașa, susținându-l cu o informație din text. 10p.

Punctul de vedere: _____

Informația: _____

IV. Prezentați în aproximativ jumătate de pagină *Statul sârb modern* având în vedere următoarele: 24 puncte

- menționarea a două dinastii care au condus Serbia în sec. XIX;
- precizarea a două măsuri adoptate pe plan intern în a doua jumătate a sec. XIX;
- prezentarea unei acțiuni militare a Serbiei în relațiile internaționale în a doua jumătate a sec. XIX și menționarea unei consecințe a acesteia;

Revoluția sărbă din 1848

Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„Revoluția din Ungaria a fost cea mai periculoasă pentru imperiu (Habsburgic). A izbucnit la 15 martie 1848, sub conducerea lui Lajos Kossuth, cu o cerere de autonomie deplină. Parlamentul Ungariei a legalizat introducerea limbii maghiare pe întreg teritoriul Ungariei, legalizând astfel maghiarizarea întregii sale populații.

A avut loc o întâlnire între delegațiile maghiare și sărbă, care a cerut să li se garanteze sârbilor drepturi privilegiate și recunoașterea naționalității, limbii. A fost menționată și posibilitatea unirii sârbilor din Ungaria și Principatul Serbiei, însă Kossuth a respins personal aceste idei, răspunzând că în Ungaria există doar națiunea maghiară.

Marea Adunare Națională a fost convocată la Karlovci la 1 mai 1848. La adunare, sârbii au proclamat Patriarhia și Voivodina Sârbă. Mitropolitul Rajačić a fost ales ca patriarh, iar colonelul grănicerilor Stevan Šupljikac a devenit conducător militar. Participanții la adunare au proclamat poporul sărb drept „popor liber și independent din punct de vedere politic sub casa Austriei și coroana generală a Ungariei”.

(Sursa: după wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul.
2. Menționați, pe baza textului, câte o hotărâre luată de Parlamentul Ungariei, respectiv a Adunării de la Karlovci :
 - a. **Parlamentul Ungariei**
.....
 - b. **Marea Adunare de la Karlovci.**
.....
3. Numiți, pe baza textului, cei doi lideri ai revoluției sărbești:
 - a. b.
4. Menționați, pe baza textului, conducătorul revoluției maghiare și o informație despre poziția acestuia față de cerințele sârbilor.
conducătorul
informația

5. Precizați, pe baza informațiilor de pe internet, două fapte istorice desfășurate de sărbi în timpul Revoluției din 1848.

a.

b.

Vojvodina sârbească și Banatul timișean

Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„Prin decretul imperial din 18 noiembrie 1849 s-a format Vojvodina Sârbească și Banatul Timișan, care includeau părți din Srem, Bačka și Banat, în care sârbii erau majoritari, dar s-a adăugat și Banatul estic cu majoritate română, astfel încât componența sa etnică era foarte complexă. Zona graniței militare, care era locuită de populație sârbă, a fost exclusă din teritoriul voievodatului.

Era condusă de un guvernator, care era numit de împărat ca locțiitor al său, iar sediul acestui guvernator era la Timișoara. Pe teritoriul acestui voievodat, germana a fost inițial limba oficială, iar mai târziu, pe lângă germană, au fost introduse și ilira (sârbă și croată), maghiară și română. Alfabetele în uz oficial erau cel gotic, latin și chirilic.

Vojvodina a servit drept model pentru ceea ce și-au dorit și alte popoare ale monarhiei habsburgice care nu aveau propriile lor teritorii separate.

Erau prezente germanizarea și supravegherea poliției. Majoritatea comandanților civili și militari erau germani, în timp ce sârbii, români și maghiarii au primit funcții inferioare. Sârbii au fost nemulțumiți de acest tip de voievodat și, în special, patriarhul Josif Rajačić și cercurile conservatoare au fost afectați, împreună cu politica lor de a se baza pe Viena, iar reputația lor a scăzut rapid.”

(Sursa: după wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul.

2. Menționați, pe baza textului, regiunile care făceau parte din Vojvodina Sârbească și Banatul Timișan.
.....,,,

3. Menționați, pe baza textului, două limbi oficiale și două tipuri de scriere folosite în Vojvodina Sârbească și Banatul Timișan.

limbi oficiale:

tipuri de scriere:

4. Precizați, pe baza textului, o informație referitoare la importanța Vojvodinei pentru alte popoare:
.....

5. Precizați, pe baza textului, un motiv al nemulțumirii sărbilor față de ”acest tip de voievodat”:

.....

6. Identificați, pe baza informațiilor pe internet, motivul desființării Vojvodinei Sârbești și a Banatului Timișan de către împărat.

.....

.....

.....

Organizarea politică a sârbilor din Austro-Ungaria

Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„Adunarea de Buna Vestire a fost o adunare a sârbilor din Imperiul Austriac care a avut loc la 2 aprilie 1861 la Sremski Karlovci și a reunit cei mai distinși reprezentanți ai sârbilor din Ungaria. Toți participanții au fost de acord că ar trebui să se obțină o regiune autonomă, dar nu au fost de acord de la cine ar trebui solicitată. Au apărut mai multe curente:

„Majoritatea”, reprezentată de patriarhul Josif Rajačić, a încercat să rezolve problemele sârbești cu ajutorul guvernului și al împăratului, bazându-se pe privilegiile sârbești. După aspirațiile lor s-au întocmit revendicări sârbești - păstrarea privilegiilor și a autonomiei bisericesti-școlare, dar și revenirea unei regiuni autonome cu un duce. De la Viena au fost încurajați să ceară cât mai multe drepturi și un teritoriu cât mai extins, dar doar pentru a-i presa pe maghiari.

„Minoritatea”, reprezentată de Svetozar Miletić, le-a cerut sârbilor să găsească îndeplinirea legilor lor ajungând la o înțelegere cu cercurile avansate maghiare pe baza legilor lor și pe baza dreptului natural și național. Era imposibil să se ajungă la înțelegere cu maghiarii dacă principala cerere era Vojvodina, ceea ce ar însemna federalizarea Ungariei; cu toate acestea, este prima dată când elita sârbă se îndepărtează de Viena și de privilegiile imperiale și începe un conflict deschis cu conservatorii.”

(Sursa: după wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul.
2. Menționați, pe baza textului, evenimentul istoric și locul de desfășurare al acestuia.

Evenimentul istoric,

Locul,

3. Completați, pe baza textului, tabelul de mai jos.

Curente	Reprezentant	Colaborare cu...	Principalele cereri

4. Precizați, pe baza informațiilor de pe internet sau din lecție, un eveniment istoric desfășurat pe plan politic, la care participă sârbii din Imperiul Austro-Ungar, în primul deceniu după evenimentul menționat în text.
-
-
-

Mișcarea națională a sârbilor din Imperiul Habsburgic - fișă de evaluare**Timp de lucru 45 minute.****Se acordă 10 puncte din oficiu.****I. Completați tabelul cu evenimentele corespunzătoare: 16 puncte**

- A. formarea Austro-Ungariei;
- B. Marea Adunare Națională de la Karlovci;
- C. înființarea Vojvodinei sârbești și a Banatului Timișan;
- D. Adunarea de Buna Vestire.

	Anul	Evenimentul
1.	1848	
2.	1849	
3.	1861	
4.	1867	

II. Citiți cu atenție textele și răspundeți la cerințe: 46 puncte

- A.** „Prin decretul imperial s-a format Vojvodina Sârbească și Banatul Timișan. Pe teritoriul acestui voievodat, germana a fost inițial limba oficială, iar mai târziu, pe lângă germană, au fost introduse și ilira (sârbă și croată), maghiară și română. Alfabetele în uz oficial erau cel gotic, latin și chirilic.

Vojvodina a servit drept model pentru ceea ce și-au dorit și alte popoare ale monarhiei habsburgice care nu aveau propriile lor teritorii separate.

Erau prezente germanizarea și supravegherea poliției. Majoritatea comandanților civili și militari erau germani, în timp ce sârbii, români și maghiari au primit funcții inferioare. Sârbii au fost nemulțumiți de acest tip de voievodat și, în special, patriarhul Josif Rajačić și cercurile conservatoare au fost afectați.”

(după [wikipedia](#))

- B.** „Adunarea de Buna Vestire a fost o adunare a sârbilor din Imperiul Austriac care a avut loc la Sremski Karlovci și a reunit cei mai distinși reprezentanți ai sârbilor din Ungaria. Toți participanții au fost de acord că ar trebui să se obțină o regiune autonomă. Au apărut mai multe curente.

„Majoritatea”, reprezentată de patriarhul Josif Rajačić, a încercat să rezolve problemele sârbești cu ajutorul guvernului și al împăratului. S-au întocmit revendicările, precum păstrarea privilegiilor și a autonomiei bisericesti-scolare, dar și revenirea unei regiuni autonome. De la

Viena au fost încurajați să ceară cât mai multe drepturi și un teritoriu cât mai extins, dar doar pentru a-i presa pe maghiari.

„Minoritatea”, reprezentată de Svetozar Miletic le-a cerut sârbilor să găsească îndeplinirea obiectivelor ajungând la o înțelegere cu cercurile maghiare pe baza legilor lor și pe baza dreptului natural și național. Era imposibil să se ajungă la înțelegere cu maghiarii dacă principala cerere era Vojvodina, ceea ce ar însemna federalizarea Ungariei.”

(după *wikipedia*)

1. Menționați, pe baza textului A, două limbi oficiale și două tipuri de scriere folosite în Vojvodina Sârbească și Banatul Timișan. 16 p.

limbi oficiale:

tipuri de scriere:

2. Menționați, pe baza textului B, evenimentul istoric și locul de desfășurare al acestuia. 8 p.

Evenimentul istoric

Locul

3. Precizați, pe baza textului A, un motiv al nemulțumirii sârbilor față de „acest tip de voievodat”: 8 p.

4. Formulați, pe baza textului B, un punct de vedere referitor la neînțelegările dintre sârbi privind obținerea autonomiei, susținându-l cu două informații din text: 14 p.

Punctul de vedere

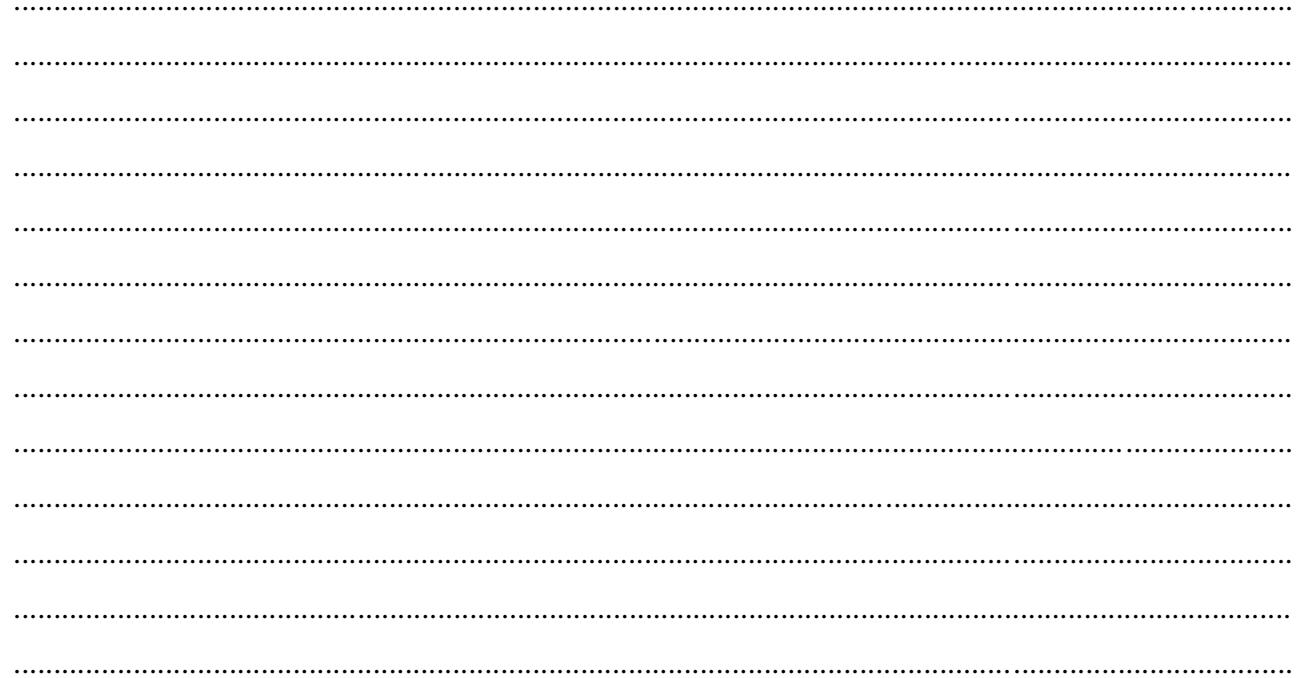
.....

Informația

.....

III. Scrieți în aproximativ jumătate de pagină un text cu titlul *Sârbii și Revoluția din 1848*, având în vedere următoarele: 28 puncte

- menționarea a două personalități sârbești care au condus Revoluția din 1848;
- prezentarea unei acțiuni a sârbilor la începutul Revoluției din 1848 și precizarea a două revendicări adoptate în timpul acesteia;
- formularea unui punct de vedere referitor la acțiunile militare ale sârbilor din timpul revoluției și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Sârbii în Primul Război Mondial

Citiți cu atenție textele, și răspundeți la cerințe:

A. „*După declanșarea atacului împotriva Serbiei (1914), dată socotită de istorici ca moment al începerii Primului Război Mondial, prizonierii sârbi, au fost concentrați și în lagărul organizat în Cetatea Aradului. Ulterior, acolo, alături de militarii captivi au fost deținuți, mii de civili deportați din Bosnia, Herțegovina și Voivodina. Conform afirmațiilor unor supraviețuitori, cifra este cuprinsă între 30.000 și 50.000 de persoane. Printre țărani, comercianți, intelectuali, medici, preoți, ziariști, studenți, se aflau, chiar și câțiva membri ai Parlamentului Bosniei și Herțegovinei. Din cauza condițiilor de detenție inumane și a epidemiei de tot felul: dezinterie, tuberculoză, febră tifoidă, se crede că în lagărul din Cetate au murit, 4317 civili și prizonieri de război.*”

(Sursa: <https://bibliotecaarad.ro/monumentul-eroilor-sarbi-exterminati-in-lagarul-cezaro-craiesc-din-cetatea-aradului-1914-1918/>)

B. „*La începutul lunii noiembrie 1915 a fost inițiat procesul de constituire de unități de voluntari sârbi, pe teritoriul Rusiei. Divizia 1 de Voluntari a fost o mare unitate formată la Odesa, în 1916. Majoritatea celor care s-au înrolat erau prizonieri de război din Armata Austro-Ungară, capturați de Armata Imperială Rusă. În perioada septembrie-octombrie 1916, divizia a participat la acțiunile militare din Dobrogea, în cadrul Armatei Ruse de Dobrogea. Pierderile umane au fost mari, totalizând 239 ofițeri și 8.727 soldați. Pentru actele lor de vitejie, 11 ofițeri sârbi, în frunte cu comandantul diviziei, colonelul Stevan Hadžić, au primit cel mai înalt ordin militar românesc, Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul”. În memoria eroilor diviziei a fost ridicată o piramidă-osuar, la Medgidia.*”

(Sursa: după wikipedia)

1. Precizați secolul la care se referă textul A.....
2. Precizați litera textului care se referă la acțiuni militare.....
3. Menționați evenimentul internațional la care se referă textul A.
.....

4. Scrieți, din textul B, două informații care se referă la recunoașterea meritelor pentru acțiunile voluntarilor sârbi.

a.

.....

b.

5. Precizați, pe baza textului A, două cauze ale numărului mare de decese din rândul prizonierilor.
- a.
- b.
6. Formulați, pe baza cunoștințelor, un punct de vedere referitor la pretextul izbucnirii Primului Război Mondial.

.....

.....

.....

.....

.....

Sârbii în cadrul Regatului României

Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„La Conferința de Pace de la Paris din august 1919 s-a decis că Banatul va fi împărțit între Iugoslavia și România, așa că în 1919 s-a trasat granița iugoslavo-română, care, cu mici modificări în anii 1923 și 1924, a rămas până astăzi. Din 1919, o parte a poporului sărb a rămas să trăiască în România.

România a acordat minorității naționale sărbe drepturi pe care le avea în Ungaria, în primul rând în domeniul sistemului școlar și al vieții bisericești. Când a fost vorba de a pleda pentru protecția minorității naționale sărbe în România, cele mai mari merite le-a avut Biserica Ortodoxă Sârbă. S-a angajat într-o măsură mai mare și diplomația iugoslavă, care a contribuit la semnarea convenției dintre România și Iugoslavia din 1933.

După încheierea convenției din 1933, poziția minorității sărbe în România s-a îmbunătățit, ceea ce s-a reflectat în reglementarea statutului educației, instituțiilor și societăților culturale, precum și la nivel politic. Se creează instituții de învățământ mediu - gimnaziu și școala de învățători; apare ziarul "Temišvarski vesnik" și se înființează Partidul Popular Sârb. Odată cu introducerea dictaturii regale în România în 1938, procesul de dezvoltare democratică a acestei țări a încetat, ceea ce a afectat și viața minorității sărbe, când activitatea Partidului Popular Sârb a încetat.

(Sursa: https://www.rastko.rs/antropologija/ljcerovic_srbi_ro.html#_Toc412643874)

1. Precizați secolul la care se referă textul
2. Menționați evenimentul internațional la care se referă textul.
3. Precizați, pe baza textului, instituția care a pledat cel mai mult pentru protecția minorității sărbe din România.
4. Precizați, pe baza textului, cauza încetării activității Partidului Popular Sârb.
.....
.....
5. Formulați, pe baza textului, un punct de vedere referitor la consecința semnării convenției din 1933, pentru minoritatea sărbă.
.....
.....
.....

Sârbii în al Doilea Război Mondial

Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în România a activat Mișcarea Antifascistă a Sârbilor, care a organizat poporul sârb și l-a pregătit pentru luptă. Pe teritoriul Banatului se formează detașamente de partizani; tineretul se alătură Luptei de Eliberare Națională a Iugoslaviei, iar acțiunile armate au fost conduse de Cartierul General al Gărzii Naționale din Clisură. În timpul războiului, aproximativ 2.000 de sârbi s-au alăturat Armatei Populare de Eliberare a Iugoslaviei, adică în brigăzile Voivodina, și au luptat împotriva fascismului până la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

În zilele eliberării României, în august 1944, mișcarea antifascistă a sârbilor și-a asumat forme legale de acțiune și a crescut în Frontul Antifascist Slav, în cadrul căruia au fost create organizații de masă, precum Frontul Antifascist al Femeilor și Frontul Tineretului Antifascist. În cadrul FAS a fost lansat ziarul *Pravda*.“

(Sursa: https://www.rastko.rs/antropologija/ljcerovic_srbi_ro.html#_Toc412643874)

1. Precizați secolul la care se referă textul
2. Menționați evenimentul internațional la care se referă textul.

.....

3. Precizați, pe baza textului, rolul jucat de Mișcarea Antifascistă a Sârbilor.

.....

4. Formulați, pe baza textului, un punct de vedere referitor la evoluția mișcării antifasciste a sârbilor, după august 1944.

.....

.....

.....

.....

Sârbii și cele două războaie mondiale - fișă de evaluare

Timp de lucru 45 minute.

Se acordă 10 puncte din oficiu

I. Completați tabelul cu evenimentele corespunzătoare: 16 puncte

- A. semnarea convenției între România și Iugoslavia;
- B. împărțirea Banatului;
- C. atacul Germaniei asupra Iugoslaviei;
- D. atentatul de la Sarajevo.

	Anul	Evenimentul
1	1914	
2	1919	
3	1933	
4	1941	

II. Alcătuiți enunțuri simple, dar corecte din punct de vedere istoric cu următorii termeni: 16 puncte

Lagăr

.....

Unitățile de voluntari.....

.....

Temišvarska vesnik.....

.....

Partizani

.....

III. Citiți cu atenție textele și răspundeți la cerințe: 34 puncte

- A.** „După declanșarea atacului împotriva Serbiei (1914), dată socotită de istorici ca moment al începerii Primului Război Mondial, prizonierii sărbi, au fost concentrați în Cetatea Aradului. Ulterior, acolo, alături de militarii captivi au fost deținuți, mii de civili deportați din Bosnia, Herțegovina și Voivodina. Printre țărani, comercianți, intelectuali, medici, preoți, ziariști, studenți, se aflau, chiar și câțiva membri ai Parlamentului Bosniei și Herțegovinei. Din cauza condițiilor de detenție inumane și a epidemiei de tot felul: dezinterie, tuberculoză, febră tifoidă, se crede că în lagărul din Cetate au murit, 4317 civili și prizonieri de război.”

(Sursa: <https://bibliotecaarad.ro/monumentul-eroilor-sarbi-exterminati-in-lagarul-cezaro-craiesc-din-cetatea-aradului-1914-1918/>)

B. „În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în România a activat Mișcarea Antifascistă a Sârbilor, care a organizat poporul sârb și l-a pregătit pentru luptă; tineretul se alătură Luptei de Eliberare Națională a Iugoslaviei, iar acțiunile armate au fost conduse de Cartierul General al Gărzii Naționale din Clisură. În timpul războiului, aproximativ 2.000 de sârbi s-au alăturat Armatei Populare de Eliberare a Iugoslaviei, adică în brigăzile din Vojvodina, și au luptat împotriva fascismului până la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

În zilele eliberării României, în august 1944, mișcarea antifascistă a sârbilor și-a asumat forme legale de acțiune și a crescut în Frontul Antifascist Slav, în cadrul căruia au fost create organizații de masă, precum Frontul Antifascist al Femeilor și Frontul Tineretului Antifascist. În cadrul FAS a fost lansat ziarul *Pravda*. ”

(Sursa: https://www.rastko.rs/antropologija/ljcerovic_srbi_ro.html#_Toc412643874)

1. Precizați secolul la care se referă textul A. 6 p.

2. Menționați cele două evenimente internaționale la care se referă cele două texte. 8 p.

Textul A.....

Textul B.....

3. Precizați, pe baza textului A, două cauze ale numărului mare de decese din rândul prizonierilor. 8 p.

a.

b.

4. Formulați, pe baza textului B, un punct de vedere referitor la activitatea antifascistă a sârbilor din România susținându-l cu două informații din text. 12 p.

Punctul de vedere

.....
Informația.....

.....
Informația.....

**III. Prezentați în aproximativ jumătate de pagină *Sârbii în România interbelică* având
în vedere următoarele:** 24 puncte

- precizarea a două domenii cuprinse în convențiile româno-iugoslave;
- menționarea a două personalități sârbești care au activat în cadrul comunității sârbilor din România ininterbelică;
- prezentarea organizării politice a sârbilor din România interbelică;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Unitatea de învățare: Sârbii din România în a doua jumătate a secolului XX

Conținut: Sârbii și comunismul („titoiștii”, „bărăgăniștii”)

Competențe specifice: 1.3.; 2.1.; 3.1.; 3.3.

Clasa a VII-a

Sârbii și comunismul („titoiștii”, „bărăgăniștii”)

Redactați întrebările pentru părțile ghidului de interviu cu persoane deportate în Bărăgan:

1. Viața înainte de deportarea în Bărăgan.
 - a.
 - b.
2. Ziua de Rusalii 1951.
 - a.
 - b.
3. Călătoria spre Bărăgan.
 - a.
 - b.
4. Viața din Bărăgan 1951-1955/1956.
 - a.
 - b.
 - c.
 - d.
5. Reîntoarcerea în Banat.
 - a.
 - b.

Unitatea de învățare: Sârbii din România în a doua jumătate a secolului XX

Conținut: Sârbii postdecembriști

Competențe specifice: 1.3.; 2.1.; 3.1.; 3.3.

Clasa a VII-a

Sârbii postdecembriști

1. Citiți cel mai recent număr al ziarului sârbesc „Naša reč“. Identificați două evenimente organizate de Uniunea Sârbilor din România și precizați domeniul de activitate la care se referă.

a. **Evenimentul**

Domeniul de activitate

b. **Evenimentul**

Domeniul de activitate

2. Urmăriți emisiunea în limba sârbă de la Radio Timișoara/pagina de pe rețelele de socializare ale emisiunii. Menționați două personalități interviewate și domeniile lor de activitate.

a. **Personalitatea**

Domeniul de activitate

b. **Personalitatea**

Domeniul de activitate

3. Urmăriți emisiunea în limba sârbă de la TVR Timișoara. Menționați un eveniment și domeniul de activitate.

Evenimentul

Domeniul de activitate

Sârbii din România în a doua jumătate a secolului XX - fișă de evaluare

Timp de lucru 45 minute.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Alcătuți enunțuri simple, dar corecte din punct de vedere istoric, cu următorii termeni:

24 puncte

a. rezoluție

.....

b., „titoiști“

.....

c. chiaburi

.....

d. lagăr

.....

II. Citiți cu atenție textele și răspundeți la cerințe:

66 puncte

A. „Relațiile româno-iugoslave au traversat, la mijlocul secolului al XX-lea, o perioadă de criză deosebit de gravă (1948-1954). Această criză a fost generată de izbucnirea conflictului personal dintre Stalin, dictatorul lagărului comunist mondial, și Tito, liderul comunist iugoslav. Conflictul a devenit public odată cu desfășurarea la București, în perioada 20-28 iunie 1948, a sesiunii Biroului informativ al partidelor comuniste și muncitorești (Cominform), fără participarea reprezentanților Partidului Comunist Iugoslav. A fost emisă o rezoluție prin care se constata că Partidul Comunist Iugoslav adoptase o linie falsă, implicând abandonarea marxism-leninismului. Ea condamna politica sa nefastă de defăimare la adresa U.R.S.S. “

(Sursa: <https://istoriabanatului.wordpress.com/tag/titoisti/>)

B. „În 18 iunie 1951, autoritățile comuniste au demarat deportarea în masă a zeci de mii de persoane, din interiorul unei fașii late de 25 de kilometri de-a lungul graniței cu Iugoslavia lui Tito, au fost deportați de-a valma din toate etniile locuitoare în acest teritoriu. Trebuia creat un cordon de protecție ideologică față de „reacțiunea” titoistă și, mai ales, față de Occident. Un destin aparte l-au avut sârbii. Pe lângă vina de a fi „chiaburi, exploatatori ai țăranilor săraci”, erau acuzați de „titoism”, considerată atunci o veritabilă crimă.

Au fost îmbarcați în 6.200 de vagoane de marfă români, sârbi, germani, bulgari, unguri, basarabeni, bucovineni, macedo-români, care au dat viață celor 18 noi așezări în Câmpia Bărăganului. ” (Sursa:<https://adevarul.ro/stiri-locale/timisoara/prigoana-impotriva-sarbilor-din-banat-drama-1718707.html>)

1. Precizați secolul la care se referă textul **B**. 8 p.
2. Menționați cei doi lideri politici la care se referă textul **A**. 8 p.
 - a.
 - b.
3. Scrieți litera textului care se referă la deportările din Bărăgan..... 6 p.
4. Precizați, pe baza textului **A**, formațiunea politică și o informație despre aceasta. 8 p.
Formațiunea politică
Informația
.....
5. Precizați, pe baza textului **B**, două informații despre sârbi. 8 p.
 - a.
 - b.
6. Prezentați o consecință a rezoluției la care se referă textul **A** pentru sârbii din Banat. 12 p.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
7. Prezentați două aspecte referitoare la viața deportaților în Bărăgan 16 p.
 - a.
.....
.....
.....
.....
 - b.
.....
.....
.....
.....

Unitatea de învățare: Personalități și instituții ale culturii sârbești în secolele XIX-XX

Conținut: Dositej Obradović, cel mai mare iluminist sârb

Clasa a VII-a

Competențe specifice: 1.3.; 3.2.; 3.3.

Dositej Obradović, cel mai mare iluminist sârb

Realizați o prezentare power-point (7-8 slide-uri) cu tema **Dositej Obradović, cel mai mare iluminist sârb**, având în vedere următoarele:

- Grupa 1:** Precizarea datelor biografice (data și locul nașterii, copilăria, călătoriile);
 - Grupa 2:** Prezentarea operelor literare (3 opere: titlul, locul publicării, tema abordată);
 - Grupa 3:** Prezentarea activității lui Dositej în calitate de ministru al învățământului din Serbia;
- Menționarea bibliografiei (menționarea cărților, site-urilor cu informații și fotografii).

Unitatea de învățare: Personalități și instituții ale culturii sârbești în secolele XIX-XX

Conținut: Sava Tekelija, mare filantrop sârb din Arad

Clasa a VII-a

Competențe specifice: 1.3.; 3.2.; 3.3.

Sava Tekelija, mare filantrop sârb din Arad

Realizați o prezentare power-point (7-8 slide-uri) cu tema **Sava Tekelija, mare filantrop sârb din Arad**, având în vedere următoarele:

- Grupa 1:** Precizarea datelor biografice (data și locul nașterii, originea familiei, educația)
 - Grupa 2:** Prezentarea activității filantropice (Tekelijanum și tinerii sărbi)
 - Grupa 3:** Prezentarea activității lui Sava Tekelija în relația cu Matica Srpska
 - Grupa 4:** Prezentarea activității lui Sava Tekelija la Soborul de la Timișoara
- Menționarea bibliografiei (menționarea cărților, site-urilor cu informații și fotografii)

Matica Srpska, cea mai importantă instituție de cultură a sârbilor

Citiți cu atenție textul, și răspundeți la cerințe:

„Matica Srpska a fost fondată în 1826 la Pesta. Încă de la început, activitățile sale au avut ca scop prezentarea culturii sârbe în Europa și, pe de altă parte, iluminarea poporului. În acest scop a fost dezvoltată o bogată activitate publicistică. La bază a stat renumitul ”Letopis”, lansat în 1824.

În 1864, Matica Srpska a fost mutată de la Tekelianum-ul din Pesta la Platoneum-ul din Novi Sad. De atunci, Novi Sad este cunoscută drept Atena sârbească. Orașul a primit acest nume pentru că se credea că cei mai educați și mai înțelepți oameni s-au adunat în jurul Matica Srpska. Binefăcători și membri ai Matica Srpska au fost principale Serbiei Miloš Obrenović și fratele său Jevrem, nobilul Sava Popović Tekelija, baronul Jovan Nikolić de Rudna, conducătorul Muntenegrului Petar II Petrović Njegoš, membrii familiei regale Karađorđević, scriitori, oameni de știință renumiți, precum Mihajlo Pupin, dar și cetățeni mai puțin cunoscuți care au susținut prin contribuțiile lor misiunea educațională a Matica Srpska. Matica s-a preocupat și de educația elevilor, a studenților dotați și, astfel, de crearea elitei intelectuale sârbe.

Astăzi Matica Srpska are în jur de 2.000 de colaboratori. Aceștia sunt implicați în zeci de proiecte de cercetare și dezvoltare, în cadrul Departamentului de Literatură și Limbă, Departamentului de Lexicografie, Departamentului de Științe Sociale, Departamentului de Științe ale Naturii, Departamentului de Arte Plastice, Departamentului de Arte Spectacolului și Muzică și Departamentul Manuscrisurilor.” (Sursa:<https://www.maticasrpska.org.rs/matica-srpska/>)

1. Precizați secolul la care se referă textul.....

2. Menționați, pe baza textului, scopul întemeierii Matica Srpska.
.....

3. Precizați, pe baza textului, cele două sedii ale Matica Srpska.
.....,

4. Explicați, pe baza textului, denumirea de „Atena sârbească” a orașului Novi Sad.
.....

5. Precizați, pe baza textului și acunoștințelor anterioare, o personalitate de pe teritoriul actual al României care a colaborat cu Matica Srpska.
.....

6. Formulați, pe baza textului, un punct de vedere referitor la activitatea actuală a Matica Srpska.
-
.....
.....

Unitatea de învățare: Personalități și instituții ale culturii sârbești în secolele XIX-XX

Conținut: Evoluția învățământului în limba sârbă în Banat

Clasa a VII-a

Competențe specifice: 1.3.; 3.2.; 3.3.

Evoluția învățământului în limba sârbă în Banat

Realizați o prezentare power-point (10-12 slide-uri) cu tema **Liceul Teoretic "Dositei Obradovici" Timișoara**, având în vedere următoarele:

-**Grupa 1:** Prezentare istoriei învățământului în limba sârbă (școlile confesionale, istoria liceului în limba sârbă, informații cu caracter istoric despre clădirea actuală a liceului)

-**Grupa 2:** Prezentarea infrastructurii (număr elevi, număr cadre didactice, săli de clasă, laboratoare, cabinete)

-**Grupa 3:** Prezentarea de activități în care sunt implicați elevii liceului (activități extrașcolare și proiecte)

-Menționarea bibliografiei (menționarea cărților, site-urilor cu informații și fotografii)

Personalități și instituții ale culturii sârbești în secolele XIX-XX - fișă de evaluare

Timp de lucru 45 minute.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Citiți cu atenție textele și răspundeți la cerințe:

50 puncte

A. „Matica Srpska a fost fondată în 1826 la Pesta. Încă de la început, activitățile sale au avut ca scop prezentarea culturii sârbe în Europa și, pe de altă parte, iluminarea poporului. În acest scop a fost dezvoltată o bogată activitate publicistică. La bază a stat renumitul „Letopis”, lansat în 1824.

În 1864, Matica Srpska a fost mutată de la Tekelianum-ul din Pesta la Platoneum-ul din Novi Sad. De atunci, Novi Sad este cunoscută drept Atena sârbească. Orașul a primit acest nume pentru că se credea că cei mai educați și mai înțelepți oameni s-au adunat în jurul Matica Srpska. Binefăcători și membri ai Matica Srpska au fost principale Serbiei Miloš Obrenović [...] membrii familiei regale Karađorđević, scriitori, oameni de știință renumiți, precum Mihajlo Pupin, dar și cetățeni mai puțin cunoscuți care au susținut prin contribuțiile lor misiunea educațională a Matica Srpska. Matica s-a preocupat și de educația elevilor, a studenților dotați și, astfel, de crearea elitei intelectuale sârbe.“ *(Sursa: <https://www.maticasrpska.org.rs/matica-srpska/>)*

B. „Sava Tekelija a fost un nobil, jurist, negustor și filantrop sârb, primul sârb doctor în științe juridice. A fost fondatorul și primul președinte a celei mai vechi societăți culturale și științifice sârbești, Matica Srpska. Misiunea științifică și educațională a lui Sava Tekelija a coincis în mare măsură cu obiectivele fondatorilor Matica Srpska. Tekelija știa că este nevoie de puterea minții și a rațiunii pentru ca poporul sârb să poată concura cu alte națiuni mai avansate. El a pus bazele educației moderne, investind în educația oamenilor. Tekelija a fondat în anul 1838 la Pesta Colegiul Tekelijanum cu scopul de a educa la Universitatea din Pesta elevii și studenții sârbi săraci și cei mai buni din toate zonele în care locuiau sârbii. Matica srpska și Tekelijanum au devenit centrul vieții culturale și științifice a sârbilor învățați.“ *(Sursa: după wikipedia)*

1. Precizați secolul la care se referă textul **B**. 6 p.
2. Precizați un spațiu istoric la care se referă atât textul **A** cât și textul **B**. 8 p.

3. Menționați instituția culturală și științifică la care se referă atât textul **A** cât și textul **B**. 8 p.

.....

4. Precizați, pe baza textului **A**, scopul întemeierii instituției de cultură. 8 p.

.....

5. Menționați personalitatea istorică la care se referă textul **B** și scrieți o informație despre aceasta. 12 p.

Personalitatea

Informația

6. Explicați, pe baza textului **A**, denumirea de „Atena sârbească” a orașului Novi Sad. 8 p.

.....

II. Realizați, în aproximativ jumătate de pagină, o prezentare cu tema *Dositej Obradović, cel mai mare iluminist sârb* având în vedere următoarele: **40 puncte**

- precizarea anului și a locului nașterii, a două evenimente din copilărie, a două orașe în care a călătorit;
- menționarea a 3 opere literare și temele abordate de acestea;
- prezentarea unui aspect care se referă la activitatea lui Dositej în calitate de ministru al învățământului din Serbia.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ansambluri folclorice; Asociații culturale

Redactați întrebările pentru părțile ghidului de interviu cu foști membri ai unor ansambluri cultural-artistice:

1. Timpul liber și activitatea cultural-artistică:
 - a.
 - b.
2. Coreografiile/dansurile și costumele populare:
 - a.
 - b.
3. Spectacolele:
 - a.
 - b.
4. Relațiile interpersonale în cadrul ansamblurilor cultural-artistice:
.....
5. Ansamblurile cultural-artistice de ieri și azi:
.....

Portul popular

Analizați imaginile și răspundeți la cerințe:

A.

B.

(Sursa: <https://manastirfruskegore.weebly.com/kultura/banatska-nosnja>)

(Sursa: <https://www.opanci.com/sr/shop/narodne-nosnje/sumadijska-nosnja>)

1. Menționați regiunea pentru care sunt specifice costumele populare

A. **B.**

2. Precizați patru elemente componente ale costumelor populare din imaginea A:

Fete

a. b.
c. d.

Băieți

a. b.
c. d.

3. Identificați o asemănare și două deosebiri între costumele populare din imaginile A și B.

Asemănare

Deosebire

a.
b.

Publicații

Citiți o ediție a săptămânalului „Naša reč” și răspundeți la următoarele cerințe:

(Sursa: <https://dbsr.ro/cats/01-novine/nasarec2-ro.html>)

(Sursa: <https://savezsrsa.ro/ro/ziarul-nasa-rec/>)

1. Identificați data apariției primului număr al săptămânalului „Naša reč”.

.....

2. Precizați două rubrici ale săptămânalului „Naša reč” și autorii acestora.

Rubrica: , **Autor:**

Rubrica: , **Autor:**

3. Menționați două articole ale săptămânalului „Naša reč”.

a.

b.

4. Identificați două evenimente prezentate și precizați domeniul de activitate la care se referă.

a. **Evenimentul**

Domeniul de activitate

b. **Evenimentul**

Domeniul de activitate

5. Precizați, pe baza cunoștințelor sau a informațiilor de pe internet, alte două ziar/reviste editate de Uniunea Sârbilor din România.

a.

b.

Activitatea cultural-artistică a sârbilor din România - fișă de evaluare

Timp de lucru 45 minute.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Analizați imaginile și răspundeți la cerințe:

44 puncte

A.

B.

(Sursa: <https://manastirifruskegore.weebly.com/kultura/banatska-nosnja>)

(Sursa: <https://www.opanci.com/sr/shop/narodne-nosnje/sumadijska-nosnja>)

1. Menționați litera imaginii care reprezintă portul popular specific sârbilor bănățeni. 8 p.

.....

2. Precizați patru elemente componente ale costumelor populare din imaginea A: 16 p.

Fete

a..... b.....

c. d.

Băieți

a b.

c. d.

3. Identificați o asemănare și două deosebiri între costumele populare din imaginile A și B. 12 p.

12 p.

Asemănare

Deosebire

a.

b.

4. Menționați două ansambluri cultural-artistice ale sârbilor din România care activează în prezent. 8 p.
- a.
- b.

II. Cititi cu atenție textele de mai jos, apoi răspundeți la cerințe: **46 puncte**

A. „*După încheierea convenției din 1933, poziția minorității sârbe în România s-a îmbunătățit, ceea ce s-a reflectat în reglementarea statutului educației, instituțiilor și societăților culturale, precum și la nivel politic. Se creează instituții de învățământ mediu - gimnaziu și școala de învățători; începe ziarul „Temišvarska vesnik” și se înființează Partidul Popular Sârb.*“

(Sursa: https://www.rastko.rs/antropologija/ljcerovic_srbi_ro.html#_Toc412643874)

B. „*În zilele eliberării României, în august 1944, mișcarea antifascistă a sârbilor și-a asumat forme legale de acțiune și a crescut în Frontul Antifascist Slav, în cadrul căruia au fost create organizații de masă, precum Frontul Antifascist al Femeilor și Frontul Tineretului Antifascist. În cadrul FAS a fost lansat ziarul Pravda.*“

(Sursa: https://www.rastko.rs/antropologija/ljcerovic_srbi_ro.html#_Toc412643874)

1. Precizați secolul la care se referă textul **B**. 6 p.
2. Menționați, pe baza textului **A**, o consecință a semnării convenției din 1933. 8 p.

.....

3. Precizați titlul publicațiilor la care se referă textul **A**, respectiv textul **B**. 16 p.

Textul A

Textul B

4. Menționați alte două denumiri pe care le-a purtat ziarul comunității sârbe din România, în a doua jumătate a secolului XX. 16 p.

a.

b.

Sfântul casei

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele cerințe:

„Fiecare familie sârbească ortodoxă are propriul său patron spiritual (sfântul casei sau ocrotitorul casei) pe care îl sărbătorește solemn în fiecare an și care se numește:

KRSNA SLAVA, NUMELE KRSNO, SVETAT...“

(Sursa: https://www.crkva.se/slave/krsna_slava.htm)

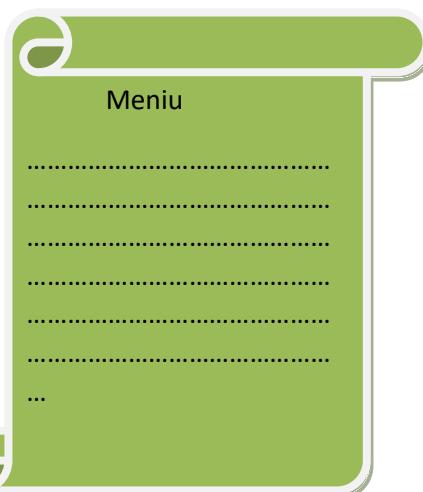
- Identificați din tabelul dat numele ocrotitorului casei familiei voastre și colorați caseta potrivită:

SVETI IGNJATIJE BOGONOSAC	SVETI ARHIDJAKON STEFAN	SVETI VASILIE VELIKI	SVETI JOVAN KRSTITELJ
SVETI SAVA	SVETA TRI JERARHA	SVETI MUČENIK TRIFUN	LAZAREVA SUBOTA
SVETI VELIKOMUČENIK GEORGIJE	SVETI VASILIE OSTROŠKI	SVETI KIRIL I METODIJE	VIDOVDAN
IVANJDAN	PETROVDAN	SVETI KOZMA I DAMJAN	SVETI ILIJA- ILINDAN
RODJENJE PRESVETE BOGORODICE	SVETA PETKA	SVETI LUKA	SVETI VELIKOMUČENIK DIMITRIJE
DJURDJIC	SVETI ARHANGEL MIHAIRO- ARANDJELOVDAN	SVETI NIKOLA	

- Menționați data la care îl sărbătoriți pe ocrotitorul casei.

.....

- Întocmiți meniul preferat pentru masa festivă cu ocazia sărbătoririi sfântului casei.

- Realizați un interviu cu bunicii sau cu un membru mai în vîrstă al familiei despre obiceiurile din trecut legate de Krsna slava.

Sărbătorile religioase

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele cerințe:

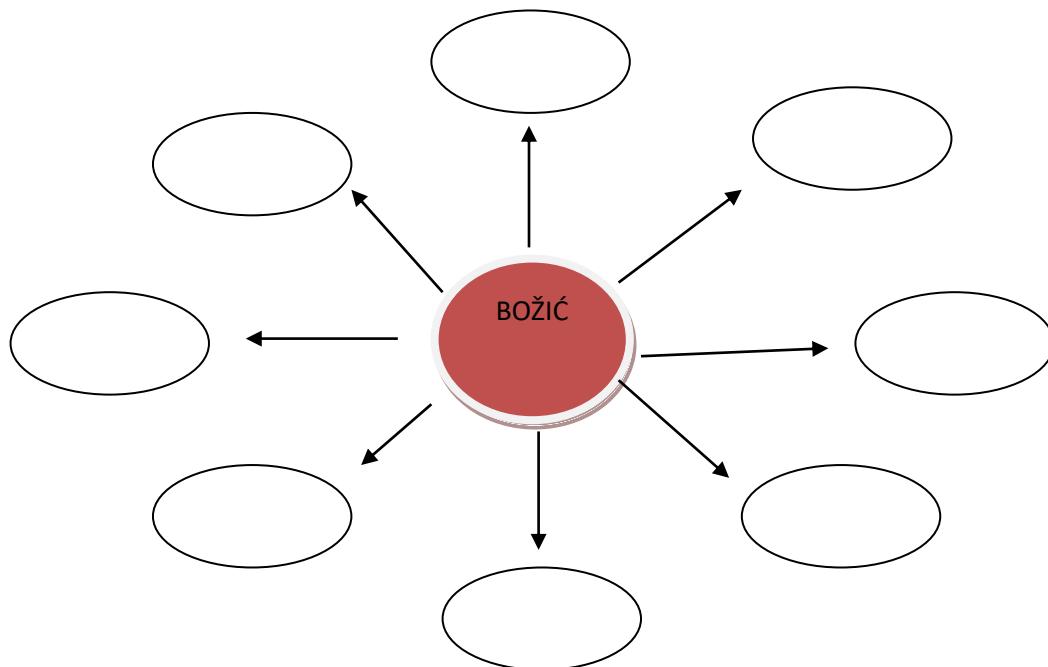
Poporului sârb îi place să sărbătorească și să facă acest lucru deoarece sunt sărbători religioase. Cel mai des se sărbătoresc în cercul familiei, în multe sărbători se practică obiceiuri pitorești și este aproape inevitabil să mânânci bine!

(Sursa:<https://www.381info.com/verski-kalendar/pravoslavni>)

1. Alegeți o sărbătoare religioasă preferată și argumentați alegerea:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Asociați cât mai multe cuvinte cu sărbătoarea religioasă dată.

3. Realizați o prezentare power-point (5-6 slide-uri) cu tema **Sărbătoarea religioasă preferată**.

Ruga satului

- Având în vedere tema „**Ruga satului**”, completați primele două coloane din tabelul de mai jos cu datele cerute, apoi, după lecturarea textului dat, completați și a treia coloană :

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM ÎNVĂȚAT

„Pe lângă sfântul și sărbătoarea pe care o sărbătorește fiecare familie, sărbătoarea (slava) comună a tuturor enoriașilor și credincioșilor care aparțin unei anumite biserici dintr-o localitate, este ruga acelei biserici. Fiecare rugă este dedicată unui sfânt sau unei sărbători. În ziua hramului bisericii, se slujește sfânta liturghie, se bat toate clopoțele, se poartă steaguri (litia), icoane și alte obiecte sfinte, iar după o procesiune de trei ori, se taie colacul nașilor rugii. Fiecare rugă are, de asemenea, propria gazdă (naș). Este unul dintre localnici, sau pot fi mai mulți nași. Acesta pregătește cozonac și colivă, lumânări și vin și, dacă se poate, un prânz de sărbătoare, la care îi invită pe toți cei prezenți în biserică în acea zi. Dacă el singur nu poate suporta toate cheltuielile sărbătorii, biserică participă la pregătirea prânzului.

La tăierea colacului rugii în biserică se menționează numele lui și numele rudelor și membrilor gospodăriei sale. În ziua aceea, ca și în casă în ziua slavei, el curgește slava și slujește oaspeților. Înainte de a tăia colacul, preotul întrebă cine va fi naș pentru următoarea sărbătoare. Celui care răspunde, nașul îi predă un sfert din colac, pe care îl ia acasă și-l împarte cu membrii familiei.“

(Sursa: <https://www.spc-innsbruck.at/wp-content/uploads/2019/09/obicaji.pdf>)

- Povestiți colegilor obiceiurile de la o rugă la care ați participat.

Obiceiuri și tradiții de ieri și de azi - fișă de evaluare**Timp de lucru 45 minute.****Se acordă 10 puncte din oficiu.****I. Completați tabelul cu sărbătorile corespunzătoare:****24 puncte**

- A. Vidovdan;
- B. Sfântul Sava;
- C. Crăciunul;
- D. Sfântul Nicolae.
- E. Sf. Arhangheli Mihail și Gavril
- F. Boboteaza

	Data	Sărbătoarea
1.	7 ianuarie	
2.	19 ianuarie	
3.	27 ianuarie	
4.	28 iunie	
5.	21 noiembrie	
6.	19 decembrie	

II. Alcătuiți enunțuri simple cu următorii termeni:**18 puncte***Slava**colivă**colac***III. Corelați obiceiurile din coloana A cu sărbătorile din coloana B.****16 puncte**

	A	Răspuns corect		B
1.	Agățarea unei coronițe împletită de flori la poartă		a.	<i>Florii</i>
2.	Înotatul după crucea aruncată în apă		b.	<i>Sânziene</i>
3.	Aprinderea badnjak-ului		c.	<i>Bobotează</i>
4.	Plimbare în jurul bisericii cu ramuri de salcie		d.	<i>Ajunul Crăciunului</i>

IV. Realizați, în aproximativ jumătate de pagină, o prezentare cu tema *Crăciunul sărbesc în familia mea.* **42 puncte**

САДРЖАЈ

VI РАЗРЕД

I. Словени, преци Срба

1. Порекло

2. Сеобе

3. Јужни Словени

Евалуацијски тест

II. Аспекти друштвеног, материјалног и духовног живота Словена

4. Организација словенских племена

5. Главна занимања

6. Начин живота

7. Политеизам Словена

Евалуацијски тест

III. Еволуција српске средњовековне државе

8. Прве државне области Срба. Централизација средњовековне српске државе.

Србија за време династије Немањића (XII-XIV век)

9. Дипломатске и војне акције у односима са суседним државама (Угарска краљевина, Византијско царство, Османско царство) (XII-XV век)

Евалуацијски тест

IV. Срби у средњовековном Банату

10. Племићке породице

11. Покрет Јована Ненада

12. Антиосмански устанак у Банату (1594)

Евалуацијски тест

V. Срби, Банат и Хабзбурзи

13. Велике српске сеобе XVII-XVIII века

14. Срби из Темишвара и Баната у XVIII веку

Евалуацијски тест

VI. Хришћанство и црквена организација

15. Ђирило и Методије

16. Личност Светог Саве

17. Пећка патријаршија. Карловачка патријаршија

Евалуацијски тест

VII. Средњовековна књижевност и уметност

18. Глагољица и ћирилица

19. Споменици српске средњовековне књижевности и уметности.

20. Манастири

Евалуацијски тест

VIII. Економски живот и средњовековно друштво

21. Занимања.

22. Друштвене категорије.

Евалуацијски тест

VII РАЗРЕД

I. Србија у веку нација

1. Карађорђев устанак
2. Устанак Милоша Обреновића
3. Стицање аутономије и независности

Евалуацијски тест

II. Национални покрет Срба у Хабзбуршком царству

4. Српска револуција 1848. Године
5. Српска Војводство и Тамишки Банат
6. Политичко уређење Срба у Аустроугарској

Евалуацијски тест

III. Срби и два светска рата

7. Срби у Првом светском рату
8. Срби у оквиру Краљевине Румуније
9. Срби у Другом светском рату

Евалуацијски тест

IV. Срби у Румунији у другој половини XX века

10. Срби и комунизам („титоисти“, „бараманисти“)
11. Последеџембарски Срби

Евалуацијски тест

V. Личности и институције српске културе XIX-XX века

12. Доситеј Обрадовић, највећи српски просветитељ
13. Сава Текелија, велики српски добротвор из Арада
14. Матица српска, најзначајнија српска културна установа
15. Еволуција образовања на српском језику у Банату

Евалуацијски тест

VI. Културно-уметничка делатност Срба у Румунији

16. Фолклорни ансамбли. Културна друштва
17. Народна ношња
18. Публикације

Евалуацијски тест

VII. Обичаји и традиција јуче и данас

19. Светитељ куће

20. Верски празници

21. Храмовна слава

Евалуацијски тест

Предговор

Драги ученици и наставници,

Овај помоћни дидактички материјал *Историје и традиције српске мањине* за 6. и 7. разред посвећен је вама да вас проведе кроз историју српског народа, кроз радне листове и тестове за евалуацију који ће проверити ваше вештине стечене током часова и индивидуалног учења.

Помоћни материјал је двојезично средство за учење, писан и на српском и на румунском језику, структуриран је на наставним јединицама предмета *Историја и традиција српске мањине* за 6. и 7. разред и поштује школски програм који се односи на овај предмет.

Радни листови за сваки садржај наставних јединица обухватају различите вежбе, активности које ће помоћи ученицима да учврсте и продубе своја знања и стекну вештине предвиђене школским програмом. Ученици ће научити да идентификују и анализирају различите историјске изворе (текстове, карте, слике, итд.), да користе временске координате у вези са историјским чињеницама и процесима, да на одговарајући начин користе историјске појмове у представљању историјског процеса и да вежбају своје критично размишљање.

Поред радних листова, материјал нуди и тестове за евалуацију за сваку наставну јединицу, веома користан алат за ученике и наставнике. Тестови за евалуацију садрже широк спектар типова вежби које тестирају вештине ученика током наставне јединице.

Окружени смо историјом и кроз овај помоћни материјал желимо да вам покажемо колико процес њеног откривања може бити занимљив, динамичан, подстицајан и забаван.

Аутори

Наставна јединица: Словени, преци Срба

Садржај: Порекло

Специфичне вештине: 2.1.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст, анализирајте мапу и одговорите на захтеве:

„Словени су били народ индоевропског порекла, који се доселио са истока Европе, пореклом из области између реке Дњепар, Карпатских планина, реке Одре и Балтичког мора и заузео у I. миленијуму огромне територије у јужној и централној Европи и неколико стотина година, територије у Малој Азији. Тражили су боље земље за пољопривреду и испашу. Главни суседи старих Словена била су германска племена на западу, Келти и Гето-Дачани.“

(Извор: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Slavi>)

1. Попуните празна поља називима природних граница подручја порекла Словена:
 - a. Север: Балтичко море
 - b. Запад:
 - c. Југ:
 - d. Исток:

2. Наведите два занимања Словена.

а.

б.

3. Наведите још два народа на које се текст односи.

а.

б.

Наставна јединица: Словени, преци Срба

Садржај: Сеобе

Специфичне вештине: 1.1.; 2.1.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Масовне сеобе се јављају касније, после пропасти Атилине хунске државе. Важнији узроци миграција били су практиковање примитивне пољопривреде која је захтевала обраду већих површина и релативан пораст становништва.

Када су напустили родни крај, Словени нису бирали сви један правац кретања. Тако су јужни Словени отишли на подручје Балканских планина и до Пелопонеза, источни Словени су отишли до реке Волге и Каспијског мора, док су западни Словени отишли до реке Елбе и планина Алпа.

Византијске балканске територије на левој обали Доњег Дунава напали су Словени у VI веку. Ово је уједно и почетак њиховог трајног насељавања између Источних Алпа, Јадранског мора и Црног мора.

Данас су стари Словени породица народа која заузима око 35% територије Европе и део Азије.

Деле се на: источне Словене (Руси, Белоруси, Украјинци), западне Словене (Пољаци, Чеси, Словаци) и јужне Словене (Срби, Хрвати, Словенци, Македонци, Бугари, Црногорци, Босанци).

(Извор:<https://www.shtreber.com/seobe-slovena>)

1. Наведи два узрока словенске сеобе:

- а.
- б.

2. Наведите, на основу извора, следеће географске јединице:

- две реке:
- две планине:
- два мора:

3. Користећи информације из датих извора и Интернета (мапа Европе) обојите:
- зеленом бојом, државе насељене источним Словенима
 - црвеном бојом, државе насељене Јужним Словенима
 - плавом бојом, државе које насељавају западни Словени

Наставна јединица: Словени, преци Срба

Садржај: Јужни Словени

Специфичне вештине: 1.1. ; 2.1.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Највеће кретање Словена било је њихово ширење преко Карпата до доњег тока Дунава, у Панонију и околна подручја, а затим преко Дунава на Балканско полуострво. Ово ширење Словена на југ било је уско повезано са кретањем других народа. У касном IV и V веку, многа словенска племена су била погођена инвазијом Хуна на Европу и сеобама Гепа и Гота.

Како су се кретали према југу, Словени су доспели на територију Византијског царства, које је у то време владало и Балканским полуострвом. Најпре су Словени кренули у походе на римску државу у саставу војски других народа, али су већ од прве четвртине VI. века почели самосталне нападе. У својим упадима Словени су прелазили Дунав и пљачкали византијске територије.

Око средине VI века, Словени су почели да пристижу на Балкан не само ради пљачке, већ и да се насељавају на овим просторима. Све већи број Словена насељавао се у разне крајеве Балкана, посебно уз старе римске путеве и насељавао она места која су већ била развијена и погодна за нови живот“. *(Извор: <https://sr.wikipedia.org/>)*

1. Наведите, на основу извора, још два народа поред Словена.

а.....

б.

2. Наведите средњовековну државу на коју се односи дати извор.

.....

3. Наведите, на основу извора, сврху словенских упада у VI веку на Балканском полуострву.

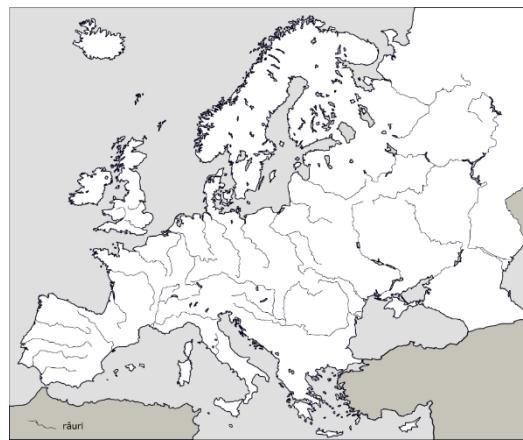
а.

6.

4. На основу претходног знања изнесите вашу тачку гледишта у вези са тврђњом:
„Словени су се населили (...), нарочито уз старе римске путеве“.

.....
.....
.....
.....

5. На основу информација са интернета, на датој мапи жутом бојом обојите Балканско полуострво и плавом бојом нацртајте реку Дунав.

Наставна јединица: Словени, преци Срба

Специфичне вештине: 1.1.; 2.1.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. Пажљиво прочитајте текстове, анализирајте карту и одговорите на захтеве:

46 бодова

A. „Словени су били народ индоевропског порекла, који се доселио са истока Европе, пореклом из области између реке Дњепар, Карпата, реке Одре и Балтичког мора и заузео, у I миленијуму, проширене територије у јужној и средњој Европи и неколико стотина година територије у Малој Азији. Тражили су боље земље за пољопривреду и испашу. Главни суседи старих Словена била су германска племена на западу, Келти и Гето-Дачани.“

B. „Важнији узроци миграција били су практиковање примитивне пољопривреде која је захтевала обраду већих површина и релативан пораст становништва. Када су напустили родни крај, Словени нису бирали сви један правац кретања. Тако су јужни Словени отишли на подручје Балканских планина и до Пелопонеза, источни Словени су отишли до реке Волге и Каспијског мора, док су западни Словени отишли до реке Елбе и Алпа.“

(Извор: wikipedia)

4. Попуните, на основу текста А и карте, природне границе подручја порекла Словена:

а. север: 16 б.

б. запад:

в. југ:

г. ИСТОК:

5. Наведите занимање старих Словена на које се односе и текст А и текст Б.

..... 6 б.

6. Наведите два историјска простора на која се текст Б односи. 12 б.

.....

.....

.....

7. Наведите, на основу текста А, још два народа поред Словена. 12 б.

.....

.....

II. Допуни следећу табелу са два словенска народа који одговарају групама

Словена: 24 бода

	Западни Словени	Јужни Словени	Источни Словени
1.			
2.			

III. Наведите, на основу свог знања и карте, три правца сеобе Јужних Словена.

12 бодова

IV. Наведите два назива заједница Јужних Словена.

8 бодова

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Аспекти друштвеног, материјалног и духовног живота Словена

Садржај: Организација словенских племена

Специфичне вештине: 1.1.; 1.2.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Главна друштвена јединица била је сеоска територијална породична заједница, на чијем је челу био старац. Њени чланови су били у сродству и имали су заједничко власништво над пашијацима, шумама, рекама и другим. Неколико таквих заједница је формирало племе, а неколико племена је формирало племенске савезе. Њих су водили кнегјеви или жупани, уз помоћ Већа стараца.“

Друштво стarih Словена заснивало се на принципу једнаких права за све своје чланове, укључујући једнакост између жена и мушкараца. Цела заједница је уживала пуна права, без обзира на богатство, друштвени статус. Одлуке су морале да се донесу једногласно, односно да се сви сложе“.

(Извор: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Slavi>)

1. Наведите, на основу извора, главне облике друштвено-територијалне организације код Словена.
 - a. *сеоска територијална породична заједница*
 - б.
 - в.
2. Наведите, на основу извора, титуле које су носили владари Словена.
 - a.
 - б.

3. Наведите ресурсе у заједничком власништву. Који други елементи могу бити у заједничком власништву?

а.

б.

в.

г. Други:

4. На основу извора и претходног сазнања изнесите тачку гледиште у вези са тврђом:

„Друштво старих Словена основано је на принципу једнаких права свих његових чланова“.

.....

.....

.....

.....

Наставна јединица: Аспекти друштвеног, материјалног и духовног живота Словена

Садржај: Главна занимања

Специфичне вештине: 1.1.; 1.2.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст, анализирајте слику и одговорите на захтеве:

„Словени су се више бавили сточарством него земљорадњом. Од домаћих животиња, стари Словени су гајили говеда (во, бик и биво, крава), овце, козе, свиње, коње, псе, магарце.

Да би добили плодно тло, крчили су шуме, где је труло лишиће створило плодно тло.

Словени су се бавили и другим занимањима осим сточарством и земљорадњом. Живећи у шумама, Словени су се бавили не само једноставним резањем дрвета, већ и резбарством и били су мајстори у изградњи чамаца, бродова и мостова. Риболов је још једно важно занимање у словенском свету. Узгајали су пчеле и правили свој омиљени напитак од меда, медовину.

Често су конзумирали просо, хељду, пшеницу, јечам, овас, раж, просену кашу на води или млеку, разне врсте поврћа, млеко и млечне производе, месо, рибу, дивљач, медовину.“

(Извор: „Etnogeneza Južnih Slovena“, T.P. Vukanović)

1. Наведите, на основу извора, које је од занимања било најважније за Словене.

.....

2. Наведите, на основу извора и слике, још два занимања поред сточарства и пољопривреде.

.....

.....

3. Наведите, на основу извора, три врсте житарица које су гајили Словени.

.....

.....
.....

4. Припремите, на основу намирница које наводи извор, јеловник за породицу Словена.

a. *Доручак:*

.....
.....

b. *Ручак:*

.....
.....

c. *Вечера:*

.....
.....

Наставна јединица: Аспекти друштвеног, материјалног и духовног живота Словена

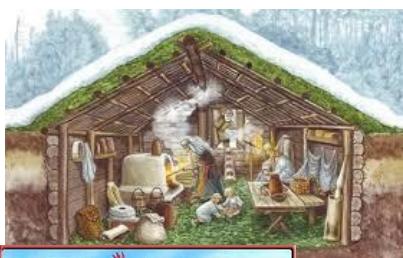
Садржај: Начин живота

Специфичне вештине: 1.1.; 1.2.; 2.2.

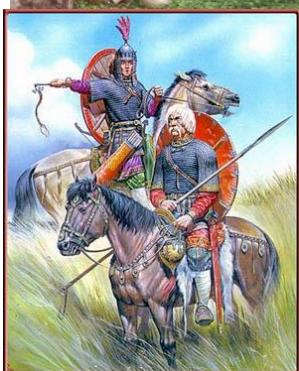
РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст, анализирајте слике и одговорите на захтеве:

„Разни извори описују старе Словене као: гостољубиве, ратоборне, простодушне, горде, слободолюбиве и самоуверене.

Археолошка открића словенских насеља показују да су сви градили земуница. Већа насеља била су кружног или правоугаоног облика, заштићена од земљаних таласа.

Занатлије су производиле посуде, алате, оружје и чамце. Стари Словени су почели да тргују тек у VI. веку. Стари Словени су добро познавали анатомију. Они су наводно патили од болести попут куге, маларије и дизентерије. Лекови које су користили били су углавном животињског и биљног порекла.

У погледу ратовања, били су вешти у борби прса о прса, у шумама, а мање у отвореној борби против организованих армија.

Већина ратника користила је кратка копља и мале штитове, а богати велике, тешке штитове. Такође су користили дрвене лукове и стреле, које су понекад биле проткане отровом.”

(Извор: „Etnogeneza Južnih Slovena“, T.P. Vukanović)

1. Наведите, на основу извора, две карактерне особине старих Словена.

.....
.....

2. Опиши, на основу слике, кућу старих Словена.

.....
.....

.....

.....

3. Наведите, на основу извора и информација са Интернета, два облика испољавања болести од којих су боловали стари Словени.

а.:,

б.:,

В.:,

4. Именуј, на основу извора и слике, три предмета војне опреме Словена.

а.

б.

В.

Наставна јединица: Аспекти друштвеног, материјалног и духовног живота Словена

Садржај: Политеизам Словена

Специфичне вештине: 1.1.; 1.2.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Стари Словени су били многобошици. Перун, као бог муње и грома, имао је посебно место у веровањима стarih Словена, био је врховни бог. Заштитник ситне стоке, бог мртвих и вукова, Дабог, био је истакнуто божанство, посебно код Срба.

Друга веома значајна божанства била су: Сварог, бог неба и заштитник ковача, Велес, бог поља, пашијака, шума, усева, стоке и дивљих животиња, Весна (богиња пролећа), Лада (богиња лета, љубави и лепоте), Мокош (богиња плодности, заштитница жена и женских занимања), Морана (богиња смрти и зиме), Радгост (бог домаћинства, односно заштитник куће, укућана), Световид (бог изобиља и рата).

У част својих богова, стари Словени су правили статуе својих богова – идоле са четири главе или са једном главом и више лица. Градили су и храмове, углавном од дрвета. Након постепеног прихватавања хришћанства у 9. веку, ти храмови су сами спаљени или деградирани.

Поред божанстава, стари Словени су обожавали природу. Као бића са душом или демонима, стари Словени су обожавали: изворе и језера, брда, шуме, дрвеће, пећине, шикаре, птице, друге животиње, Месец, Сунце, звезде и ватру.“ (Извор: wikipedia)

1. Објасните, на основу претходног знања, појам политеизам.

.....
.....

2. Попуните следећу табелу, на основу извора и претходног знања, одговарајућим информацијама:

Редни бр.	Атрибути божанства	Словени	Грци	Римљани

1.	Врховни бог	<i>Перун</i>		
2.	Божанство рата			
3.	Божанство домаћинства, породице, дома			

4.	Божанство лепоте			
5.	Божанство усева, њива, пашњака			

3. На основу слике, одредите три елемента који се односе на верски живот Словена.

- а.
- б.
- в.

4. Наведите, на основу извора, четири елемента природе које су обожавали Словени.

- а.
- б.
- в.
- г.

Наставна јединица: Аспекти друштвеног, материјалног и духовног живота Словена

Специфичне вештине: 1.1.; 1.2.; 2.2.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. Допуни доленаведене тврђе тачним појмовима са дате листе:

занатство, пешадије, једногласно, моноксил.

16 бодова

1. Словени су градили чамце од једног дебла званог.....
2. Огромну већину словенских војски чиниле су.....
3. Занимање старих Словена било је.....
4. Одлуке унутар словенских заједница морале су се доносити

II. Пажљиво прочитајте текстове, а затим одговорите на захтеве: **46 бодова**

A. „Главна друштвена јединица била је сеоска територијална породична заједница на чијем је челу био старешина. Њени чланови су били у сродству и имали су заједничко власништво над пашићима, шумама, рекама и другим. Неколико таквих заједница је формирало племе, а неколико племена је формирало савезе племена. Њих су водили кнезови или жупани, уз помоћ Већа старешина.“ *(Извор: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Slavi>)*

B. „Словени су се више бавили сточарством него земљорадњом. Од домаћих животиња, стари Словени су гајили говеда (вол, бик и биво, крава), овце, козе, свиње, коње, псе, магарце. Риболов је још једно важно занимање у словенском свету. Често су конзумирали просо, хељду, пшеницу, јечам, овас, раж, просену кашу на води или млеку, разне врсте поврћа, млеко и млечне производе, месо, рибу, дивљач, медовину.“

Извор: „Etnogeneza Južnih Slovena“, T.P. Vukanović)

5. Наведите слово текста које се односи на друштвено-територијалну организацију

Словена.

6 б.

.....

6. Наведите, на основу текста А, титуле које су носили поглавари Словена. 12 б.

.....

.....

7. Наведите, на основу текста Б, два занимања старих Словена. 12 б.

.....

.....

8. Именуј, на основу текста Б, четири намирнице које су јели стари Словени. 16 б.

.....

.....

.....

.....

III. Анализирајте слику и одговорите на захтеве:

8 бодова

(Извор: <https://www.facebook.com/svevlad.srbija/posts/>)

1. Наведите врсту куће..... 2 б.
2. Наведите материјал који се користио у изградњи куће..... 2 б.
3. Наведите два елемента присутна у дому. 4 б.

.....

.....

IV. Представите, у 5-6 реченица, религију старих Словена, с обзиром на следеће:

наводећи врсту вере, наводећи четири словенска божанства, прецизирајући два

елемента природе у које су веровали стари Словени.

20

бодова

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Еволуција српске средњовековне државе

Садржај: Прве државне области Срба. Централизација средњовековне српске државе.
Србија за време династије Немањића (XII-XIV век)

Специфичне вештине: 1.3.

РАДНИ ЛИСТ

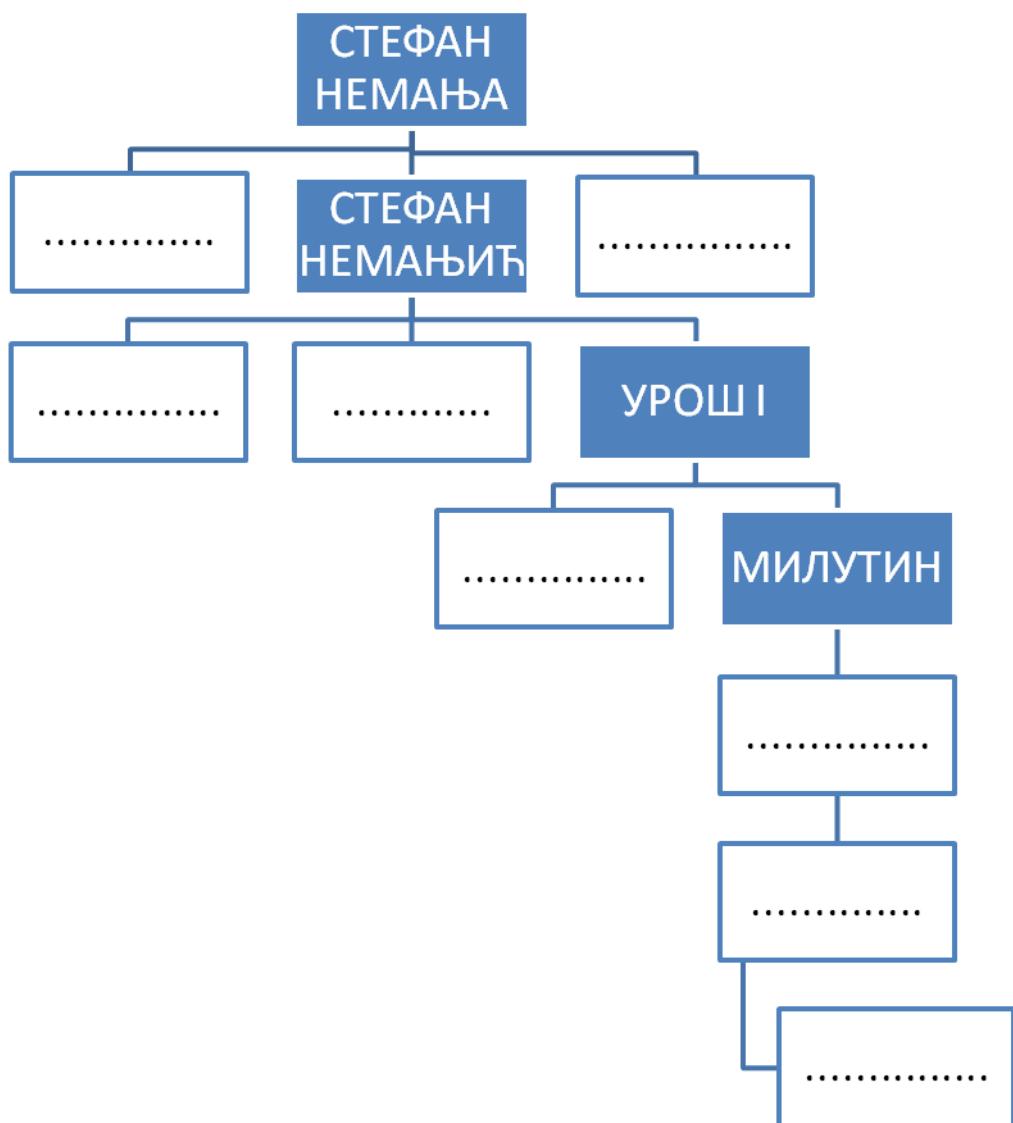
Пажљиво прочитајте текст и допуните родословно стабло династије Немањић:

„**Стефан Немањић** је наследио свог оца **Стефана Немању**, иако је био средњи син, а **Вукан**, најстарији. Најмлађи син Стефана Немање, **Растко** (монах Сава), измирио је браћу 1207. **Стефан Немањић** постаје први краљ.

После смрти првог српског краља **Стефана Немањића Првовенчаног**, 1228. године, на престо Србије долази његов најстарији син **Радослав**. Радослава је заменио брат, краљ **Владислав**. Српски феудалци су га на престолу заменили својим млађим братом **Урошем I**.

Драгутин, најстарији син Уроша I, није се дugo задржao на власти, предао ју је свом брату **Милутину**. После смрти Драгутина и Милутина дошло је до борбе између њихових синова. Милутинов син **Стефан Дечански** је победио и постао краљ.

Стефан Дечански (1321-1331), који је имао подршку цркве и већине племства, није успео да освоји Бугарску. То је изазвало незадовољство српских феудалаца и његовог сина **Душана**, који су га скинули са престола. **Стефан Душан** (1331-1355) уздигао је Србију на ранг највеће војне сile Балканског полуострва и постао цар. Престо је наследио његов син јединац **Стефан Уроши V „Нејаки“**.“ (Извор: <https://sh.wikipedia.org/wiki/Nemanjić>)

Наставна јединица: Еволуција српске средњовековне државе

Садржај: Дипломатске и војне акције у односима са суседним државама (Угарска краљевина, Византијско царство, Османско царство) (XII-XV век)

Специфичне вештине: 1.2.; 1.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Одлучујућа битка одиграла се на Видовдан, у уторак 28. јуна 1389. године по новом календару, на Косову Пољу, северно од Приштине, у „држави“ девера српског кнеза Лазара. Тог дана су убијена оба војсковође. Према турском извору, обе војске су користиле мали број топова, али су главну битку водиле коњица и стрелци. Не зна се тачно у ком делу битке је погинуо султан Османлија Мурат I. Поуздано се зна да је мала група српских витезова успела да продре до Мурата I, а један од њих, по имену Милош, убио султана.“

(Извор: https://sh.wikipedia.org/wiki/Bitka_na_Kosovu)

1. Наведите век на који се текст односи.
2. Наведите битку на коју се текст односи.....
3. Наведите име вође српске војске, односно вође османске војске.
a. b.
4. Формулишите тачку гледишта у вези са вођењем битке.
.....
.....
.....
.....

Наставна јединица: Еволуција српске средњовековне државе

Специфичне вештине: 1.2.; 1.3.; 2.1.; 2.2.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

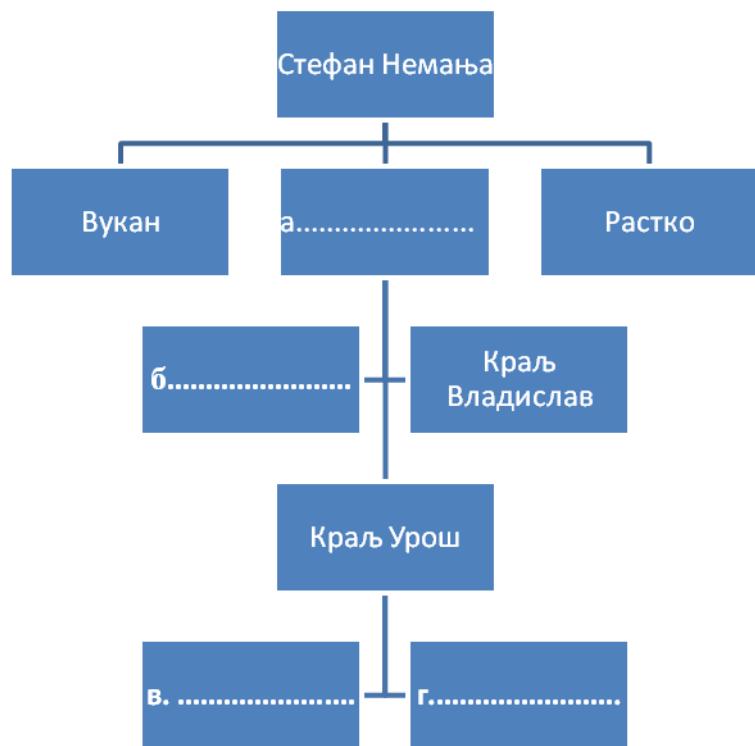
I. Допуни табелу одговарајућим догађајима: **16 бодова**

- A. пад српске деспотовине под турску власт;
- B. проглашење Душановог царства ;
- C. крунисање Стефана Првовенчаног;
- D. битка код Марице.

	Година	Догађај
1.	1217	
2.	1346	
3.	1371	
4.	1459	

II. Допуните породично стабло одговарајућим краљевима: **16 бодова**

- 1. Драгутин,
- 2. Милутин,
- 3. Стефан Првовенчани,
- 4. Радослав.

**III. Анализирајте слике, прочитајте историјске изворе, а затим одговорите на захтеве:
42 бода**

1. (<https://www.biografija.org/istorija/stefan-nemanja/>)
2. (<http://tvk3.info/predstavljena-monumentalna-slika-krunisanje-stefana-prvovencanog/>)

3. (<https://dinastija-nemanjic.weebly.com/kralj-stefan-prvoven269ani.html>)

A. „Показујући на престолонаследника Стефана, [Немању] је свима рекао: „Овог имате на мом месту! Добри корен који је изашао из моје утробе. Постављам га на престо државе, коју ми је дао Христос.“ (Извор: http://www.crkva.se/srbi/srbi_simon_stefan.htm)

B. „ Стефан, милошћу Божјом, први краљ све српске земље, Диоклије и Травуније и Далмације и Захумља... Стефан, по милости Божијој крунисан за самодржавног краља свих српских земаља и Поморја.“ (Извор: https://sr.wikipedia.org/wiki/Стефан_Немањића)

1. Наведите слово извора на које се односи слика 1.	6 б.
2. Помените историјску личност из извора A.	6 б.
3. Наведите број слике која представља крунисање Стефана Првовенчаног.	6 б.
4. Наведите, на основу извора B , две земље које предводи Штефан Првовенчани.	8 б.
5. Објасни појам „Првовенчани“.	8 б.
6. Поменути, на основу карте 3 , две државе суседне Србији.	8 б.

IV. Опишите, у 5-6 реченица, Косовску битку, с обзиром на следеће: наведите датум догађаја, наведите два војсковође (Србин и Турчин), наведите два значајна догађаја у току битке, наведите последицу битке. **16 бодова**

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Срби у средњовековном Банату

Садржај: Племићке породице

Специфичне вештине: 1.3.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текстове и одговорите на захтеве:

A. „Бројни српски племићи почели су да се селе на југ Угарске. После добијања феудалних титула и поседа, деспот Вук Гргуревић, браћа Јакшић, Милош Белмужевић, а затим Ђорђе и Јован Бранковић, служили су угарском краљу Матеју Корвину. Међутим, након његове смрти, 1490. године, поставља се питање избора новог краља. Избile су династичке борбе, а Срби из јужне Угарске би, као и остали угарски великаши, често мењали миљенике и често би се нашли у супротстављеним таборима.“.

(Извор: Снежана Божанић, Српски великаши у политици и војним превирањима око избора Владислава II за краља Угарске, 2013)

B. „После 1510. године и смрти Дмитра Јакшића II, једини мушки потомци Стефана и Дмитра старијег били су само Петар и Марко Јакшић са синовима који су, као и њихови блиски рођаци и преци, наставили да живе у Надлаку. Постоји вероватноћа да су Јакшићи тих година, око 1510. године, напустили православну веру и прешли у католичанство. Петар и Марко су око 1510. године поделили феудални посед Надлак на два дела, сваки у својој половини града.“.

(Извор: <https://www.kcns.org.rs/agora/srpska-plemicka-porodica-jaksic-u-ugarskoj-u-xv-veku-do-smrti-marka-jaksica/>)

1. Наведите векове на које се односе ова два текста:

А. Век..... Б. Век.....

2. Наведите, на основу текста А, име угарског краља и једну информацију о њему
Име:.....

Информација:.....

.....

3. Наведите историјски простор из текста Б.

.....

4. Наведите племићку породицу на коју се односе и текст А и текст Б.

.....

5. Наведите слово текста у коме се тврди да Срби учествују у династичким борбама.

.....

6. Наведите религије наведене у тексту Б.

-

-

Наставна јединица: Срби у средњовековном Банату

Садржај: Покрет Јована Ненада

Специфичне вештине: 1.3.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Одмах после Мохачке битке (1526), Јован Ненад се појавио између Тисе и Дунава на челу једне српске чете, за кратко време протерао је Турке из Бачке и загосподарио над целом Бачком, као и над деловима Баната и Срема. Тиме је створио једну краткотрајну независну државу, за чију је престоницу изабрао Суботицу. На врхунцу моћи, Јован Ненад се у Суботици крунисао за српског цара. Почетком 1527. године, када су његови противници заузели Суботицу, цар Јован Ненад је пренео своју престоницу у град Сегедин.”

(Извор: wikipedia)

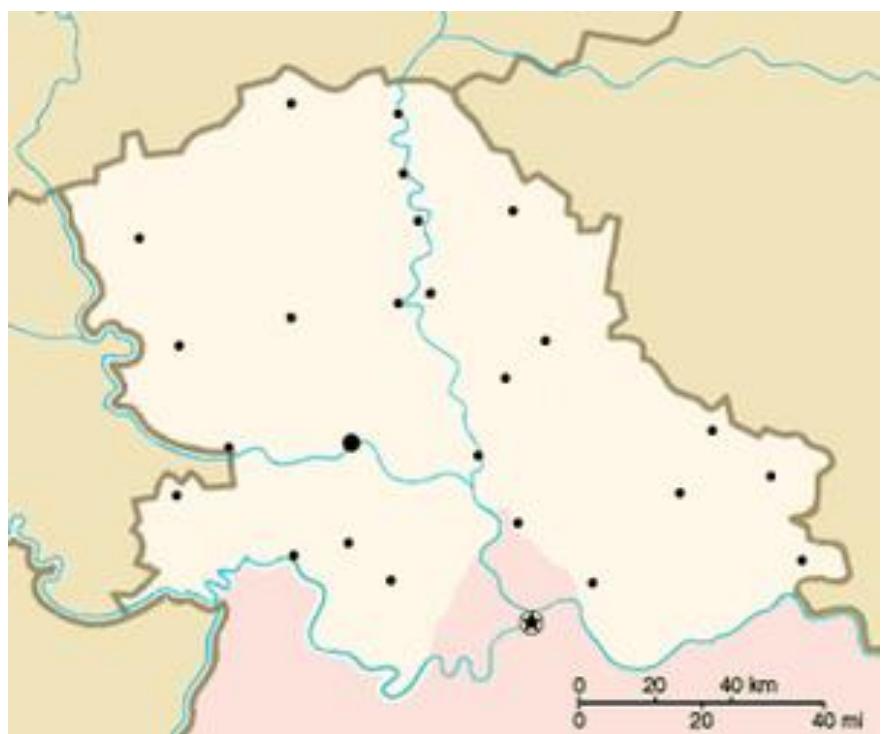
1. Наведите век на који се текст односи.....

2. Наведи историјску личност на коју се текст односи и титулу коју је имао..
 - а. личност
 - б. титула

3. Наведите, на основу текста, два града која су имала улогу престонице.
 - а.
 - б,

4. Обојите мапу према упутствима, на основу информација са Интернета.

Банат - зелено, Бачка – наранџасто, Срем - плаво

(Извор: wikipedia)

Наставна јединица: Срби у средњовековном Банату

Садржај: Антиосмански устанак у Банату (1594)

Специфичне вештине: 1.3.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Срби у области Баната (тада у саставу османског Темишварског пашалука) су 1594. започели велики устанак против турске власти. Центар устанка је био око Вриџа, а његов вођа је био Теодор Несторовић, епископ Вриџа. Друге две вође устанка су били бан Сава и Веља Миронић. Устаници су протерали турску војску из Вриџа и околине а затим су освојили Бечкерек, Бечеј, Тител и Липову и разбили неколико мањих турских војсака. Српски устаници су носили заставе са ликом светог Саве. Синан-паша, који је предводио турску војску, је наредио да се спале посмртни остаци светог Саве.“

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст односи.
2. Наведите име вође устанка, односно вође османске војске.
а. б.
3. Наведите, на основу текста, пет градова које су освојили побуњеници.
а.....
б.....
в.....
г.....
д.....
4. Изразите вашу тачку гледишта у вези са чином Синан-паше.
.....
.....
.....
.....
.....

Наставна јединица: Срби у средњовековном Банату

Специфичне вештине: 1.3.; 2.2.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. Допуни табелу одговарајућим догађајима: 16 бодова

- А. освајање Србије од Турака Османлија;
- Б. антиосмански устанак Срба у Банату;
- В. покрет који је водио Јован Ненад;
- Г. Турци освајају Банат.

	Година	Догађај
5.	1459	
6.	1527	
7.	1552	
8.	1594	

II. Означи слово *T* поред *тачне* изјаве и слово *H* поред *нетачне*. 16 бодова

	Изјава	T/H
1.	Деспот Стефан Лазаревић је добио феудалне поседе у Угарској и Банату.	
2.	Племићка породица Јакшић је имала Надлак као феудално власништво.	
3.	Јован Ненад се у Липови крунисао за цара српског.	
4.	Синан-паша, који је предводио турску војску, наредио је спаљивање остатака Светог Саве.	

**III. Пажљиво прочитајте текстове, а затим одговорите на захтеве:
бодова**

46

A. „Бројна српска властела почела је да се сели на југ Угарске. После добијања феудалних титула и поседа, деспот Вук Гргуревић, браћа Јакшић, Милош Белмужевић, а затим Ђорђе и Јован Бранковић служили су угарском краљу Матеју Корвину. Међутим, након његове смрти, 1490. године, поставља се питање избора новог краља. Избиле су династичке борбе, а Срби јужне Угарске би, као и остали мађарски племићи, често мењали миљенике и често би се нашли у супротним тaborима.“

(Извор: wikipedia)

B. „Срби из Баната (у то време део Темишварског пашалука) подигли су велики устанак против османске власти. Средиште устанка било је око града Вршица, а вођа је био Теодор Несторовић, епископ вришачки. Устаници су отерали османску војску из Вршица и околине. Српски побуњеници носили су заставе са ликом Светог Саве.“

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст **A** односи. 66.
2. Именујте, на основу текста **B**, вођу антиосманског устанка. 86.
3. Наведите слово текста које се односи на сеобе Срба.
66.
4. Наведите, на основу текста **B**, историјски простор..... 66.
5. Наведите, на основу текста **A**, краља Угарске и једну информацију о њему. 126.
Краљ.....

Информација

-
6. Изнесите, на основу ваших сазнања, последицу чињенице да су „српски побуњеници носили заставе са ликом Светог Саве“ 86.
-
-

.....
.....

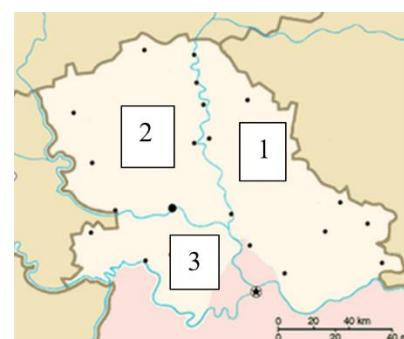
**IV. Анализирајте карту и наведите називе три области
означене на карти.**

12 бодова

1.....

2.....

3.....

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Срби, Банат и Хабзбурзи

Садржај: Велике српске сеобе XVII-XVIII века

Специфичне вештине: 1.3.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текстове и одговорите на захтеве::

A. „Током Великог бечког рата(1683-1699), аустријска војска се повлачила из Србије и 1689. године аустријски цар Леополд I је позвао Србе да насле опустеле крајеве Угарске, које је аустријска војска тек заузела. На челу Срба је био Пећки патријарх Арсеније III Чарнојевић. У Београду јуна 1690. је одржан црквено-народни сабор. Срби су поставили захтев и послали су га аустријском цару Леополду I. Цар им је послао повељу у којој им дозвољава да се насле све до Будима и Коморана и гарантовао им је црквено-школску аутономију уз услов да они буду аустријски војници. Око 37.000 српских породица прешло је у Аустрију. ”

(Извор: wikipedia)

B. „Након новог Аустријско-турског рата 1737—1739., Београдским миром, Турска је повратила изгубљене територије и поново је граница успостављена на Сави и Дунаву. Поновно успостављање турске власти проузрокује Другу велику сеобу Срба. Плашећи се турске одмазде, Срби су на челу са патријархом Арсенијем IV Јовановићем кренули у Аустрију 1740. године.. Друга велика сеоба Срба је по броју исељеника и последицама знатно мања. Последица Велике сеобе је пустошење српских насеља у централној Србији и на Косову и Метохији и трајно пресељавање становништва у Аустрију, на подручје данашње Мађарске и Војводине.”

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се односи текст **A**, односно текст **B**.

A..... **B.....**

2. Наведите духовног поглавара Срба на које се односи текст **A**, односно текст **B**.

A..... **B.....**

3. Наведите, на основу текста **A**, аустријског цара и јенду информацију о њему.

Цар.....

Информација.....

4. Наведите, на основу текста **B**, узрок и последицу великих сеоба Срба.

Узрок

.....
.....

Последица

.....
.....

5. Идентификујте, на основу текста **B**, разлику између две велике сеобе Срба.

.....
.....

Наставна јединица: Срби, Банат и Хабзбурзи

Садржај: Срби из Темишвара и Баната у XVIII веку

Специфичне вештине: 1.3.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст, анализирајте слику и одговорите на захтеве:

„Српски фрајкори били су добровољачка милиција која се састојала само од етничких Срба, коју је основала Хабзбуршка монархија, како би се борили против Османског царства током Аустријско-турског рата (1787—1791). Српски фрајкори од 5.000 припадника основани су у Банатској војној крајини, а састојали су се од избеглица које су због ранијих сукоба напустиле Османско царство. Требало је да се фрајкори боре за ослобођење Србије и уједињење под хабзбуршком влашћу. Аустријанци су користили фрајкоре у два неуспјешна покушаја опсаде Београда, крајем 1787. и почетком 1788. године.

Побуна у Смедеревском санџаку и операције милиције довеле су до стварања Кочине крајине, која је постојала од 1788. до 1792. године.“

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст односи.....
2. Наведите две велике силе на које се текст односи.

.....

.....

3. Наведите, на основу текста, сврху оснивања фрајкори јединица.

4. Назовите, према слици, оружје српских фрајкора.

.....

.....

.....

(wikipedia)

5. Напиши четири чињенице о Кочи Анђелковићу на основу информација из уџбеника или са интернета.
-
-
-
-

Наставна јединица: Срби, Банат и Хабзбурзи

Специфичне вештине: 1.1.; 1.3.; 3.1.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. Допуни табелу одговарајућим догађајима: 16 бодова

А. прва велика сеоба Срба;

Б. Пожаревачки мир;

В. Карловачки мир;

Г. напад Османлија на Беч.

	Година	Догађај
9.	1683	
10.	1699	
11.	1718	
12.	1740	

II. Означи слово *T* поред *тачне* изјаве и слово *H* поред *нетачне*. 16 бодова

	Изјава	T/H
5.	Српски фрајкори су били добровољачка милиција коју је основало Хабзбуршко царство за борбу против Отоманског царства.	
6.	Године 1790. избио је устанак који је предводио Пера Сегединац.	
7.	Сава Текелија био је један од учесника Темишварског сабора.	
8.	1716. Хабзбуршка војска је ушла у Темишвар под командом принца Еугена Савојског	

III. Попуните празна поља одговарајућим појмовима са дате листе:**16 бодова**

Јован Поповић Текелија, Арсеније IV Јовановић, Стефан Стратимировић, Карловац, Пожаревац.

1. Путем мира у Османско царство је уступило Банат Хабзбуршком царству..
2. Другу велику сеобу Срба предводио је патријарх
3. Међу Србима који су добили племићке титуле од Хабзбуршког царства био је и.....
4. На сабору у Темишвару, је изабран за митрополита .

IV. Пажљиво прочитајте текстове, а затим одговорите на захтеве:**42 бода**

А. „*Током великог аустро-турског рата (1683-1699) аустријска војска се повлачила из Србије, а већ 1689. године аустријски цар Леополд I позива Србе да се насле у пустим деловима Угарске, које је окупирала аустријска војска. На челу Срба био је пећки патријарх Арсеније III Чарнојевић. Цар им је послao диплому у којој им дозвољава да се насле до Будима и гарантује им црквену и школску аутономију под условом да су аустријски војници. У Аустрију се иселило око 37.000 српских породица“.*

(Извор: wikipedia)

Б. „*Корун Коча Анђелковић је био вођа српских добровољаца у Аустро-турском рату (1788-1791). Аустријском објавом рата Турској, Коча је прешао у Србију и подстакао српски народ на устанак.*

Напао је Пожаревац, па истерао Турке из Паланке, напао Баточину и опустошио је. Његов се одред убрзо повећао на 500 бораца, спалио многе турске куће и побио много Турака. Међутим, није могао да прође дубље у Србију јер му је недостајала муниција и морао је да чува и блокира пут од Београда до Ниша, да хвата турске курире и спречава допремање хране и ратних залиха у Београд. ”

(Извор: wikipedia)

7. Наведите век на који се текст А односи.....

66.

8. Именујте, на основу текста **Б**, вођи српских добровољаца. 66.
9. Наведите слово текста које се односи на прву велику сеобу Срба 66.
10. Наведите, на основу текста **Б**, историјски простор..... 66.
11. Наведите, на основу текста **A**, аустријског цара и једну информацију о њему. 126.
Цар.....

Информација

.....

12. Наведите, на основу текста **Б**, једну војну акцију. 66.
-
-

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Хришћанство и црквена организација

Садржај: *Цирило и Методије*

Специфичне вештине: 1.2.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Године 862. браћа мисионари Цирило и Методије започели су историјско дело које их је прославило. Те године је великоморавски кнез Растислав затражио од византијског цара Михаила III и патријарха Фотија да пошаљу мисионаре за евангелизацију његових словенских поданика. Његови разлози за то су вероватно били више политички него верски. Растислав је постао краљ уз подршку франачког владара Лудвига Немачког, али је касније настојао да потврди своју независност од Франака. Године 863. почели су да преводе Библију на садашњи старословенски и отпутовали у Велику Моравску да је промовишу. Уживали су у значајном успеху у овом подухвату. Међутим, дошли су у сукоб са немачким клиром који су се противили њиховим настојањима да створе специфично словенску литургију” (Извор: https://ro.wikipedia.org/wiki/Chiril_si_Metodiu)

7. Наведите век на који се текст односи:

8. Наведи, на основу текста, име великоморавског кнеза и једну информацију о њему

Име:.....

Информација:.....

9. Наведите, на основу текста, имена двојице мисионара и акцију коју су они извели.

a.

б.

Акција:

10. Наведите, на основу информација са интернета или из уџбеника, две друге акције које су извршила два брата.

а.....

.....

.....

б.....

.....

.....

.....

Наставна јединица: Хришћанство и црквена организација

Садржај: *Личност Светог Саве*

Специфичне вештине: 1.2. ; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Растко Немањић, најмлађи син великог жупана Стефана Немање (Св. Симеон), од малих ногу прихватати монашки живот, под именом Сава, ступајући као монах на Свету Гору Атонску. Године 1207. Свети Сава ће донети у земљу мошти Преподобног Симеона, које ће положити у манастир Студеницу. Достојни Сава ће успети да своју браћу, која су у сукобу, измири тик до очевог гроба. Свети Сава ће остати у Србији, где ће служити као архимандрит и игуман у манастиру Студеница. Свети Сава ће се вратити у манастир Хиландар, са Свете Горе Атонске, а потом је прошао кроз Никују, где је био и васељенски патријарх. Након састанка, 6. децембра 1219. године, у Никују, Сава ће бити миропомазан за архиепископа Српске православне цркве, која ће тиме добити своју аутономију”

(Извор: <https://www.crestinortodox.ro/sfinti/sfantul-sava-nemanja-arhieiscopul-serbiei-136117.html>)

11. Наведите век на који се текст односи:

12. Наведите, на основу текста, значај Савиног сусрета са васељенским патријархом..

.....
.....

13. Наведите, на основу информација са интернета или из уџбеника, још две акције које је спровео Свети Сава..

a.....
.....

6.....

14. Наведите, на основу информација на интернету, значење 27. јануара у вези са Светим Савом. Описите догађај у заједници у којем сте учествовали на дан Светог Саве.

Значење:

.....
.....
.....

Догађај:.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Наставна јединица: Хришћанство и црквена организација

Садржај: Пећка патријаршија. Карловачка патријаршија

Специфичне вештине: 1.2.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текстове и одговорите на захтеве:

А. „Стеван Душан је проглашен за цара (цара) 1345. Новопроглашени цар Стеван Душан одлучио је да сазове сабор (сабор) који је одржан у априлу 1346. године у српској престоници Скопљу. На овом сабрању учествовали су Архиепископ српски Јоаникије II и многи други архијереји и велиcodостојници Цркве. Сабор је прогласио уздизање аутокефалне српске архиепископије на ранг патријаршије. Архиепископ пећки је насловљен Патријарх српски, а његово место у Пећком манастиру постало је патријаршијска резиденција.

Проглашење Српске патријаршије извршено је без сагласности Цариградске патријаршије. Цариградски патријарх је 1350. године донео акт о осуди и екскумуникацији цара Стевана Душана и српског патријарха Јоаникија. Овим актом дошло је до раскола између византијске и српске цркве.“

(Извор: https://upwikiro.top/wiki/Serbian_Patriarchate_of_Peć)

Б. „После смрти патријарха Арсенија III, представници Срба у Хабзбуршком царству упутили су владику Исају Ђаковића код цара да затражи његову дозволу да сазове црквено-народни сабор за 1. мај 1707. године у манастиру Крушедол. У погледу односа будуће црквене управе и Пећке патријаршије, Срби су се поделили у две групе: док је група окупљена око епископа јенопольско-арадског Исаје Ђаковића била за избор новог патријарха за Србе из Хабзбуршке монархије, друга група окупљена око сремског митрополита Стефана била је за организовање аутономне митрополије под јурисдикцијом Пећке патријаршије. Код Срба је преовладало гледиште митрополита Штефана.“

(Извор: Wikipedia)

15. Наведите векове на које се текстови односе:

А

Б

16. Наведите једног представника српске цркве који се помиње у тексту А и једног у тексту Б.

А

Б

17. Наведите, на основу текста А, став Цариградског патријарха према проглашењу Српске Патријаршије.

.....
.....

18. Наведите, на основу текста Б., две визије у погледу црквеног уређења Срба и односа према Пећкој Патријаршији..

а.....
.....
.....

б.....
.....
.....

Наставна јединица: Хришћанство и црквена организација

Специфичне вештине: 1.2.; 1.3.; 2.2.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. Допуни табелу одговарајућим догађајима: 16 бодова

- A. постављење првог српског патријарха;
- B. обнова Пећке патријаршије;
- C. укидање Пећке патријаршије;
- D. добијање аутокефалности Српске православне цркве.

	Година	Догађај
13	1219	
14	1346	
15	1557	
16	1766	

II. Означи слово *T* поред *тачне* изјаве и слово *H* поред *нетачне*. 16 бодова

	Изјава	T/H
9.	Први српски архиепископ био је Сава Немањић.	
10.	Краљ Стефан Немањић поставља првог српског патријарха.	
11.	Велики везир Мехмет паша Соколовић дозволио је обнову Пећке патријаршије.	
12.	Седиште српских патријараха, после велике сеобе, било је у Сентандреји.	

III. Попуните празна поља одговарајућим појмовима са дате листе:**16 бодова***Круиедол, Ћирило, Јоаникије, Пећ*

5. Покрштавање јужних Словена спровели су браћа мисионари..... и Методије.
6. Први српски патријарх био је
7. Седиште прве српске патријаршије било је у
8. Од 1708. године седиште српских патријараха налази се у

IV. Пажљиво прочитајте текстове, а затим одговорите на захтеве:**42 бода**

A. „Великоморавски кнез Растислав је тражио од византијског цара Михаила III и патријарха Фотија да пошаљу мисионаре за евангелизацију његових словенских поданика. Његови разлози за то су вероватно били више политички него верски. Растислав је постао краљ уз подршку франачког владара Луја, али је касније настојао да потврди своју независност од Франака. Године 863. браћа мисионари су почела да преводе Библију на језик који је данас познат као старословенски и отпутовала у Велику Моравску да је промовишу. Уживали су у значајном успеху у овом подухвату.“

(Извор: wikipedia)

B. „Растко Немањић, најмлађи син великог жупана Стефана Немање (Св. Симеон), од малих ногу прихвати монашки живот, под именом Сава, ступајући као монах на Свету Гору Атонску. Године 1207. Свети Сава ће донети у земљу мошти Преподобног Симеона, које ће положити у манастир Студеницу. Достојни Сава ће успети да своју браћу, која су у сукобу, измири тик до очевог гроба. Свети Сава ће остати у Србији, где ће служити као архимандрит и игуман у манастиру Студеница“.

(Извор: <https://www.crestinortodox.ro/sfinti/sfantul-sava-nemanja-arhiepiscopul-serbiei-136117.html>)

13. Наведите векове на које се текстови односе.

86.

A.

Б.

14. Наведите, на основу текста А, име великоморавског кнеза и једну информацију о њему.

86.

Име:.....

Информација:.....

15. Наведите, на основу текста **Б**, име српског кнеза и једну информацију о њему. 8б.

Име:.....

Информација:.....

16. Наведите слово текста које се односи на евангелизацију Словена.....

4б.

17. Наведите, на основу текста **Б**, историјски простор..... 6б.

18. Наведите још два дела која је извршио Свети Сава. 8б.

a.

.....

б.....

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Средњовековна књижевност и уметност

Садржај: Глагољица и ћирилица

Специфичне вештине: 3.1.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

1. Следећи текст препиши глагољицом:

„Глагољица је најстарије познато писмо које се користи за представљање словенских језика у писању. Абеџеда је у великој мери заснована на грчком алфабету, али се могу видети и оријентални утицаји.“

(Извор: https://ro.wikipedia.org/wiki/Alfabetul_glagolic)

.....
.....
.....
.....
.....

2. Описите своје учешће на некој од манифестација одржаних у заједници поводом Дана српског језика (21. новембра).

.....
.....
.....

Наставна јединица: Средњовековна књижевност и уметност

Садржaj: Споменици српске средњовековне књижевности и уметности.

Специфичне вештине: 3.1.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст, анализирајте слику и одговорите на захтеве:

„Мирослављево јеванђеље је рукопис. Један је од најзначајнијих ћириличних споменика књижевности Срба и Јужних Словена, односно српскословенског писма. По свом саставу, Мирослављево јеванђеље је богослужбена књига у којој су текстови распоређени по редоследу читања током црквене године. Написана је за Мирослава, брата великог Жупана Стефана Немање, хумског кнеза, вероватно између 1180-1191. Минијатуре, иницијали и заставе Мирослављевог јеванђеља су међу најлепшим украсима средњовековне српске књиге.“

(Извор: după Wikipedia)

3. Наведите век на који се текст односи.

.....

4. Наведите наслов и врсту књиге на коју се текст односи.

Наслов.....

Врста.....

5. Препишите текст на папиру A4 , користећи *сличице, иницијале и заставице*.

Наставна јединица: Средњовековна књижевност и уметност

Садржај: Манастири

Специфичне вештине: 3.1.; 3.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Српско-византијски архитектонски стил у српској архитектури током средњег века обухвата временски период од XIII. века до краја XIV. века и просторе Метохије, Косова и северне Македоније. Сам стил се назива византијским због чињенице да су византијске грађевине узете за узор. Основна одлика овог стила је основа у виду крста уписаног са једном или пет коцки, док се на западној страни најчешће налази припратама. Спољна декорација црквених објеката урађена је у византијском стилу, што се манифестије употребом сивог или жућкастог камена и црвене цигле, које су најчешће распоређене тако да на фасади стварају украсне шаре. Цркве су украшене фрескама по византијском узору.”

(Извор: Wikipedia)

1. Наведите историјске просторе на које се текст односи.

.....
.....
.....

2. Наведите, на основу текста, архитектонски стил и објасни његов назив.

Стил

Објашњење.....

3. Наведите, на основу информација са интернета или из лекције, два српска манастира који припадају архитектонском стилу на који се текст односи.

.....

-
4. Идентификујте, на основу информација са интернета или из лекције, друга два стила средњовековне српске архитектуре, наводећи период и два манастира који им припадају, односно ктиторе.

Архитектонски стил	Период/векови	Манастири / Цркве	Ктитори

Наставна јединица: Средњовековна књижевност и уметност

Специфичне вештине: 2.1.; 3.1.; 3.2.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. Повежи манастире у колони A са ктиторима у колони B.

16

бодова

	A		B
1.	Манастир Хиландар	a)	Ђорђе Бранковић
2.	Манастир Дечани	б)	Сава Немањић
3.	Манастир Манасија	в)	Стефан Лазаревић
4.	Манастир Кру shedол	г)	Стефан Дечански

II. Означи слово T поред тачне изјаве и слово H поред нетачне.

16 бодова

	Изјава	T/H
1.	Прво писмо Јужних Словена била је ћирилица.	
2.	Најпознатији споменик средњовековне српске књижевности је Мирослављево јеванђеље.	
3.	Фреске су биле слике рађене на дрвету.	
4.	Иницијали представљају орнаментална слова на почетку странице.	

**III. Пажљиво прочитајте текст, анализирајте слику, а затим одговорите на захтеве:
30 бодова**

„Мирослављево јеванђеље је по свом саставу богослужбена књига у којој су текстови распоређени по редоследу читања током црквене године. Написана је за Мирослава, брата великог жупана Стефана Немање, хумског кнеза, вероватно између 1180-1191. Минијатуре, иницијали и заставе Мирослављевог јеванђеља спадају у најлепше украсе средњовековне српске књиге.“

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст односи.

66.

2. Наведите, на основу текста, назив књиге и једну информацију о њој.

86.

Назив:.....

Информација:.....

3. Наведите, на основу слике, два иницијала на страницама књиге., 86.

4. Наведите још једно стваралаштво средњовековне књижевности. 86.

.....

IV. Анализирајте мапу и одговорите на захтеве:

28 бодова

1. Наведите два манастира на Фрушкој гори.

86.

.....

(<http://otdihvserbii.ru/fruskogorskie-monast%D1%8Bri/>)

2. Наведите реку која на северу граничи Фрушку гору.

46.

.....

3. Објасните зашто се Фрушка гора назива и „Света Гора, Атос Срба”.

86.

.....

.....

.....

.....

4. Наведите два српска манастира на садашњој територији Румуније.

86.

.....

.....

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Економски живот и средњовековно друштво

Садржај: Занимања.

Специфичне вештине: 1.1.; 1.3.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Пољопривреда је једва задовољавала потребе породица. Од XIII. века, са порастом становништва, шуме су се све више крчиле да би се добиле оранице. Велики развој рударства у касном средњем веку утицао је и на веће крчење шума: дрво се користило за топљење руде. Временом су пољопривредне алатке биле све боље, употреба гвоздених плугова све чешћа, ђубрење обимније, као и крчење земље.

Грнчарски занат је био веома развијен у средњовековној Србији, а неки манастири су имали своје грнчаре. Обични људи су користили посуде од: дрвета, метала, камена и посебно глине.

Средњовековно сточарство је било главна привредна грана. У њему је било запослено скоро целокупно зависно становништво. Професионални одгајивачи животиња били су познати као „свињари”, „овчари”, „козари”, „говедари” и обично су уз накнаду чували туђе животиње. Имали су једну овцу са једним јагњетом, за стотину чуваних оваца. Морали су да надокнаде изгубљено“. (Извор: wikipedia)

1. Наведите два занимања на која се текст односи.

а.

б.

2. Наведите, на основу текста, два разлога за крчење шума:

а.

б.

3. Наведите, на основу текста, имена која су имали узгајивачи животиња и наведите користи од узгоја животиња.:

Имена: ,,

Користи:

4. Наведите, на основу информација са интернета или из уџбеника, још два занимања у средњовековној Србији.

а.

б.

Наставна јединица: Економски живот и средњовековно друштво

Садржај: Друштвене категорије.

Специфичне вештине: 1.1.; 1.3.; 2.2.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Племство је настало првенствено од владарских ратника. У почетку су њени чланови живели на владаревом двору, а потом су се насељавали на имања која су од њега добијали. Оснивање племства у српским земљама одвијало се постепено, током неколико векова. Попут витезова Западне Европе, српски властелини су се борили као коњаници.

Лична војна служба владару била је главна обавеза сваког племића, због чега је уживао велике привилегије у средњовековном друштву. Дужности племића су такође укључивале организовање превоза владара који иде на пут, као и надгледање зидања.

Велико племство било је малобројно, а чинили су га највећи земљопоседници и највиши државни достојанственици који су се одликовали економском моћи, друштвеним угледом и политичким утицајем. Ситно племство чинило је већину привилегованог слоја.”

(Извор: wikipedia)

1. Наведите, на основу текста, порекло племства:

.....

2. Наведите, на основу текста, две обавезе које су племићи имали према владару:

а.

б.

3. Наведите, на основу текста, две категорије племића и по једну информацију о њима.

а.

Информација:

6.

Информација:

4. Наведите, на основу информација са интернета или уџбеника, још две друштвене категорије у средњовековној Србији.

b.

б.

Наставна јединица: Привредни живот и средњовековно друштво

Специфичне вештине: 1.1.; 1.3.; 2.2.

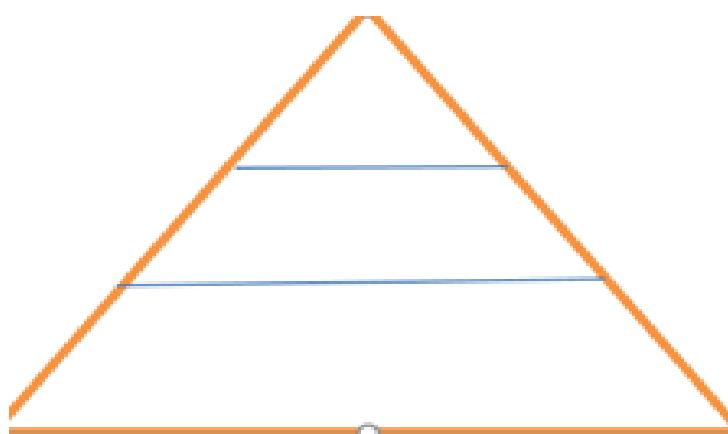
ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. У друштвену хијерархију унесите следеће средњовековне друштвене категорије:

племство, сељаци, краљ.

12 бода

II. Повежи историјске личности у колони A са титулама у колони B.

16 бодова

	A			B
1.	Стефан Немања		b)	цар
2.	Стефан Немањић		б)	велики жупан
3.	Стефан Душан		в)	деспот
4.	Стефан Лазаревић		г)	краљ

III. Означи слово *T* поред *тачне изјаве* и слово *H* поред *нетачне*.

16 бодова

	Изјава	Т/Н
1.	Главно занимање у средњовековној Србији била је пољопривреда.	
2.	На челу црквене јерархије налазио се епископ.	
3.	Српско становништво београдског Пашалука имало је више врста обавеза према Османлијама.	
4.	Хајдуке је водио паша.	

IV. Пажљиво прочитајте текст, анализирајте слику, а затим одговорите на захтеве:

46 бодова

,Данак у крви требало је да плате Срби, Бугари, Албанци, а касније Грци и Мађари. Јаничари су обучавани у духу строге дисциплине, тешким физичким радом и практично монашким условима, у школама, где су живели у целибату и морали да пређу на ислам. Јаничари су припадали султану. За разлику од слободних муслимана, њима је било забрањено да носе браду, могли су само бркове“.

sr.wikipedia.org)

1. Наведи два народа који су морали да плаћају данак у крви.

86.

.....
.....

2. Објасни значење појма *данак у крви*.

66.

.....
.....
.....

3. Наведи, на основу текста, један податак о образовању јањичара.

86.

.....

4. Наведите, на основу текста и слике, једну физичку особину јањичара и два елемента њихове одеће..

126.

Физичка особина.....

Одевни предмети.....;

5. Представите два аспекта везана за активност хајдука.

126.

a.
.....
.....

б.
.....
.....

Додељује се 10 бодова из старта..

Наставна јединица: Србија у веку нација

Садржај: Карађорђев устанак

Специфичне вештине: 1.1.; 2.1.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст, анализирајте слику и одговорите на захтеве:

„Године 1804. турски побуњеници су извршили атентат на неколико српских вођа, им одсецајући им главе, што је изазвало српски устанак против њих. На збору у Орашију за вођу устанка изабран је Карађорђе Петровић. Султан је 1805. године наредио новом београдском паши Хафиз-паши да угуши устанак. Међутим, Срби су дочекали пашу и победили га у бици на Иванковицу. Године 1806. побуњеници су поразили турску војску на Мишару и Делиграду. Срби су 1809. године ослободили читав Пашалук и делове Босне и Новопазарског Санџака.“

(Извор: [wikipedia](#))

1. Наведите век на који се текст односи:

2. Наведите, на основу текста, повод за избијање српског устанка:

.....

3. Наведите, на основу текста, историјску личност и једну информацију о њој.

Историјска личност.....

Информација.....

4. Наведи, на основу текста, две победе.

a.

б.

5. Објасните, на основу својих сазнања или информација са интернета, настанак споменика Ђеле-кула .

(Извор: <https://9gag.com/gag/a6OBM6e>)

.....

.....

.....

.....

.....

Наставна јединица: Србија у веку нација

Садржај: Устанак Милоша Обреновића

Специфичне вештине: 1.1.; 2.1.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„У Београдском Пашалуку је успостављена власт Сулејман-паше. Почетак његове власти је обележен терором, суворим утеривањем намета за поправку градова и путева, оштром наплатом пореза и других феудалних обавеза. Оваква ситуација је изазвала поновно појављивање хajдука, који су и даље одржавали ратно стање у земљи.

Помоћу проте Матеје српски кнезови су упутили молбе за помоћ Аустрији, Русији и осталим европским силама које су учествовале на Бечком конгресу.

Други српски устанак је почeo спонтано. Локалне српске старешине су почеле да убијају Турке који су скупљали порез. На Цвети, 23. априла 1815. у Такову су се окупиле неке српске старешине. Старешине су замолиле Милоша Обреновића, најзначајнију српску личност у Београдском пашалуку да буде вођа устанка, што је он, уз колебање, прихватио.“

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст односи:.....

2. Наведите, на основу текста, међународни догађај и две сile које у њему учествују:

Догађај.....

a. **б.**

3. Наведите, на основу текста, вођу другог српског устанка и једну информацију о њему.

Вођа устанка

Информација.....

4. Формулишите, на основу текста, вашу тачку гледишта у вези са мерама које су Турци усвојили у Београдском Пашалуку, подржавајући је информацијама из текста. .

Тачка гледишта

Информација.....

Наставна јединица: Србија у веку нација

Садржај: Стицање аутономије и независности

Специфичне вештине: 1.1.; 2.1.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Хатишериф из 1830. године утврђује однос између Србије и Порте. Турци који су имали своја добра у Србији (земљу, куће, баште, винограде) имају рок од годину дана да га по правичној цене продају Србима. Кнезу је остављено да пропише таксе.

Висока Порта се неће мешати у унутрашњу управу Србије. Србима је признато право вероисповести са слободом бирања митрополита и епископа које ће постављати цариградски патријарх.

Милошу Обреновићу потврђено је звање српског кнеза са наследним правом.

Унутрашња управа поверена је кнезу и Савету. Кнез је имао законодавну власт, а са Саветом је делио извршину власти. Чланове савета бира кнез и њихово звање је доживотно. У правосуђе се Турци нису мешали. Кнез је стекао право да држи одред војника ради одржавања реда и поретка у земљи. Сем тога, Срби имају право отварати поште, болнице, школе, штампарије и сл..“

(Извор: după wikipedia)

6. Наведите век на који се текст односи:

7. Наведите документ на који се текст односи:

.....

8. Наведите, на основу текста, једну информацију која се односи на привредни живот и једну која се односи на верску организацију..

a.

б.

9. Формулишите, на основу текста, вашу такчу гледишта о државним органима, подржавајући је са две информације из текста. .

Тачка гледишта

.....

Информација

.....

.....

Информација

.....

.....

Наставна јединица: *Србија у веку нација*

Специфичне вештине: 1.1.; 2.1.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. Допуни табелу одговарајућим догађајима: **16 бодова**

- A. Први Устав Србије;
- B. Скупштина из Орашца;
- C. Таковска скупштина;
- D. Мир из Букурешта.

	Година	Догађај
1.	1804	
2.	1812	
3.	1815	
4.	1835	

II. Напишите једноставне, али историјски тачне реченице са следећим појмовима: **12**

бодова

Теле-кула.....

.....

Доситеј Обрадовић.....

.....

*Хатишериф.....
.....*

III. Пажљиво прочитајте текстове и израдите задатке: **38 бодова**

A. „Године 1804. турски побуњеници су извршили атентат на неколико српских вођа, им одсецајући им главе, што је изазвало српски устанак против њих. На збору у Орашицу за вођу устанка изабран је Карађорђе Петровић... Устаници су 1806. године потукли турску војску на Мишару и Делиграду“.

(Извор: wikipedia)

B. „Почетак Сулејман-пашине власти је обележен терором, сувим утеривањем намета за поправку градова и путева, оштром наплатом пореза и других феудалних обавеза. Оваква ситуација је изазвала поново појављивање хајдука, који су и даље одржавали ратно стање у земљи.

Помоћу проте Матеје српски кнезови су упутили молбе за помоћ Аустрији, Русији и осталим европским силама које су учествовале на Бечком конгресу“.

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст **A** односи : **4 б.**

2. Наведите, на основу текста **B**, међународни догађај и две велике силе које у њему учествују: **12 б.**

Догађај:

a. b.

3. Наведите слово текста које се односи на први устанак Срба **6 б.**

4. Наведите, на основу текста **A**, изговор за избијање српског устанка: **6 б.**

.....

10. Формулишите, на основу текста **B**, тачку гледишта у вези са мерама које је усвојио Сулејман-паша, подржајући је информацијама из текста: **10 б.**

Тачка гледишта:

Информација

IV. Представите, на око пола странице, *Модерну српску државу* имајући у виду:

24 бода

- навођење две династије које су владале Србијом у XIX веку;
 - спецификација две унутрашње мере усвојене у другој половини XIX века;
 - приказ војне акције Србије у међународним односима у другој половини XIX века, помињући последице;
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Национални покрет Срба у Хабзбуршком царству

Садржај: Српска револуција 1848. године

Специфичне вештине: 1.2.; 2.2.; 2.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„За царство најопаснија била је револуција у Угарској. Избила је 15. марта 1848., под вођством Јаноша Кошута, са захтевом за потпуном аутономијом. Угарски сабор је озаконио увођење мађарског језика на територији целе Угарске, чиме је озаконио мађаризацију целокупног свог становништва.

Дошло је до сусрета између мађарске и српске делегације, која је захтевала да се Србима гарантују привилегована права и признавање народности језика. Поменута је и могућност уједињења Срба, из Угарске и Кнежевине Србије, али је Кошут особно одбацио ове идеје, одговарајући да у Мађарској постоји само мађарска нација.

Велика народна скупштина сазvana је у Карловцима 1. маја 1848. На скупштини су Срби прогласили патријаршију и Српску Војводину. За патријарха је изабран митрополит Рајачић, а први војвода је постао граничарски пуковник Стеван Шупљикац. Учесници скупштине су прогласили српски народ за „народ политично слободан и независан под домом аустријским и обштом круном угарском.“ (Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст односи :

2. Наведите, на основу текста, једну одлуку коју је донео Мађарски парламент, односно Карловачка скупштина:

b. **Мађарски парламент**

.....
.....

6. Карловачка скупштина

.....
.....

3. Наведите, на основу текста, двојицу вођа српске револуције :

a. б.

4. Наведите, на основу текста, вођу мађарске револуције и једну информацију о његовом ставу према захтевима Срба.

вођа

информација.....

5. Наведите, на основу информација са интернета, две историјске чињенице које су Срби извели током револуције 1848.

a.

б.....

Наставна јединица: Национални покрет Срба у Хабзбуршком царству

Садржај: Српско Војводство и Тамишки Банат

Специфичне вештине: 1.2. ; 2.2. ; 2.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Царским патентом од 18. новембра 1849. године, формирало је Српско Војводство и Тамишки Банат, које је обухватало делове Срема, Бачке и Баната, у којима су Срби били у већини, али јој је прикључио и источни Банат са румунском већином, тако да је њен етнички састав био веома сложен. Из територије војводства било је изузето подручје војне границе, коју је насељавало бројно српско становништво.

Самом круновином је управљао гувернер, којег је, као свог намесника, постављао цар, а седиште овог гувернера се налазило у Темишвару. На територији овог војводства је у службеној употреби првобитно био немачки језик, да би касније, поред немачког, били уведени и илирски (српски и хрватски), мађарски и румунски. Писма у службеној употреби била су готика, латиница и ћирилица.

Војводство је служило за узор ономе што су хтели и други народи хабзбуршке монархије који нису имали своје одвојене територије.

На делу је била германизација, полицијска присмотра. Већина грађанских и војних заповедника били су Немци, док су Срби, Румуни и Мађари добијали ниже положаје. Срби су били незадовољни оваквим Војводством, а нарочито су били погођени патријарх Јосиф Рајачић и конзервативни кругови заједно са својом политиком ослонца на Беч, те је њихов углед нагло опадао.”

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст односи:

2. Наведите, на основу текста, области које су биле у саставу Српског Војводства и Тамишког Баната.

.....,,,

3. Наведите, на основу текста, два службена језика и две врсте писма у Српском Војводству и Тамишком Банату.

службени језици:,

врсте писма:,

4. Наведите, на основу текста, податак о значају Војводства за друге народе:

.....

5. Наведите, на основу текста, разлог за нездовољство Срба „оваквим војводством“:

.....

6. Идентификујте, на основу информација на Интернету, разлог за распуштање Српског Војводства и Тамишког Баната од стране цара.

.....

.....

.....

Наставна јединица: Национални покрет Срба у Хабзбуршком царству

Садржај: Политичко уређење Срба у Аустроугарској

Специфичне вештине: 1.2.; 2.2. ; 2.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Благовештански сабор је био сабор Срба у Аустријском царству који је одржан 2. априла 1861. У Сремским Карловцима, окупио је најугледније представнике Срба из Угарске. Сви учесници су били сложни да треба добити аутономну област, али се нису слагали од кога је треба тражити. Појавило се више струја:

„Већина“, коју је представљао патријарх Јосиф Рајачић, која је настојала да српска питања реши уз помоћ владе и Цара ослањајући се на српске привилегије. Према њиховим стремљењима састављени су српски захтеви – очување привилегија и црквено-школске аутономије, али и повратак аутономне области са изабраним војводом; из Беча су подстицани да траже што већа права и што већу територију, али само да би се притисли Мађарима

„Мањина“, коју је представљао Светозар Милетић тражила је да Срби испуњење својих закона нађу споразумевајући се са мађарским напредним круговима и на основу њихових закона и свога природног и националног права. Било је немогуће договорити се са Мађарима ако је основни захтев био Војводство, што би значило федерализацију Угарске; ипак, ово је по први пут да се српска елита одваја од Беча и царских привилегија и почетак отвореног сукоба са конзервативцима.“

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст односи.

2. Наведите, на основу текста, историјски догађај и место дешавања.

Историјски догађај.....,

Место

3. Попуните, на основу текста, доњу табелу.

<i>Струје</i>	<i>Представник</i>	<i>Сарадња са...</i>	<i>Главни захтеви</i>

4. Наведите, на основу информација са интернета или лекције, историјски догађај који се одвијао на политичком плану, у којој учествују Срби из Аустроугарског царства, у првој деценији након догађаја поменутог у тексту.
-
-
-

Наставна јединица: Национални покрет Срба у Хабзбуршком царству

Специфичне вештине: 1.2.; 2.2.; 2.3.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

II. Допуни табелу одговарајућим догађајима: **16 бодова**

- A. формирање Аустроугарске;
- B. Велика народна скупштина у Карловцима;
- C. оснивање Српског Војводства и Тамишког Баната;
- D. Благовештенски сабор

	Година	Догађај
1.	1848	
2.	1849	
3.	1861	
4.	1867	

II. Пажљиво прочитајте текстове и одговорите на захтеве: **46 бодова**

A. „Царским патентом формирало је Српско Војводство и Тамишки Банат. На територији овог војводства је у службеној употреби првобитно био немачки језик, да би касније, поред немачког, били уведени и илирски (српски и хрватски), мађарски и румунски. Писма у службеној употреби била су готика, латиница и ћирилица.“

Војводство је служило за узор ономе што су хтели и други народи хабзбуршке монархије који нису имали своје одвојене територије.

На делу је била германизација, полицијска присмотра. Већина грађанских и војних заповедника били су Немци, док су Срби, Румуни и Мађари добијали нижје положаје. Срби су били незадовољни оваквим Војводством, а нарочито су били погођени патријарх Јосиф Рајачић и конзервативни кругови“.

(Извор: wikipedia)

Б. „Благовештанска сабор је био сабор Срба у Аустријском царству који је одржан у Сремским Карловцима и окуптио је најугледније представнике Срба из Угарске. Сви учесници су били сложни да треба добити аутономну област. Појавило се више струја.

„Већина“, коју је представљао патријарх Јосиф Рајачић, која је настојала да српска питања реши уз помоћ владе и Цара. Состављени су српски захтеви – очување привилегија и црквено-школске аутономије, или и повратак аутономне области. Из Беча су подстицани да траже што већа права и што већу територију, али само да би се притисли Мађари

„Мањина“, коју је представљао Светозар Милетић, тражила је да Срби испуњење својих закона нађу споразумевајући се са мађарским напредним круговима и на основу њихових закона и свога природног и националног права. Било је немогуће договорити се са Мађарима ако је основни захтев био Војводство, што би значило федерализацију Угарске“.

(Извор: wikipedia)

1. Наведите, на основу текста А, два службена језика и две врсте писања у Српском Војводству и Тамишком Банату. 16 б.

службени језици:,

врсте писма:,

2. Напомените, на основу текста Б, историјски догађај и место одржавања. 8 б.

Историјски догађај

Место

3. Наведите, на основу текста А, разлог за нездовољство Срба „оваквим војводством“:

8 б.

.....

4. Формулишите, на основу текста Б, тачку гледишта о неспоразумима између Срба око добијања аутономије, подржавајући са две информације из текста: 14 б.

Тачка гледишта.....

.....

Информација.....

.....
Информација.....

.....

III. На отприлике пола странице представите *Србе и револуцију 1848.* имајући у виду следеће:

28

бодова

- навођење две српске личности које су предводиле револуцију 1848. године;
 - приказ акције Срба на почетку револуције 1848. и прецизирање два захтева усвојена током ње;
 - формулисање тачке гледишта о војним акцијама Срба током револуције и поткрепљивање историјском аргументацијом;
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Срби и два светска рата

Садржај: Срби у Првом светском рату

Специфичне вештине: 1.1.; 1.2.; 2.1.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текстове и одговорите на захтеве:

А. „*После почетка напада на Србију (1914), датума који историчари сматрају почетком Првог светског рата, српски заробљеници су такође били концентрисани у логору организованом у Арадској тврђави. Ту су касније, заједно са заробљеним војницима, заточене хиљаде цивила депортованих из Босне, Херцеговине и Војводине. Према изјавама неких преживелих, бројка је између 30.000 и 50.000 људи. Међу сељацима, трговцима, интелектуалицима, лекарима, свештеницима, новинарима, студентима било је чак и посланика у Парламенту Босне и Херцеговине. Због нехуманих услова заточеништва и епидемија свих врста: дизентерије, туберкулозе, трбушног тифуса, сматра се да је у логору из тврђаве умрло 4.317 цивила и ратних заробљеника.“*“

(Извор: <https://bibliotecaarad.ro/monumentul-eroilor-sarbi-extremisati-in-lagarul-cezaro-craiesc-din-cetatea-aradului-1914-1918/>)

Б. „*Почетком новембра 1915. године покренут је процес формирања јединица српских добровољаца, на територији Русије. Прва добровољачка дивизија је била велика јединица формирана у Одеси 1916. године. Већина пријављених били су ратни заробљеници аустроугарске војске, заробљени од стране царске руске армије. У периоду од септембра до октобра 1916. године, дивизија је учествовала у војним акцијама у Добруци, у оквиру руске армије Добруџе. Жртве су биле тешке, укупно 239 официра и 8.727 војника. За исказана дела храбrosti 11 српских официра, предвођених командантотом дивизије пуковником Стеваном Хаџићем, добили су највиши румунски војни орден, Војни орден рата „Михај Храбри“. У знак сећања на хероје дивизије подигнута је пирамида-костурница у Медџидији.“ (Извор: wikipedia)*“

1. Наведите век на који се текст **А** односи..
2. Наведите слово текста које се односи на војне акције
3. Наведите међународни догађај на који се текст **А** односи.

.....

4. Напиши, из текста **Б**, две информације које се односе на признање заслуга за акције српских добровољаца.

а.

.....

б.

.....

5. Наведите, на основу текста **А**, два узрока великог броја умрлих међу затвореницима.

а.

б.

6. Формулишите, на основу свог знања, тачку гледишта у вези са изговором за избијање Првог светског рата.

.....

.....

.....

.....

Наставна јединица: Срби и два светска рата

Садржај: Срби у оквиру Краљевине Румуније

Специфичне вештине: 1.1.; 1.2.; 2.1.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„На Париској мировној конференцији августа 1919. године одлучено је да се Банат подели између Југославије и Румуније, па је 1919. године повучена југословенско-румунска граница, која је, уз мање измене 1923. и 1924. године, остала до данас. Од 1919. део српског народа остао је да живи у Румунији.

Румунија је српској националној мањини доделила права која је имала у Мађарској, пре свега у области школства и црквеног живота. Када је реч о залагању за заштиту српске националне мањине у Румунији, највеће заслуге имала је Српска православна црква. У већој мери ангажована је и југословенска дипломатија, што је допринело потписивању конвенције између Румуније и Југославије 1933. године.

После закључења конвенције из 1933. године, положај српске мањине у Румунији се побољшао, што се одразило на регулисање статуса просвете, културних установа и друштава, као и на политичком нивоу. Стварају се средње образовне установе - гимназија и учитељска школа; појављује се лист „Темишварски весник“ и оснива се Српска народна странка. Увођењем краљевске диктатуре у Румунији 1938. године заустављен је процес демократског развоја ове земље, што се одразило и на живот српске мањине, када је престала активност Српске народне странке.

(Извор: https://www.rastko.rs/antropologija/lcerovic_srbি_ro.html#_Toc412643874)

1. Наведите век на који се текст односи.....
2. Наведите међународни догађај на који се текст односи.

.....

3. Наведите, на основу текста, институцију која се највише залагала за заштиту српске мањине у Румунији.

-
4. Наведите, на основу текста, разлог престанка деловања Српске народне странке.
-
-

5. Формулишите, на основу текста, тачку гледишта о последицама потписивања конвенције из 1933. за српску мањину..
-
-
-
-
-

Наставна јединица: Срби и два светска рата

Садржај: Срби у Другом светском рату

Специфичне вештине: 1.1.; 1.2.; 2.1.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве:

„Током Другог светског рата, у Румунији је активиран Антифашистички покрет Срба који је организовао српски народ и припремио га за борбу. На територији Баната формирају се партизански одреди; омладина се укључује у Борбу за народно ослобођење Југославије, а оружане акције је предводио Главни штаб Народне гарде у Клисури. Током рата, око 2.000 Срба приступило је Народноослободилачкој војсци Југославије, односно Војвођанским бригадама, и борило се против фашизма до краја Другог светског рата.

У данима ослобођења Румуније, августа 1944. године, антифашистички покрет Срба поприма легалне форме деловања и прераста у Словенски антифашистички фронт у оквиру којег су створене масовне организације, попут Женског антифашистичког Фронта и Антифашистички омладински фронт. У оквиру САФ-а покренут је лист Правда“.

(Извор: https://www.rastko.rs/antropologija/ljcerovic_srbi_ro.html#_Toc412643874)

1. Наведите век на који се текст односи.....

2. Наведите међународни догађај на који се текст односи.
.....

3. Наведите, на основу текста, улогу Антифашистичког покрета Срба.
.....

4. Формулишите, на основу текста, тачку гледишта о еволуцији антифашистичког покрета Срба после августа 1944. године.
.....
.....
.....
.....

Наставна јединица: Срби и два светска рата

Специфичне вештине: 1.1.; 1.2.; 2.1.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

III. Допуни табелу одговарајућим догађајима: **16 бодова**

- A. потписивање конвенције између Румуније и Југославије;
- B. подела Баната;
- C. напад Немачке на Југославију;
- D. Атентат у Сарајеву.

	Година	Догађај
1.	1914	
2.	1919	
3.	1933	
4.	1941	

II. Напишите једноставне, али историјски тачне реченице са следећим појмовима: **16 бодова**

Логор

.....

Јединице добровољаца

.....

Темишварски весник

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

Партизани

III. Пажљиво прочитајте текстове и израдите задатке: **34 бода**

A. „После почетка напада на Србију (1914), датума који историчари сматрају почетком Првог светског рата, српски заробљеници су такође били концентрисани у логору организованом у Арадској тврђави. Ту су касније, заједно са заробљеним војницима, заточене хиљаде цивила депортованих из Босне, Херцеговине и Војводине. Међу сељацима, трговцима, интелектуалцима, лекарима, свештеницима, новинарима, студентима било је чак и посланика у Парламенту Босне и Херцеговине. Због нехуманих услова заточеништва и епидемија свих врста: дизентерије, туберкулозе, трбушног тифуса, сматра се да је у логору из тврђаве умрло 4.317 цивила и ратних заробљеника“

(Извор: <https://bibliotecaarad.ro/monumentul-eroilor-sarbi-exterminati-inlagarul-cezaro-craiesc-din-cetatea-aradului-1914-1918/>)

Б. „Током Другог светског рата, у Румунији је активиран Антифашистички покрет Срба који је организовао српски народ и припремио га за борбу; омладина се укључује у Борбу за народно ослобођење Југославије, а оружане акције је предводио Главни штаб Народне гарде у Клисури. Током рата, око 2.000 Срба приступило је Народноослободилачкој војсци Југославије, односно Војвођанским бригадама, и борило се против фашизма до kraja Другог светског рата.

У данима ослобођења Румуније, августа 1944. године, антифашистички покрет Срба поприма легалне форме деловања и прераста у Словенски антифашистички фронт у оквиру којег су створене масовне организације, попут Женског антифашистичког Фронта и Антифашистички омладински фронт. У оквиру САФ-а покренут је лист *Правда*“.

(Извор: https://www.rastko.rs/antropologija/lcerovic_srbi_ro.html#_Toc412643874)

1. Наведите век на који се текст А односи

6 б.

2. Наведите два међународна догађаја на која се односе ова два текста.

8 б.

Текст А.....

Текст Б.....

3. Наведите, на основу текста А, два узрока великог броја умрлих међу затвореницима.

8 б.

б.

б.

4. Формулишите, на основу текста Б, тачку гледишта о антифашистичкој активности Срба у Румунији, подржавајући га са две информације из текста .

12 б.

Тачка гледишта

.....

Информација.....

.....

.....

III. На отприлике пола странице, представите *Србе у међуратној Румунији* имајући у виду следеће: **24 бода**

- спецификација две области укључене у румунско-југословенске конвенције;

- помињање две српске личности које су деловале у оквиру заједнице Срба у међуратној Румунији;

- представљање политичког уређења Срба у међуратној Румунији;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*Додељује се **10 бодова** из старта.*

Наставна јединица: Срби у Румунији у другој половини XX века

Садржај: Срби и комунизам („титоисти“, „барагани“)

Специфичне вештине: 1.3.; 2.1.; 3.1.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Напишите питања за делове приручника за интервјуе са депортованима у

Барагану:

1. . Живот пре депортације у Бараган.
 - а.
 - б.
2. Духови (Педесетница) 1951. Године.
 - а.
 - б.
3. Путовање у Бараган.
 - а.
 - б.
4. Живот у Барагану 1951-1955/1956.
 - а.
 - б.
 - в.
 - г.
5. Повратак у Банат.
 - а.
 - б.

Наставна јединица: Срби у Румунији у другој половини XX века

Садржај: Последећембарски Срби

Специфичне вештине: 1.3.; 2.1.; 3.1.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

1. Прочитајте најновији број српског листа „Наша реч“. Идентификујте два догађаја у организацији Савеза Срба у Румунији и наведите област деловања на коју се односе.
 - a. Догађај
 - Область деловања
 - b. Догађај
 - Область деловања
2. Саслушајте емисију на српском са Радио Темишвара/странице емисије на друштвеним мрежама. Наведите два интервјуисана лица и њихове области деловања.
 - a. Догађај
 - Область деловања
 - б. Догађај
 - Область деловања
3. Погледајте емисију на српском са ТВР Темишвара. Наведите један догађај и област деловања.
Догађај.....
Область деловања

Наставна јединица: Срби у Румунији у другој половини XX века

Специфичне вештине: 1.3.; 2.1.; 3.1.; 3.3.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. Напишите једноставне, али историјски тачне реченице са следећим појмовима :

16

бодова

a. *резолуција*.....

.....

b. „*титоисти*“

.....

c. *киабури*

.....

d. *логор*

.....

II. Пажљиво прочитајте текстове и израдите задатке:

64 бода

A. „Румунско-југословенски односи су прошли средином XX века кроз период посебно озбиљне кризе (1948-1954). Ова криза је настала услед избијања личног сукоба између Стаљина, диктатора светског комунистичког табора, и Тита, југословенског комунистичког вође. Сукоб је доспео у јавност одржавањем у Букурешту, између 20. и 28. јуна 1948. године, седнице Информационог бироа комунистичких и радничких партија (Коминформ), без учешћа представника Комунистичке партије Југославије. Издана је резолуција у којој се наводи да је Комунистичка партија Југославије заузела лажну линију, која подразумева напуштање марксизма-лењинизма. Осуђује његову несрећну политику клевете против СССР-а.“

(Извор: <https://istoriabanatului.wordpress.com/tag/titoisti/>)

Б. „Комунистичке власти су 18. јуна 1951. године започеле масовну депортацију десетина хиљада људи, у појасу ширине 25 километара дуж границе са Титовом Југославијом, први пут су депортовани из свих етничких група које живе у овој територији. Морао је да се направи кордон идеолошке заштите против титоистичке „реакције“ и пре свега против Запада. Срби су имали посебну судбину. Поред тога што су били „насилници, експлоататори сиромашних сељака“, оптужени су за „титоизам“, тада сматран правим злочином.“

Укрцани су у 6.200 теретних вагона Румуни, Срби, Немци, Бугари, Мађари, Басараби, Буковинци, Македонци-Румуни који су основали 18 нових насеља у равници Бараган.“

(Извор: <https://adevarul.ro/stiri-locale/timisoara/prigoana-impotriva-sarbilor-din-banat-drama-1718707.html>)

1. Наведите век на који се текст **Б** односи 6
- б.
2. Именујте два политичка лидера о којима се говори у тексту **A**. 8 б.

 - а.
 - б.

3. Напиши слово текста који се односи на депортације из Барагана..... 6 б.
4. Наведите, на основу текста **A**, политичку странку и једну информацију о њој. 8 б.

Политичка странка

Информација

-
5. Наведите, на основу текста **Б**, две информације о Србима. 8
 - б.
 - а.
 - б
 6. Наведите једну последицу резолуције из текста **A** за Србе из Баната. 12 б.
-
-
-

.....
.....
.....

7. Представите два аспекта у вези са животом депортованих у Барагану. 16 б.

a.
.....
.....
.....
.....

6.
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Личности и институције српске културе XIX-XX века

Садржај: *Доситеј Обрадовић, највећи српски просветитељ*

Специфичне вештине: 1.3.; 3.2.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Направите Power Point презентацију (7-8 слайдова) на тему *Доситеј Обрадовић, највећи српски просветитељ*, имајући у виду:

- **Група 1:** Спецификација биографских података (датум и место рођења, детињство, путовања);
- **Група 2:** Презентација књижевних дела (3 рада: наслов, место издања, обрађена тема);
- **Група 3:** Представљање Доситејеве делатности као министра просвете у Србији;
- Помињање библиографије (помињање књига, веб страница са информацијама и фотографијама).

Наставна јединица: Личности и институције српске културе XIX-XX века

Садржај: *Сава Текелија, велики српски добротвор из Арада*

Специфичне вештине: 1.3.; 3.2.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Направите Power Point презентацију (7-8 слајдова) на тему *Сава Текелија, велики српски добротвор из Арада*, имајући у виду:

- **Група 1:** Спецификација биографских података (датум и место рођења, породично порекло, образовање)
- **Група 2:** Презентација филантропске делатности (Текелијанум и млади Срби)
- **Група 3:** Приказ делатности Саве Текелије у односу са Матицом српском
- **Група 4:** Представљање делатности Саве Текелије на Темишварском сабору
- Помињање библиографије (помињање књига, веб страница са информацијама и фотографијама)

Наставна јединица: Личности и институције српске културе XIX-XX века

Садржај: *Матица српска, најзначајнија српска културна установа*

Специфичне вештине: 1.3.; 3.2.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на захтеве::

„Матица српска је основана 1826. године у Пешти. Њено деловање је од самог почетка било усмерено на представљање српске културе у Европи и, с једне стране, на просвећивање народа. У ту сврху развијена је богата рекламина делатност. Заснована је на чувеном „Летопису“, лансираном 1824. године.

Године 1864. Матица српска је премештена из Текелијанума у Пешти у Платонеум у Новом Саду. Од тада је Нови Сад познат као Српска Атина. Град је ово име добио јер се веровало да се око Матице српске окупљају најобразованији и најмудрији људи. Добротвори и чланови Матице српске били су српски кнез Милош Обреновић и његов брат Јеврем, племић Сава Поповић Текелија, барон Јован Николић де Рудна, црногорски владар Петар II Петровић Његош, чланови краљевске породице Карађорђевић, књижевници, познати научници као што су Михајло Пупин, али и мање познатих грађана који су својим прилозима подржавали просветну мисију Матице српске. Матица се бавила и образовањем ђака, даровитих ученика, а тиме и стварањем српске интелектуалне елите.

Данас, Матица српска има око 2.000 сарадника. Укључени су у десетине истраживачко-развојних пројеката у Одељењу за књижевност и језик, Одељењу за лексикографију, Одељењу друштвених наука, Одељењу за природне науке, Одељењу за ликовну уметност, Одељењу за сценску уметност и музику и Одељење за рукописе“.

(Извор: <https://www.maticasrpska.org.rs/matica-srpska/>)

1. Наведите век на који се текст односи.....
2. Наведите, на основу текста, сврху оснивања Матице српске.
.....
3. Наведите, на основу текста, два седишта Матице српске.

.....,

4. На основу текста, објасни назив „Српска Атина“ града Новог Сада.

.....

5. Наведите, на основу текста и досадашњих сазнања, личност са садашње територије Румуније која је сарађивала са Матицом српском..

.....

6. Формулишите, на основу текста, тачку гледишта у вези са садашњом делатношћу Матице српске.

.....

.....

.....

Наставна јединица: Личности и институције српске културе XIX-XX века

Садржај: Еволуција образовања на српском језику у Банату

Специфичне вештине: 1.3.; 3.2.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Направите Power Point презентацију (10-12 слайдова) на тему **Теоретска гимназија „Доситеј Обрадовићи“ Темишвар**, имајући у виду:

- **Група 1:** Презентација историје образовања на српском језику (вероисповедне школе, историја гимназије на српском, историјски подаци о садашњој згради гимназије)
- **Група 2:** Презентација инфраструктуре (број ученика, број наставног особља, учионице, лабораторије, канцеларије)
- **Група 3:** Презентација активности у које су укључени ученици (ваннаставне активности и пројекти)
- Помињање библиографије (помињање књига, веб страница са информацијама и фотографијама)

Наставна јединица: Личности и институције српске културе XIX-XX века

Специфичне вештине: 1.3.; 3.2.; 3.3.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута

I. Пажљиво прочитајте текстове и одговорите на захтеве: **50 бодова**

A. „Матица српска је основана 1826. године у Пешти. Његово деловање је од самог почетка било усмерено на представљање српске културе у Европи и, с једне стране, на просвећивање народа. У ту сврху развијена је богата рекламина делатност. Заснован је на чувеном „Летопису“, лансираном 1824. године.“

Године 1864. Матица српска је премештена из Текелијанума у Пешти у Платонеум у Новом Саду. Од тада је Нови Сад познат као Српска Атина. Град је ово име добио јер се веровало да се око Матице српске окупљају најобразованји и најмудрији људи. Добротвори и чланови Матице српске били су српски кнез Милош Обреновић [...] чланови краљевске породице Карађорђевић, књижевници, познати научници попут Михајла Пупина, али и мање познати грађани који су својим прилозима подржавали просветну мисију Матице српске. Матица се бавила и образовањем ђака, даровитих ђака, а тиме и стварањем српске интелектуалне елите“

(Извор: <https://www.maticasrpska.org.rs/matica-srpska/>)

B. „Сава Текелија је био српски племић, правник, трговац и добротвор, први српски доктор правних наука. Био је оснивач и први председник најстаријег српског културног и научног друштва Матице српске. Научна и просветна мисија Саве Текелије у многоме се поклапала са циљевима оснивача Матице српске. Текелија је знато да је потребна снага ума и разума да се српски народ такмичи са другим напреднијим народима. Поставио је темеље савременог образовања улажући у образовање људи. Текелија је 1838. године основао Високу школу Текелијанум у Пешти са циљем да на Универзитету у Пешти школује сиромашне и најбоље српске ђаке и студенте из свих крајева где су живели Срби. Матица српска и Текелијанум постали су средиште културног и научног живота учених Срба.“

(Извор: wikipedia)

1. Наведите век на који се текст **Б** односи 6 б.

2. Наведите историјски простор на који се односе и текст **A** и текст **B**. 8 б.

.....

3. Наведите културну и научну институцију на коју се односе и текст **A** и текст **B**. 8 б.

.....

4. Наведите, на основу текста **A**, сврху оснивања културне установе. 8 б.

.....

5. Наведите историјску личност на коју се односи текст **B** и напиши једну информацију о њој. 12 б

Личност

Информација.....

6. Објасните, на основу текста **A**, назив „Српска Атина“ града Новог Сада. 8 б.

.....

II. Напишите, на око пола странице, презентацију на тему *Доситеј Обрадовић, највећи српски просветитељ*, имајући у виду следеће: 40 бодова

- навођење године и места рођења, два догађаја из детињства, два града у која је путовао;

- помињање 3 књижевна дела и њихових тема;

- приказ аспекта који се односи на Доситејеву делатност као министра просвете у Србији

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

*Додељује се **10 бодова** из старта.*

Наставна јединица: Културно-уметничка делатност Срба у Румунији

Садржај: *Фолклорни ансамбли.Културна друштва*

Специфичне вештине: 3.1.; 3.2.

РАДНИ ЛИСТ

Напишите питања за делове приручника за интервју са бившим члановима културно-уметничких ансамбала:

1. Слободно време и културно-уметничка активност:

б.

б.

2. Кореографије/игре и народне ношње:

б.

б.

3.Приредбе:

б.

б.

4. Међуљудски односи унутар културно-уметничких ансамбала:

б.

5. Културно-уметнички ансамбли јуче и данас:

а.

Наставна јединица: Културно-уметничка делатност Срба у Румунији

Садржај: Народна ношња

Специфичне вештине: 3.1.; 3.2.

РАДНИ ЛИСТ

Анализирајте слике и израдите задатаке:

A.

(Извор: <https://manastirifruskegore.weebly.com/kultura/banatska-nosnja>)

B.

(Извор: <https://www.opanci.com/sr/shop/narodne-nosnje/sumadijska-nosnja>)

1. Наведите крај за који су народне ношње специфичне.

А. Б.

2. Наведите четири саставна елемента народне ношње на слици А:

Девојке

а. б.
в. г.

Дечаци

а. б.
в. г.

3. Идентификујте једну сличност и две разлике између народних нишњи на сликама **A** и **B**.

Сличности

Разлике

a.

б.

Наставна јединица: Културно-уметничка делатност Срба у Румунији

Садржај: Публикације

Специфичне вештине: 3.1.; 3.2.

РАДНИ ЛИСТ

Прочитајте издање недељника „Наша реч“ и одговорите на следеће захтеве:

(Извор: <https://dbsr.ro/cats/01-novine/nasarec2-ro.html>) (<https://savezsrb.ro/ro/ziarul-nasa-rec/>)

1. Идентификујте датум изласка првог броја недељника „Наша реч“

.....

2. Наведите две рубрике недељника „Наша реч“ и њихове ауторе.

Рубрика:, **Аутор:**

Рубрика:, **Аутор:**

3. Наведите два члánка недељника „Наша реч“.

a.

б.

4. Идентификујте два представљена догађаја и наведите област активности на коју се односе.

b. Догађај

Област активности

6. Догађај

Област активности

5. Наведите, на основу ваших сазнања или информација са интернета, још две новине/часописа које уређује Савез Срба у Румунији.

а.

б.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута.

I. Анализирајте слике и израдите задатке: **44 бода**

B.

Б.

(Извор: <https://manastirifruskegore.weebly.com/kultura/banatska-nosnja>)

(Извор: <https://www.opanci.com/sr/shop/narodne-nosnje/sumadijska-nosnja>)

3. Наведите слово слике које представља народну ношњу специфичну за банатске Србе . 8 б.

.....

4. Наведите четири саставна елемента народне ношње на слици А : 16 б.

Девојке

b. б.

в. г.

Дечаци

б. б.

в. г.

3. Идентификујте једну сличност и две разлике између народних ношњи на сликама **A** и **B**.

12 б.

Сличност

Разлика

а.

б.

4. Наведите два културно-уметничка друштва Срба у Румунији која тренутно делују. 8 б.

а.

б.

II. Пажљиво прочитајте текстове и израдите задатке: **46 бодова**

A. „После закључења конвенције из 1933. године, положај српске мањине у Румунији се побољшао, што се одразило на регулисање статуса просвете, културних установа и друштава, као и на политичком нивоу. Стварају се средње образовне установе - гимназија и учитељска школа; појављује се лист „Темишварски весник“ и оснива се Српска народна странка.“

(Извор: https://www.rastko.rs/antropologija/ljcerovic_srbir_o.html#_Toc412643874

Б. „У данима ослобођења Румуније, августа 1944. године, антифашистички покрет Срба поприма легалне форме деловања и прераста у Словенски антифашистички фронт у оквиру којег су створене масовне организације, попут Женског антифашистичког Фронта и Антифашистички омладински фронт. У оквиру САФ-а покренут је лист *Правда*“.

(Извор: https://www.rastko.rs/antropologija/ljcerovic_srbir_o.html#_Toc412643874)

1. Наведите век на који се текст **B** односи 6 б.

2. Наведите, на основу текста **A**, последицу потписивања конвенције из 1933. године.

8 б.

3. Наведите наслове публикација на које се односи текст А и текст Б . 16 б.

Текст А

Текст Б

4. Наведите још два имена која је носио лист српске заједнице у Румунији у другој половини XX века. 16 б.

а.

б.

Додељује се 10 бодова из старта.

Наставна јединица: Обичаји и традиција јуче и данас

Садржај: Светитељ куће

Специфичне вештине: 1.3.; 2.2.; 3.1.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на следеће захтеве:

„Свака српска православна породица има свог духовног заштитника (светитеља куће или кућног заштитника) којег сваке године свечано прославља и који се зове: КРСНА СЛАВА, ИМЕ КРСНО, СВЕТАЦ...“

(Извор: https://www.crkva.se/slave/krsna_slava.htm)

1. Идентификујте из дате табеле име заштитника куће или кућне славе ваше породице и обојите одговарајући простор:

СВЕТИ ИГЊАТИЈЕ БОГОНОСАЦ	СВЕТИ АРХИЈАКОН СТЕФАН	СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ВЕЛИКИ	СВЕТИ ЈОВАН КРСТИТЕЉ
СВЕТИ САВА	СВЕТА ТРИ ЈЕРАРХА	СВЕТИ МУЧЕНИК ТРИФУН	ЛАЗАРЕВА СУБОТА
СВЕТИ ВЕЛИКОМУЧЕНИК ГЕОРГИЈЕ	СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ	СВЕТИ КИРИЛ И МЕТОДИЈЕ	ВИДОВДАН
ИВАЊДАН	ПЕТРОВДАН	СВЕТИ КОЗМА И ДАМЈАН	СВЕТИ ИЛИЈА
РОЂЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ	СВЕТА ПЕТКА	СВЕТИ ЛУКА	СВЕТИ ВЕЛИКОМУЧЕНИК

БОГОРОДИЦЕ			ДИМИТРИЈЕ
ЂУРЂИЦ	СВЕТИ АРХАНГЕЛ МИХАЈЛО	СВЕТИ НИКОЛА	

2. Наведите датум када славите крсну славу.

.....

3. Припремите свој омиљени јеловник за свечану трпезу поводом прославе кућног светитеља.

4. Урадите интервју са баком и дедом или старијим чланом породице о прошлим обичајима везаним за крсну славу.

Наставна јединица: Обичаји и традиција јуче и данас

Садржај: *Верски празници*

Специфичне вештине: 1.3.; 2.2.; 3.1.; 3.3.

РАДНИ ЛИСТ

Пажљиво прочитајте текст и одговорите на следеће захтеве:

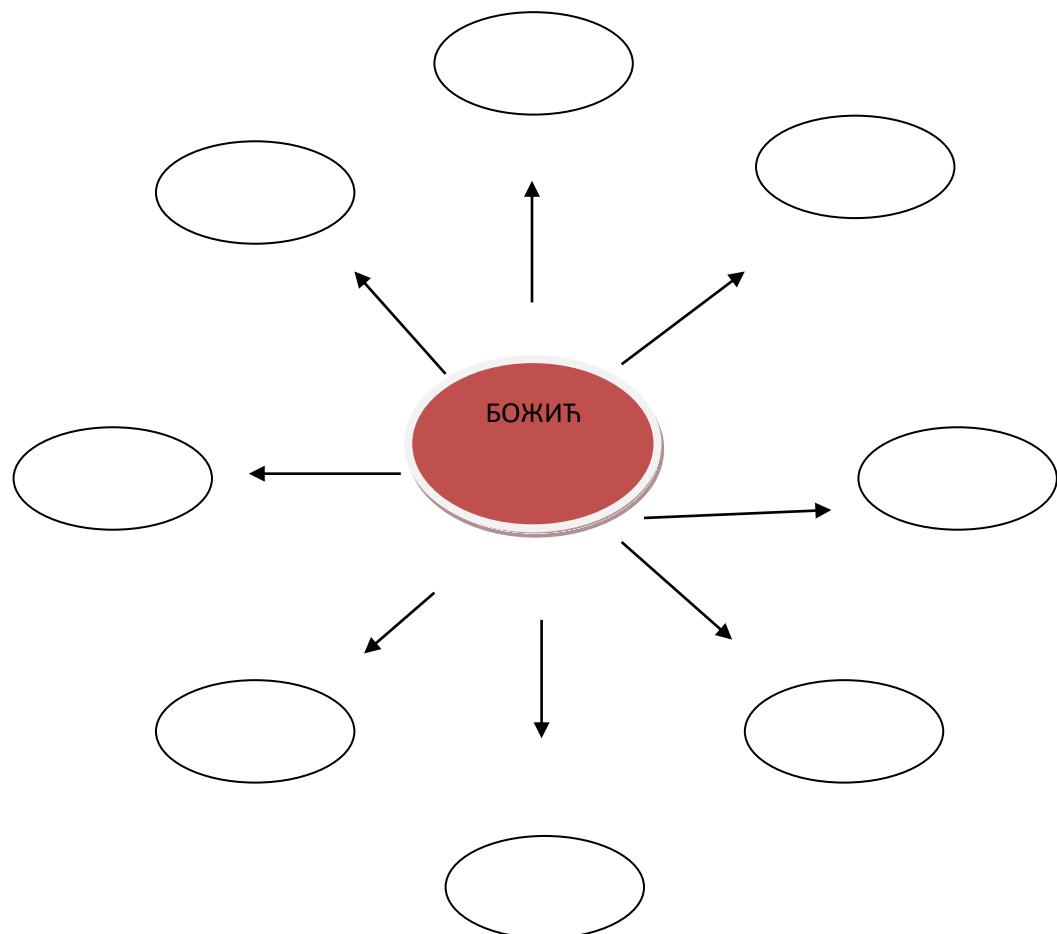
„Српски народ воли да слави и то чини често, и зато се одржавају многи верски празници. Најчешће се слави у кругу породице, у многим празницима се практикују живописни обичаји и готово је неизбежно добро јести!“

(Извор: <https://www.381info.com/verski-kalendar/pravoslavni>)

1. Изаберите омиљени верски празник и оправдајте свој избор:

.....
.....
.....
.....
.....

2. Повежи што више речи са датим верским празником.

3. Направите Power-point презентацију (5-6 слайдова) на тему ***Омиљени верски празник.***

Наставна јединица: Обичаји и традиција јуче и данас**Садржај:** Храмовна слава**Специфичне вештине:** 1.3.; 2.2.; 3.1.; 3.3.**РАДНИ ЛИСТ**

1. Обзиром на тему „*Храмовна слава*“ попуните прве две колоне доње табеле траженим подацима, затим, након читања датог текста, попуните и трећу колону :

ЗНАМ	ЖЕЛИМ ДА САЗНАМ	НАУЧИО САМ

„Поред светитеља и славе коју слави свака породица, заједничка слава свих парохијана и верника који припадају одређеном храму у месту у коме живе, јесте храмовна слава те цркве. Сваки храм је посвећен неком светитељу, или празнику, и он на тај дан слави своју храмовну славу. На дан храмовне славе служи се света литургија, звоне сва звона, око цркве се носе барјаци (литије) иконе и други свети предмети, и после трократног опхода сече се славски колач. Храмовна слава, такође, има свог домаћина То је један од мештана, а може и више њих, који се добровољно јаве. Он припреми колач и жито, свећу и вино и ако је у могућности и славски ручак, на кога позива све присутне тога дана у цркви. Ако он није сам у могућности да сноси све трошкове славе, у припремању ручка учествује делом и црква.

На сечењу славског колача у цркви, помиње се његово име и имена његових сродника и укућана. Он тај дан, као и у кући на дан славе, двори славу и служи госте. Пред резање славског колача, свештеник пита, ко се јавља за домаћина за наредну славу. Ономе који се јави, домаћин предаје једну четвртину славског колача, коју овај носи кући и дели са својим укућанима.“

(Извор: <https://www.spc-innsbruck.at/wp-content/uploads/2019/09/obicaji.pdf>)

2. Испричај својим друговима из разреда о обичајима са храмовне славе којој си присуствовао.

Наставна јединица: *Обичаји и традиција јуче и данас*

Специфичне вештине: 1.3.; 2.2.; 3.1.; 3.3.

ЕВАЛУАЦИЈСКИ ЛИСТ

Радно време: 45 минута.

I. Попуните табелу одговарајућим празницима:

24 бода

- A. Видовдан;
- B. Свети Сава;
- C. Божић;
- D. Свети Никола.
- E. Свети Архангел Михаило
- F. Богојављање

	Датум	Празник
1.	7. јануар	
2.	19. јануар	
3.	27. јануар	
4.	28. јун	
5.	21. новембар	
6.	19. децембар	

II. Напишите реченице са следећим појмовима:

18 бодова

Слава

.....

кољиво

.....

колач

.....

III. Повежи обичаје у колони *A* са празницима у колони *B*.

16 бодова

A

	A	Тачан одговор		B
1	Качење венца од цвећа на капији.		a.	<i>Цвети</i>
2.	Пливање за крстом баченим у воду.		б.	<i>Ивањдан</i>
3.	Паљење бадњака.		в.	<i>Богојављање</i>
4.	Обиласак цркве са врбовим гранчицама.		г.	<i>Бадњи дан</i>

IV. Саставите, на отприлике пола странице, презентацију на тему *Српски Божић у мојој породици*. **42 бода**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Додељује се 10 бодова из старта.

Titlul proiectului: : „Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România”

Beneficiarul proiectului: Ministerul Educației

Elaborator: Sașa MALIMARCOV, Vera JUPUNSCHI

Validatori: Iuliana GALEŞ, Ramona LUCACIU

Data publicării:

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.